सुनापति गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
रामेछाप, बागमती प्रदेश, नेपाल

सहकारी व्यबस्थापन योजना
२०८२
अन्तिम प्रतिवेदन

सुनापति गाउँपालिका अन्तर्गत नयाँ सहकारी संस्था दर्ता तथा सञ्चालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरुको व्यबस्थापन, २०८२

बिषय सूची

१.	सुनापति गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति नक्शा	१
२.	सहकारीको अभियानको सुरुवात र नेपालमा यसको विकासक्रम	२
३.	सुनापति गाउँपालिका र सहकारी	१०
४.	सहकारी संस्था एकीकरण सम्वन्धी कार्यविधि, २०८२	१२
५.	सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानून पालना सम्बन्धी कार्यविधि,	४५
६.	नयाँ सहकारी संस्था गठन गर्ने सम्बन्धी पहिलो प्रारम्भिक भेला	७५
७.	नयाँ सहकारी संस्था गठन गर्ने सम्बन्धी दोश्रो प्रारम्भिक भेला	८०
८.	प्रस्तावित सहकारी संस्था लिमिटेडको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन	८३
९.	प्रस्तावित सहकारी संस्था लिमिटेडको व्यावसायिक कार्ययोजनाको रूपरेखा	८४
१०.	प्रस्तावित सहकारी संस्था लिमिटेडको कार्ययोजनाको ढाँचा	८७
११.	प्रस्तावित सहकारी संस्थाको बजेट तथा कार्यक्रम	८९
१२.	सहकारी संस्था दर्ता नमूना	९१
१३.	संस्था दर्ता गर्न आवेदकहरूको विवरण फाराम	९२
१४.	अधिकार प्रत्योजनको नमूना	९३
१५.	भर्पाईको नमूना	९६
१६.	घर भाडा करारनामा	९७
१७.	संचालक समिति (तदर्थ समिति) का सदस्यहरुको बिवरण	९९
१८.	सहकारी संस्था लि.संचालन गर्न वनेको विनियमको नमूना	१००
१९.	संस्थाको चिन्ह र छाप	१४०
२०.	सदस्य दर्ता किताव	१४१
२१.	शेयर प्रमाण-पत्र	१४२
२२.	शपथ ग्रहण	१४३
२३.	सहकारी सिद्धान्त सम्मतिको जाँच	१५३
२४.	सहकारी विधि सम्मतिको जाँच	१५५
२५.	सुशासकीय मानकको जाँच	१५७
२६.	दर्ता कार्यप्रवाह तालिका	१५९
२७.	सहकारी संघ/संस्था दर्ता कितावको नमूना	१६१
२८.	संस्था दर्ता पश्चात संस्थामा पठाउने पत्रको नमूना	१६२
२९.	सहकारी संस्थाको सामान्य निरीक्षण प्रतिवेदन	१६४
३०.	सहकारी संस्थाको सघन अनुगमन गर्दा प्रयोग गरिने फारमको ढाँचा	१६५
३१.	सञ्चालक, लेखा तथा अन्य समिति, उप-समितिहरुमा रहेका सदस्यहरुको बिवरण	१६९
३२.	सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी विवरण	१७०
३३.	सहकारी संस्था लि.को समष्टिगत विवरण	१७१
३४.	माइन्युटस तथा कार्यक्रमका केही झलकहरू	१७२

सुनापति गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति नक्शा

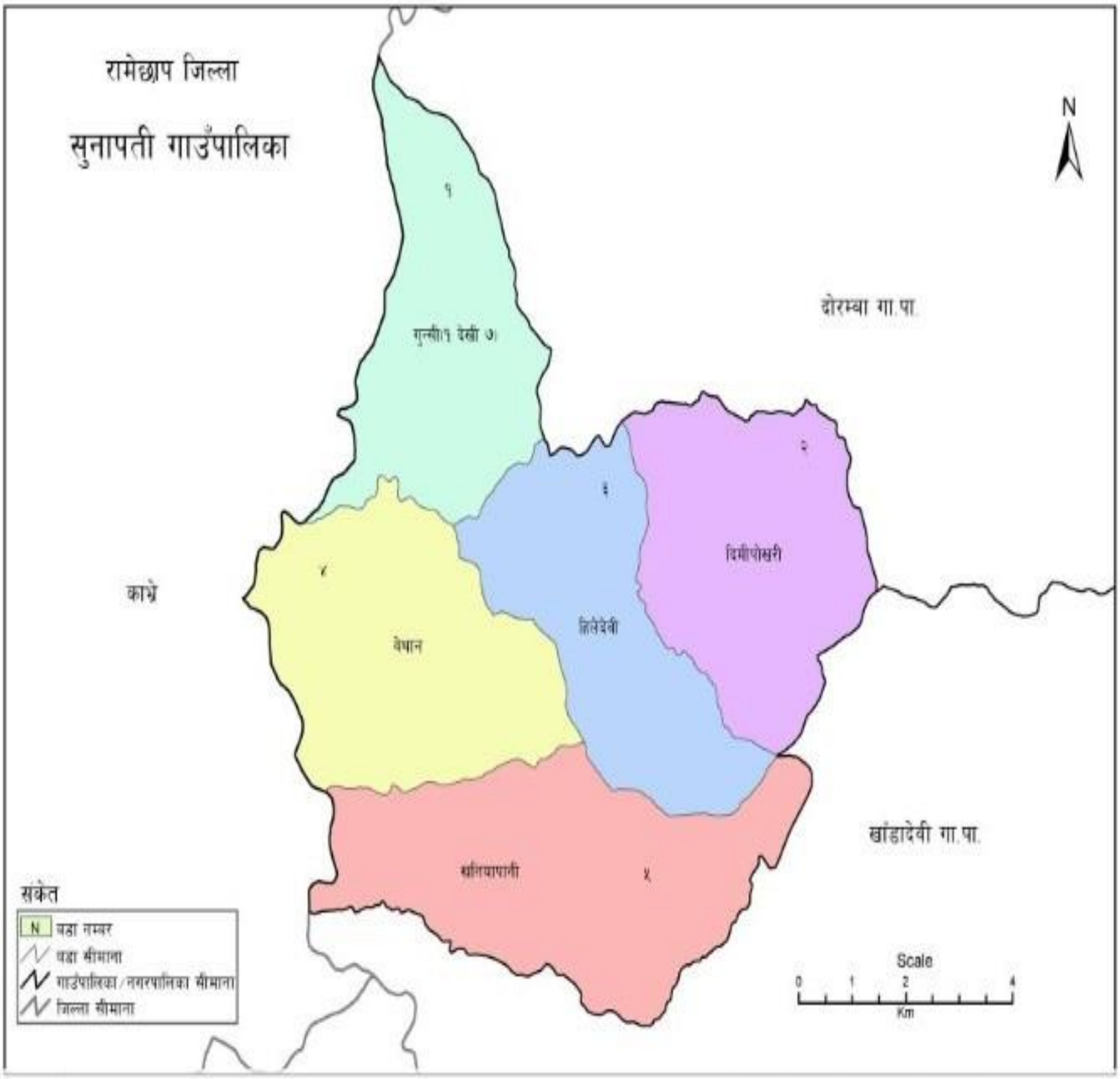

सहकारीको अभियानको सुरुवात र नेपालमा यसको विकासक्रम

मानव सभ्यताको प्रारम्भिक कालदेखि नै सहकार्य मानव समाजको एक अनिवार्य पक्ष रहँदै आएको छ। प्रारम्भिक युगमा मानिसहरुले जीविका चलाउन, सुरक्षा सुनिश्चित गर्न र आवश्यकताहरु पूरा गर्न एकआपसमा सहकार्य गर्थे। यो सहकार्य समूह निर्माण, बस्ती बसाइ, र सामाजिक संस्थाहरुको सुरुवातसँगै विकसित हुँदै गयो ।

विश्वस्तरमा सहकार्य संस्थागत रुपमा विकास भएको उदाहरणको रुपमा सन् १८४४ मा इंग्ल्याण्डको रोचडेलमा स्थापना भएको “रोचडेल पायनियर्स” लाई मानिन्छ। यही संस्थाले सहकारी आन्दोलनलाई एक नयाँ मोड दिएको थियो । यसले सदस्यबीचको पारदर्शिता, समानता, स्वशासन र आर्थिक सहभागिता सुनिश्चित गऱ्यो ।

नेपालमा सहकारीको सुरुवात र विकासक्रम बि.सं २०१३ सन् १९५६ मा चितवन जिल्लामा स्थापित “बखान सहकारी संस्था” बाट सुरु भएको मानिन्छ । सो समय नेपालको आर्थिक अवस्था कमजोर रहेको र कृषिमा आधारित समाज भएकाले सहकारी संस्था ग्रामीण जनताको लागि आर्थिक सशक्तिकरणको माध्यम बन्यो । नेपालमा बि.सं २०१० सहकारी विभाग स्थापनापछि सहकारी अभियानले गति लियो।

हालसम्म देशभर हजारौं सहकारी संस्था सञ्चालनमा छन् । यी संस्थाहरुले बचत, ऋण, कृषि, पशुपालन, साना उद्योग तथा सेवा क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान गरेका छन् । सहकार्यको यो अभ्यासले नेपालको ग्रामीण अर्थतन्त्रलाई सम्बल प्रदान गरेको छ र महिला, साना किसान तथा विपन्न समुदायलाई आर्थिक पहुँचमा ल्याएको छ ।

यसरी, सहकारी — सहकार्य_ ले विश्वमा मात्र होइन, नेपालमा पनि सामाजिक न्याय, आर्थिक विकास र सामुदायिक सशक्तिकरणको लागि महत्वपूर्ण आधार बनिरहेको छ।

सहकारीको परिभाषाः

सहकारी भनेको साझा आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक आवश्यकता तथा आकांक्षाहरू पूरा गर्नका लागि स्वेच्छाले एकजुट भई संयुक्त रूपमा स्वामित्व रहेको र लोकतान्त्रिक रूपमा सञ्चालित स्वतन्त्र व्यक्तिहरूको संघ हो।"

"A cooperative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common economic, social, and cultural needs and aspirations through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise."

अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघले सन १८९५ मा जारी गरेका सहकारीका मूलभूत सिद्धान्तहरु

१.	स्वेच्छिक तथा खुल्ला सदस्यता	(Voluntary and Open Membership)
२.	सदस्यहरुद्वारा प्रजातान्त्रिक नियन्त्रण	(Democratic Member Control)
३.	सदस्यहरुद्वारा आर्थिक सहभागिता	(Member Economic Participation)
४.	स्वायत्तता र स्वतन्त्रता	(Autonomy and Independence)
५.	शिक्षा, तालिम र सूचना	(Education, Training and Information)
६.	सहकारीबीच सहयोग	(Cooperation among cooperatives)
७.	समुदायप्रति चासो	(Concern with community)

२४ अगष्ट १९८४ मा "विश्व ऋण परिषद्" को सदस्य सभाद्वारा पारित तथा २०२२ अप्रिल मा संशोधित

बचत तथा ऋण संघका सिध्दान्तहरु

१. सहकारी संरचना (Cooperative Structure)

१. Member Owned – सदस्यहरू नै संस्थाका मालिक हुने गर्छन्

२. Member Controlled – सदस्यहरूको स्वीकृतप्रति बोर्ड र निर्णय प्रक्रिया उत्तरदायी हुन्छ

३. Democratic Control – "एक सदस्य—एक मत" प्रणाली अपनाइन्छ, बचत रकमले होइन

२. सदस्यलाई सेवा) Service to Members)

१. Financial Inclusion — सदस्यतालाई खुला र गैर-भेदभावपूर्ण बनाउन गार्हस्थ्य सेवा प्रवाह गर्नेमुखी नीति छ

२. Financial Sustainability — सक्षम पारितन्त्र, आरक्षित पूँजी र आन्तरिक नियन्त्रणको व्यवस्था गर्नुपर्छ

३. Maximizing Member Economic Benefit — बचतमा उचित ब्याज, ऋणमा प्रतिस्पर्धी दर, र अतिरिक्त फाइदा सुनिश्चित गरिन्छ

३. सामाजिक जिम्मेवारी) Social Responsibility)

१. Financial Literacy — सदस्य, कर्मचारी र समुदायलाई वित्तीय ज्ञान र शिक्षा प्रणालीमा अभिमुख गराइन्छ

२. Network Cooperation – Credit union बिच र अन्य संस्थासँग सहकार्य गरिन्छ

३. Community Responsibility — समुदायको विश्वास र समृद्धिमा योगदान दिनुपर्छ

४. Global Vision – Credit union आन्दोलनलाई विश्वव्यापी रूप मा सुदृढ र विस्तार गर्ने लक्ष्य राखिन्छ .

सहकारीको मुल्यः (Values of Co-operatives)

क. आधार मुल्यहरुः (Basic Values)

१) आत्म सहयोग (Self – Helps)
२) स्व-उत्तरदायित्व (Self Responsibility)
३) प्रजातन्त्र (Democracy)
४) समानता (Equality)
५) न्याय (Equity)
६) ऐक्यबद्धता (Solidarity)
७) अनुशासन (Discipline)

ख. नैतिक मुल्यहरू (Ethical Values)

१) ईमान्दारीता (Honesty)
२ खुल्लापन (Openness)
३ सामाजिक उत्तरदायित्व (Social Responsibility)
४ अरुको हेरचाह(Caring For Others)

सहकारी अभियानका केही अन्तरराष्ट्रिय बिकासक्रमः

- ❖ सन् १८४४ को डिसेम्बर २१ तरिखकका दिन बेलायतको मेनचेष्टर शहर नजिकैको रोच्डेल गाउँ २८ जना मजदूरहरुबाट सहकारी भावनाको शुरुवात भएको ।
- ❖ सन् १८४४ मा जर्मनका सुल्ज राईफाईजन भन्नेले बचत संस्थाको अबधारणा ल्याएका थिए ।
- ❖ सन् १८९५ को अगस्त १८ तारिखमा बेलायतको मेनचेष्टरमा अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघको गठनभएको।
- ❖ सन् १९३७ मा अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघ समिति गठन भएको थियो ।
- ❖ सन् १९९५ को सेप्टेम्बर २३ तारिखमा अन्तरराष्ट्रिय सहकारी महासंघ सतबार्षिकी मनाईएको थियो।
- ❖ सन् १९६६ मा सर्बप्रथम सहकारीका ६ सिद्धान्तहरुको निर्माण गरी सिफारिस गरेको थियो ।

नेपालमा सहकारी आन्दोलनको बिकासकममा भएका उल्लेखनीय घटनाक्रमहरु

- सर्बप्रथम बि.सं २०१० साल (सन १९५३) मा योजना बिकास तथा कृषि मन्त्रालय अन्तर्गत रहने गरी सहकारी बिभागको गठन भएको ।
- बि.सं २०११ सालको बाढीबाट पिडीतलाई व्यबस्थित बसोबास गराउन तत्कालिन श्री ५ को सरकारले बहुमुखी बिकास योजना प्रारम्भ गरेको ।
- बि.स २०१३ सालमा कार्यकारी आदेश जारीगरी चितवनमा संयुक्त राज्य अमेरीकाको सहयोगमा बहुमुखी बिकास आयोजना संचालन गरेको ।
- बि.सं २०१५ सालमा ग्राम बिकास ब्लकको नियन्त्रणमा रही तालिम, व्यबस्थापन कार्य गरेको ।
- बि.सं २०१६ सालमा खाद्य कृषि तथा बन मन्त्रालय अन्तर्गत सहकारी बिभाग रहेको ।
- बि.सं २०१६ सालमा सहकारी ऐन, २०१६ जारी भएको ।

- बि.सं २०१६ सालमा सहकारी ऋण सस्थाहरु गठन भै सो को बिकासक्रम शुरु ।
- बि.सं २०१६ सालमा सहकारी कोषको स्थापना ।
- बि.सं २०१६ सालमा बिश्वबन्धु थापाको अध्यक्षतामा साझा केन्द्रको स्थापना ।
- बि.सं २०१८ साल फाल्गुण ३ गते साझा यातायातको स्थापना ।
- बि.सं २०१८ सालमा सहकारी नियमावली जारी भएको ।
- बि.सं २०१८ सालमा सहकारी प्रशिक्षण केन्द्रको स्थापना ।
- बि.सं २०१९ सालमा पञ्चायत मन्त्रालय अन्तर्गत सहकारी बिभाग रहेको ।
- बि.सं २०२० साल भाद्र २० गते सहकारी बैंकको स्थापना ।
- बि.सं २०२१ सालमा भुमी सुधार कार्यक्रम अर्न्तगत बचत संकलन कार्य शुरु ।
- बि.सं. २०२१ सालमै भुमी सुधार बचत संस्थानको स्थापना ।
- बि.सं २०२१ सालमै सहकारी बिभाग भुमी सुधार तथा खाद्य कृषि मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको ।
- बि.सं २०२१ साल श्रावण १ गते साझा स्वास्थ्य सेवाको गठन भएको ।
- बि.सं २०२१ साल मार्ग २५ गते साझा प्रकाशनको स्थापना भएको ।
- बि.सं २०२१ साल माघ १० गते साझा भण्डारको स्थापना भएको ।
- बि.सं २०२३ साल देखी साझा बुलेटीन नामक पत्रिका प्रकाशन ।
- बि.सं २०२४ सालमा गाउंफर्क राष्ट्रिय अभियानको सातौं बुदामा साझालाई आर्थिक मेरुदण्डको रुपमा स्वीकार गरिएको ।
- बि.सं. २०२५ सालमा सहकारी बिभाग भुमी सुधार मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको ।
- बि.सं. २०२७ सालमा सहकारी ऐनको दोश्रो संशोधन भएको ।
- बि.सं. २०२६ साल मै सहकारी संस्थाको व्यबस्थापन कृषि बिकास बैंकमा हस्तान्तरण भएको ।
- बि.सं. २०२९ सालमा सहकारी शिक्षा कार्यको निरन्तरता ।
- बि.सं. २०३१ सालमा काठमाडौंमा साझा पसल सेवाको स्थापना भएको ।
- बि.सं. २०३१ सालमा सहकारी रेडियो कार्यक्रमको शुरुवात भएको ।
- बि.सं. २०३२ साल देखी साझा मार्फत जनसंख्या शिक्षा कार्यक्रमको शुरुवात ।
- बि.सं. २०३३ सालमा मुलुकभर साझा कार्यक्रम लागु भएको ।
- बि.सं. २०३३ सालमै केन्द्रीय साझा बिकास समितिको गठन भएको ।
- बि.सं. २०३३ सालमै अनिबार्य बचत रकमलाई साझा संस्थाको शेयरमा हस्तान्तरण प्रारम्भ ।

- बि.सं. २०३४ सालमा साझा संस्था प्रशासन तथा आर्थिक निमावलीको व्यबस्था ।
- बि.सं. २०३५ सालमा साझा संस्थाको व्यबस्थापन बैकबाट सञ्चालक समितिमा हस्तान्तरण ।
- बि.सं. २०३६ सालमा साना किसान साझा संस्थाको गठन भएको ।
- बि.सं. २०४१ सालमा साझा संस्था ऐन, २०४१ जारी भएको ।
- बि.सं. २०४२ सालमा सहकारी बिभाग साझा बिकास बिभागको रुपमा नामाकरण भएको ।
- बि.सं. २०४३ सालमा साझा संस्था नियमावली जारी भएको ।
- बि.सं. २०४३ सालमै राष्ट्रिय साझा गोष्ठिको आयोजना भएको ।
- बि.सं. २०४४ सालमा भुमीसुधार मन्त्रीको अध्यक्षतामा उच्चस्तरीय केन्द्रीय समन्वय समिति गठन।
- बि.सं. २०४५ सालमा अनिबार्य बचत रकम बचतकर्ताहरुमै फिर्तागर्ने क्रम शुरु ।
- बि.सं. २०४५ साल श्रावण ३२ गते नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघको स्थापना ।
- बि.सं. २०४५ सालमा राष्ट्रिय साझा संघ तदर्थ समिति गठन भएको ।
- बि.सं. २०४६/०४७ मा राष्ट्रिय सहकारी महासंघ परामर्श समितिको गठन ।
- बि.सं. २०४६ सालमा सावाँ भन्दा बढी व्याज मिनाहा गर्ने निर्णय भएको ।
- बि.सं.२०४८ साल भाद्र १५ गते ११ सदस्यीय राष्ट्रिय सहकारी बिकास बोर्डको गठन ।
- बि.सं. २०४८ सालमै सहकारी सम्बाद पत्रिका प्रकाशन भएको ।
- बि.सं. २०४९ साल जेठ २ गते सहकारी ऐन, २०४८ जारी भएको ।
- बि.सं. २०४९ सालमा आन्तरिम कार्य समिति गठन भएको ।
- बि.सं. २०५० सालमा प्रथम पटक सहकारी संघ संस्थाको निर्बाचन ।
- बि.सं. २०५० साल मै नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ (नेफ्स्कुन) दर्ता भएको ।
- बि.सं. २०५४ साल बैशाख ७ गते (९ मे १९९७) नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी महासंघको सदस्यता प्राप्त ।
- बि.सं. २०५४।०५५ मा नवलपरासीमा एकिकृत सहकारी कार्यक्रम लागु भएको ।
- बि.सं २०५७।४।२५ मा सहकारी ऐन २०४८ को दफा ३८(१) (ग) झिकिएको (दुःखद दिन) ।
- बि.सं. २०६९ राष्ट्रिय सहकारी नीति जारी ।
- बि.सं. २०७४।०७।०१ गते सहकारी ऐन, २०७४ जारी ।

- बि.सं २०७६।०१।२३ सहकारी नियमावली २०७५ जारी ।
- बि.सं. २०८०।१२।३० सम्पत्ति सुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण तथा व्याव्सायिक वातावरण प्रबर्द्धन सम्बन्धी केहि ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०८० जारी ।
- बि.सं २०८१।१०।०२ गते नेपाल राष्ट्र बैंकबाट निर्देशन जारी ।
- बि.सं २०८१।१०।१४ गते राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरणको स्थापना ।
- बि.सं. २०८१।१२।१८ सहकारी सम्बन्धी केही ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०८१ जारी ।
- बि.सं २०८२।०१।२८ सम्पत्ति सुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०८२ जारी ।
- २०८२।०२।१२ बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरु सञ्चालन सबन्धमा जारी गरिएको नियामकीय मापदण्ड, २०८२ जारी ।

उपरोक्त घटना तथा बिकासक्रसंगै समुदायको आर्थिक सामाजिक बिकासका साथै संस्कृतिको संरक्षण गर्ने लक्षका साथ गठन भएका सहकारी संघ संस्थाहरुमा “समाजका लागि व्यक्ति र व्यक्तिका लागि समाज ” भन्ने नारा लिएर आफ्नो व्यबसाय संचालन गर्दै जांदा यसले “ बचत त्यागबाट प्राप्त हुन्छ ” भन्ने जस्ता सकारात्मक भावनाहरुलाई समाजमा फैलाई रहेको पाईन्छ। यसले आफ्नो व्याबसायलाई सुशासनको अबधारणालाई समेत अंगिकार गरि रहेको हुन्छ यहां “सहकारीको अपरिहार्यता, ईमान्दारीता र पारदर्शिता ” भन्ने जस्ता शब्दहरुलाई बिर्सेको हुदैन । समुदायलाई नेतृत्व गर्दै जांदा यसले “सहकारीकर्मीको पहिचान, स्वाबलम्बी र स्वाभिमान ” लाई व्यबहारमा उतार्न पछि परेको हुँदैन जसबाट हाम्रो जस्तो बिकासोन्मुख मुलुकको आर्थिक सामाजिक तथा सांस्कृतिक उननति गर्ने उक मात्र भरपर्दो निकाय सहकारी भएको छ , जहां ज्यूदाको जन्ती तथा मर्दाको मलामी बन्न सफल भएको छ । त्यसैले पनि “एकका लागि सबै, सबैका लागि एक ” भन्नु सहकारी मात्र हो भन्नु अत्युक्ति नहोला ।

<u>वित्तिय कम्पनी र बचत तथा ऋण सहकारीमा भिन्नता</u>

- वित्तीय कम्पनी र बचत तथा ऋण सहकारीमा धेरै भिन्नता छन् । बैक र बित्तीय कम्पनीले जस्तै वचत तथा ऋण सहकारीले पनि मुख्य रुपमा बित्तीय कारोबार गर्ने भएकाले सहकारीलाई पनि बित्तीय कम्पनीलाई जस्तै हेर्ने गर्दछन् । तर वास्तबिक रुपमा यी धेरै फरक छन् । त्यसका केही उदाहरणहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् :

वित्तीय कम्पनी	सहकारी
१. शेयर रकमको आधारमा मत प्रयोग गर्न पाउने । २. लाभांश असिमित हुने । सतप्रतिशत भन्दाबढी लाभांश वितरण गर्न सकिने ।	१. एक सदस्य एकमतको सिद्धान्त लागु हुने । शेयर रकमको अनुपातमा मत प्रयोग नहुने । जति सुकै शेयर भएपनि एकमत मात्र प्रयोग गर्न पाउने ।

वित्तीय कम्पनी	सहकारी
३. कुल सम्पत्तिमा शेयर रकमको आधारमा हिस्सा पाउने ।	२. लाभांश सिमित हुने । १५% भन्दा बढि लाभांश वितरण गर्न नपाउने ।
४. शेयर रकम फिर्ता नहुने ।	३. कूल सम्पत्तिमा शेयर रकमको आधारमा हिस्सा नपाउने ।
५. सदस्यता/शेयर सधै खुल्ला नहुने ।	४. शेयर रकम फिर्ता पाउने।
६. एकजनाबाट पनि फर्म कम्पनी गठन हुनसक्ने ।	५. सदस्यता/शेयर सधै खुल्ला हुने ।
७. मुनाफाको उद्देश्यको उध्यम ।	६. कम्तिमा २५ परिवारका २५ जना सदस्य भएमा मात्र सहकारी दर्ता हुने ।
८. बिदेशीले पनि कम्पनी गठन गर्न सक्ने।	७. सदस्य सेवाको उद्देश्यका उद्यम, मुनाफाको उद्देश्य होईन । (Not for Profit, Not for Charity, But to serve)
९. सरकार, विदेशी, उच्च वर्गका चाहनामा स्थापना हुने ।	८. विदेशीले सहकारी गठन गर्न नसक्ने ।
१०. कम्पनीको आम्दानीलाई मुनाफा **नाफा** (profit) शब्द प्रयोग हुने ।	९. गरिव, न्यून आय भएका वर्गको आवश्यकतामा सोही वर्गका जनताद्धारा स्थापना हुने ।
११. कम्पनीमा आम्दानीलाई बाँडफाँड गर्न कम्पनी स्वतन्त्र हुने ।	१०. सहकारीको आम्दानीलाई **खुदबचत** (surplus) शब्दबाट सम्वोधन हुने ।
१२. कम्पनीको निरीक्षण नेपाल राष्ट्र बैंकबाट हुने ।	११. सहकारीमा आम्दानीलाई बाँड फाँड गर्दा सहकारी ऐन र नियम अनुसार वाँडफाँड गर्नु पर्ने अनिवार्यता ।
	१२. सहकारीमा सदस्यबाट निरीक्षण र अनुगमन (स्व-नियमको व्यबस्था) हुने ।

यदाकदा सहकारी संघ संस्थाहरुमा गैर सदस्यसमेतबाट र जथाभावी निक्षेप संकलन गर्ने जस्ता कार्यहरु गरेको पाईन्छ तर सहकारीमा निम्न बमोजिमका रकमहरुको संकलनलाई सामाजिक अपराधको रुपमा लिईन्छ ।

सहकारी संस्थाले स्वीकार नगर्ने रकमहरु :

- ❖ लागु पदार्थको कारोबारबाट प्राप्त आम्दानी । (Income from Drugs)
- ❖ चेलीबेटी बेचबिखनबाट प्राप्त रकम । (Income from Girl Trafficking)
- ❖ अपराधिक क्रियाकलाप । (Income from Crime Activities)
- ❖ भ्रष्टाचार । (Income from Corruption)
- ❖ ठगि र चोरी गरेको (Income from Cheating & Theft)
- ❖ क्यालोरीलाई कमीगरी संचय गरेको रकम (Income Generated by reducing in calorie consumption)

यसबाट के बुझ्न सकिन्छ भने

Commitment to Service

- Social Responsibility
- Member Education
- Democratically Controlled
- Co-operative Member Owned
- Not For profit, not for charity only to serve
- Volunteer Directors
- One Member One Vote

सुनापति गाउँपालिका र सहकारी

सुनापती गाउँपालिका, रामेछाप जिल्लाको एक ग्रामीण नगरपालिका हो, जसको क्षेत्रफल ८६.९८ वर्ग किलोमिटर छ। यो गाउँपालिका २०७३ साल फागुन २७ गते स्थापना गरिएको हो। यस गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारका सहकारी संस्थाहरू सञ्चालनमा छन्, जसले स्थानीय आर्थिक, सामाजिक तथा कृषि विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएका छन्।

जनसंख्या बिवरण (२०७८ को जनसंख्या बिवरण अनुसार)

कुल जनसंख्याः १४,६१६

- पुरुषः ६,९४६ - महिलाः ७,७१२

- उमेर समूह अनुसार जनसंख्याः

- ०—१४ वर्षः ३,०७१ - १५—६४ वर्षः ९,६३३

- ६५ वर्ष र माथिः १,९५४

- साक्षरता दरः

- पढ्न र लेख्न सक्नेः ८,५३६ - मात्र पढ्न सक्नेः ५७

- नपढ्न सक्नेः ५,१९०

दर्ता भएका सहकारी संस्थाको बिवरण

सहकारी संस्थाको प्रकार	संख्या
कृषि सहकारी संस्था	१८
बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	१३
बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	११
जम्मा सहकारी संस्थाको संख्या	**४२**

बर्तमान अवस्था :

- सञ्चालन स्थितिः अधिकांश सहकारी संस्थाहरू नियमित रूपमा सञ्चालित छन्।
- वित्तीय स्थितिः केही संस्थाहरूले लाभ कमाइरहेका छन् भने केही घाटामा छन्।
- सदस्य सहभागिताः केही संस्थामा उच्च सहभागिता छ, केहीमा कम।

मुख्य चुनौतिहरु

- प्रशिक्षणको अभाव
- वित्तीय पारदर्शिता\
- प्रविधिको प्रयोगको कमी
- नियमित अनुगमनको अभाव

सुझावहरु :

- तालिम कार्यक्रमहरू
- लेखा परीक्षण अनिवार्य
- डिजिटल प्रणालीको प्रवर्द्धन

- नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन

सुनापती गाउँपालिका अन्तर्गतका सहकारी संस्थाहरूले स्थानीय विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदै आएका छन्। यद्यपि, केही संरचनात्मक र व्यवस्थापकीय चुनौतीहरू समाधान गर्न आवश्यक छ। यस प्रतिवेदनमा उल्लिखित सुझावहरू कार्यान्वयन गरेर सहकारी क्षेत्रलाई अझ सुदृढ बनाउन सकिन्छ।

सहकारी संस्था एकीकरण सम्वन्धी कार्यविधि, २०८२

प्रस्तावना : सहकारी संस्थाको गुणात्मक एवम् ब्यावसायिक विकासका लागि एकीकरणका मापदण्ड एवं प्रक्रियाहरू निर्धारण गर्नु वाञ्छनीय भएकाले, सुनापति गाउँपालिकावाट जारी सहकारी ऐन, २०७५ को दफा १०१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सुनापति गाउँपालिकाको कार्यकारिणी समितिले यो सहकारी संस्था एकीकरण सम्वन्धी कार्यविधि, २०८२ बनाई लागु गरेको छ ।

परिच्छेद – १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** :

(१) यो कार्यविधिको नाम "सहकारी संस्था एकीकरण सम्वन्धी कार्यविधि, २०८२" रहेकोछ ।

(२) यो कार्यविधि सुनापति गाउँपालिकाको कार्यकारी समितिले स्वीकृत गरेपछि लागु हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो कार्यविधिमा,–

(क) **"एकीकरण"** भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ८७ को उपदफा (१) वा प्रादेशिक वा स्थानीय कानूनको व्यवस्था बमोजिम दुई वा दुईभन्दा बढी सहकारी संस्थाहरूलाई एक-आपसमा गाभी प्रत्येक संस्थाका सदस्यहरू स्वतः सदस्य रहने गरी एउटा सहकारी संस्था कायम गर्ने कार्य सम्झनुपर्छ ।

(ख) **"एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली"** भन्नाले विभागले स्थापना गरेको इन्टरनेट सञ्चार प्रविधिमा आधारित सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोअपरेटिभ एन्ड पोभर्टि-रिलेटेड मेनेजमेन्ट इन्फर्मेसन सिस्टम COPOMIS (कोपोमिस) सम्झनुपर्छ ।

(ग) **"ऐन"** भन्नाले सुनापति गाउँपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ सम्झनुपर्छ ।

(घ) **"नियमावली"** भन्नाले सुनापति गाउँपालिकाको सहकारी नियमावली, २०७६ सम्झनुपर्छ।

(ङ) **"नियामक निकाय"** भन्नाले सहकारी संस्थाको नियमन क्षेत्राधिकार अनुसार विभाग वा प्रदेश मन्त्रालय वा प्रदेश मन्त्रालयको विभाग वा कार्यालय वा स्थानीय तह वा स्थानीय तहको विभाग वा कार्यालय सम्झनुपर्छ ।

(च) **"प्रदेश मन्त्रालय"** भन्नाले प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

(छ) **"सङ्घीय मन्त्रालय"** भन्नाले सङ्घीय सरकार मातहतको भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

(ज) **"प्रस्ताव"** भन्नाले दफा ८ बमोजिमको सहकारी संस्था एकीकरणको प्रस्ताव सम्झनुपर्छ र सो शब्दले त्यस्तो प्रस्तावको प्रारूप वा सोको परिमार्जित संस्करण समेतलाई जनाउनेछ ।

(झ) **"प्रादेशिक कानून"** भन्नाले प्रदेशको सहकारी ऐन सम्झनुपर्छ र सो शब्दले त्यस्तो ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली, मापदण्ड, निर्देशिका र कार्यविधि समेतलाई जनाउनेछ ।

(ञ) **"संयुक्त साधारणसभा"** भन्नाले एकीकरण प्रकृयामा संलग्न सहकारी संस्थाहरूको संयुक्त साधारणसभा सम्झनुपर्छ ।

(ट) **"संयोजन समिति"** भन्नाले दफा ६ बमोजिमको सहकारी संस्था एकीकरण, संयोजन समिति सम्झनुपर्छ।

(ठ) **"स्थानीय कानून"** भन्नाले स्थानीय तहको सहकारी ऐन सम्झनुपर्छ र सो शब्दले त्यस्तो ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली, मानदण्ड, निर्देशिका र कार्यविधि समेतलाई जनाउनेछ ।

(ड) **"स्थानीय नियामक निकाय"** भन्नाले स्थानीय तह वा स्थानीय तहको सहकारी विभाग वा कार्यालय सम्झनुपर्छ ।

(ढ) **"समिति"** भन्नाले सहकारी संस्थाको दैनिक कार्यसंचालन तथा ब्यवस्थापनको लागि गठित संचालक समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ण) **"लेखा सुपरीवेक्षण समिति"** भन्नाले सहकारी संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा नियमनको लागि गठित लेखा सुपरीवेक्षण समिति सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद–१

एकीकरण प्रस्ताव तर्जुमा

३. सैद्धान्तिक स्वीकृति हुनुपर्नेः

(१) सहकारी संस्था एकीकरण सम्वन्धी कार्य प्रारम्भ गर्न यस प्रकृयामा संलग्न संस्थाहरुको साधारणसभाको सैद्धान्तिक स्वीकृति हुनुपर्दछ ।

(२) समितिले उपदफा (१) बमोजिम सैद्धान्तिक स्वीकृतिका लागि **अनुसूची-१** को ढाँचामा औचित्य खुलेको प्रारम्भिक विवरण सहित साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलामा निर्णयार्थ पेश गर्नुपर्दछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम साधारणसभाको बहुमतले संस्था एकीकरणको कार्य प्रारम्भ गर्न सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(४) सहकारी संस्थाको एकीकरण गर्दा बिशेष ध्यान दिनु पर्ने बुँदाहरु :-

- सदस्य संघ-संस्थाहरुले साधारणसभाबाट एकीकरणका लागि पूर्व सहमति लिई सदैव एकीकरणका लागि तयार रहनु पर्दछ ।
- सदस्य संघ-संस्थाहरुले वार्षिक रुपमा एकीकरण सम्बन्धी छलफल आयोजना गर्ने वा सो सम्बन्धी छलफलमा सहभागिता जनाई एकीकरण सम्बन्धी जानकार हुनुपर्नेछ ।
- ३३ प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य दोहोरिएको संस्थाहरु एकआपसमा अनिवार्य एकीकरण गर्नुपर्नेछ ।

- बचत तथा ऋण सहकारी एकीकरण गर्दा एक स्थानीय तहलाई प्राथमिकता दिई एकीकरणको प्रक्रिया अघि बढाउनुपर्नेछ ।
- सदस्य संघ-संस्थाहरुले एकीकृत कारोबार गर्नुपूर्व सम्पत्ति तथा दायित्वको मूल्यांकन गरी एकीकरण गर्ने सहकारी संस्थाहरुका सहायक खाताहरु र मूल खाता भिडान गर्नुपर्नेछ ।
- सहकारी नियमावलीको नियम ७ बमोजिम जनसंख्याको आधारमा रहन सक्ने बचत ऋण सहकारीको संख्या तोकिएकोले सो स्तर प्राप्त गर्न एकीकरणलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
- फरक विषयका सहकारीहरुसँग एकीकरणगर्दा मुख्य कारोबार निश्चित गरी एकीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- संस्थाहरु एकआपसमा एकीकरण हुँदा वहाल रहेका कर्मचारीहरुको वहिर्गमन नहुने गरी व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
- स्थायी लेखा नम्बर खारेजी गर्नुपर्ने भए एकीकरण सम्पन्न भएको एक महिनाभित्र प्रक्रिया सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।
- एकीकरण हुनुपूर्व कायम रहेको ब्याजदर एकीकरण भएपछि एकीकरण हुँदाको बखत समायोजन कार्यदलले सम्झौता गरे बमोजिम एउटै कायम गर्नुपर्नेछ ।
- कारोबार एकीकृत रुपमा सुरु गर्नु अगावै प्राविधिक रुपमा शेयर, बचत र ऋणका खाताहरु एकीकृत भएको हुनुपर्नेछ ।
- संघ-संस्थाको एकीकरण तथा विभाजन सहकारी संस्था एकीकरण तथा विभाजन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

४. पूर्व-स्वीकृतिका लागि निवेदन दिने:

(१) सहकारी संस्थाले दफा ३ बमोजिम साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाको सैद्धान्तिक स्वीकृति पछि एकिकरणका लागि नियामक निकायको पूर्व-स्वीकृतिका लागि **अनुसूची २** को ढाँचामा निवेदन दिनुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदनमा समितिको अध्यक्षले सहकारी संस्थाको निसाना छाप लगाएर हस्ताक्षर गरेको हुनुपर्दछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन साथ देहायका कागजात संलग्न गर्नुपर्दछ :-

(क) साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाको सैद्धान्तिक स्वीकृति दिने निर्णयको प्रतिलिपि;

(ख) अनुसूची- १ को ढाँचामा एकीकरणको औचित्य खुलेको प्रारम्भिक विवरण;

(ग) नियमावलीको नियम ३८ वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित निकायको पूर्व-सहमति लिनुपर्नेमा त्यस्तो सहमति पत्र;

(घ) स्थायी लेखा नम्बर लिएको सहकारी संस्थाको हकमा सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालयको सहमति पत्र र

(ङ) नियामक निकायले तोकेको अन्य विवरण वा सम्पुष्टिजनक कागतपत्र ।

(४) एकीकरण प्रकृयामा संलग्न प्रत्येक सहकारी संस्थाको तर्फबाट उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिएको हुनुपर्दछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको निवेदन एउटै वा फरक-फरक मितिमा दिन सकिनेछ । तर पहिलो सहकारी संस्थाको निवेदन दर्ता भएको मितिले तीन महिनाभित्र बाँकी सबै सहकारी संस्थाहरूको निवेदन प्राप्त भई सक्नुपर्नेछ ।

५. **पूर्व-स्वीकृति दिने:**

(१) नियामक निकायले दफा ४ बमोजिम निवेदन प्राप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र निवेदन तथा सो साथ संलग्न कागजातको जाँच गरी सहकारी सिद्धान्त, मूल्य, मान्यताका साथै ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानून र यस कार्यविधिको व्यवस्था अनुरूप भएको पाइएका सहकारी संस्थालाई एकीकरणको पूर्व-स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पूर्व-स्वीकृति दिँदा नियामक निकायले सहकारी संस्थाबाट प्राप्त भएको कागजातका आधारमा एकीकरणको कुनै कुरा सहकारी सिद्धान्त, मूल्य, मान्यता वा ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानून र यस कार्यविधिको व्यवस्था अनुरूप नभएकोमा त्यसमा सच्याउनु पर्ने व्यहोरा समेत जनाउनु पर्दछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अवधि गणना गर्दा एकिकरण प्रयोजनको लागि अन्तिम सहकारी संस्थाका तर्फबाट निवेदन प्राप्त भएको मितिको आधार लिइनेछ ।

(४) प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक एकीकरण प्रयोजनको लागि पूर्व-स्वीकृतिको मान्य अवधि छ महिना हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मनासिब कारण परी सम्बन्धित सहकारी संस्था वा संस्थाहरूको निवेदन प्राप्त भएकोमा नियामक निकायले पूर्व-स्वीकृतिको मान्य अवधि एक महिनासम्म थप गरिदिन सक्नेछ ।

६. **संयोजन समितिको गठन:**

(१) दफा ५ बमोजिम नियामक निकायको पूर्व-स्वीकृति प्राप्त भएपछि एकीकरण सम्वन्धी कार्य व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित सहकारी संस्थाहरूले संयोजन समिति गठन गर्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संयोजन समिति गठन गर्दा एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरूका तर्फबाट कुनै एकले प्रत्येक सहकारी संस्थाका सबै सञ्चालकका साथै लेखा सुपरिवेक्षण समितिका संयोजक एवं सदस्यहरूलाई डाकेको संयुक्त बैठकले प्रत्येक सहकारी संस्थाबाट सञ्चालक समितिका अध्यक्ष समेत कम्तीमा तीनजनाका दरले प्रतिनिधि चयन गरी ज्येष्ठ अध्यक्षलाई संयोजक तोक्नुपर्दछ ।

(३) संयोजन समिति गठन गर्न डाकिएको बैठकले आफ्नो कार्यविधि आफैँ तय गर्न सक्नेछ ।

७. **नियामक निकायमा जानकारी पठाउनुपर्ने** :

(१) प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक दफा ६ (१) बमोजिम संयोजन समिति गठन भएको तीन दिनभित्र संयोजन समितिको अध्यक्षले गठन विधि समेत खुलाएर सोको सूचना नियामक निकायमा पठाउनु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सूचना सार्वजनिक जानकारीको लागि स्थानीय पत्रपत्रिकामा सम्प्रेषण गर्नुपर्दछ।

८. प्रस्ताव तयार पार्नुपर्नेः

(१) संयोजन समितिले ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानून र यस कार्यविधिको अधीनमा रही एकीकरणको सर्त समेत खुलाएर **अनुसूची-३** को ढाँचामा एकीकरण प्रस्ताव तयार पार्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव तयार पार्दा सहकारी संस्थाको विषय प्रकृति अनुसार देहायको अवस्थामा देहाय बमोजिम गर्नुपर्दछ :-

(क) बचत ऋणको मुख्य कारोबार गरिरहेको बहुउद्देश्यीय, कृषि वा बचत तथा ऋण बाहेकको अन्य विषयगत सहकारी संस्था एकीकरण गरी बचत तथा ऋणको विषयगत सहकारी संस्था कायम हुनेमा त्यस्तो सहकारी संस्थाले आफ्नो स्वामित्वमा प्रशोधन कारखाना, सङ्कलन केन्द्र वा बिक्री कक्ष, आपसी सुरक्षण लगायत बचत ऋण बाहेकको व्यवसाय चलाएको भए बन्द गरी त्यस तर्फको सम्पूर्ण दायित्व फरफारक गरी सम्पत्ति नगदमा परिणत गरिसक्नुपर्ने र

(ख) बचत ऋणको मुख्य कारोबार गरिरहेको बहुउद्देश्यीय, कृषि वा बचत तथा ऋण बाहेकको अन्य विषयगत सहकारी संस्था एकीकरण गरी बचत ऋणको मुख्य कारोबार नगर्ने बहुउद्देश्यीय, कृषि वा बचत ऋण बाहेकको अन्य विषयगत सहकारी संस्था कायम हुनेमा त्यस्तो सहकारी संस्थाले ऐनको दफा ३९ को उपदफा (२) को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनको व्यवस्था अन्तर्गत दिइएको म्यादभित्र बचत ऋणको मुख्य कारोबार नरहने सुनिश्चित गरी नियामक निकायलाई मान्य कार्य योजना समावेश गरेको हुनुपर्ने ।

(३) सहकारी संस्थाले उपदफा (२) बमोजिमको व्यवस्था संयुक्त साधारणसभाबाट एकीकरणको निर्णय गर्नु अगावै मिलाइसकेको हुनुपर्दछ ।

९. **सर्त राख्न नहुने :** दफा ८ बमोजिमको एकीकरणको प्रस्तावमा देहायको कुनै सर्त राख्नु हुँदैनः-

(क) खुला सदस्यताको सर्वमान्य सहकारी सिद्धान्त विपरीत सदस्यले साबिकको संस्थामा लिएको शेयर भन्दा बढी सङ्ख्या वा मूल्यको शेयर लिनुपर्ने वा कुनै सदस्यलाई पहिले खरीद गरेको न्यूनतम भन्दा बढी शेयरको रकम फिर्ता दिने वा शेयरको सङ्ख्या वा रकम समायोजन बापत भनी कुनै किसिमको रकम भुक्तानी दिने, त्यस्तो सदस्यको दायित्व फछर्यौट गर्ने वा अन्य कुनै रूपमा तदनुसारको हिसाबमा जनाउने;

(ख) जगेडा कोषको अविभाज्यता एवं संयुक्त सम्पत्तिको सर्वमान्य सहकारी सिद्धान्त विपरीत जगेडा कोष वा स्थिर सम्पत्तिको हिसाब मिलान बापत भनी कुनै सदस्यले कुनै किसिमको थप रकम बुझाउनु पर्ने वा कुनै सदस्यलाई कुनै किसिमको रकम भुक्तानी दिने, त्यस्तो सदस्यको दायित्व फछर्यौट गर्ने वा अन्य कुनै रूपमा तदनुसारको हिसाब देखाउने;

(ग) सदस्यको लोकतान्त्रिक नियन्त्रणको सिद्धान्त विपरीत कुनै सदस्यलाई कुनै कारण नदेखाई वा देखाई कुनै अवधिसम्म सञ्चालक वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा कायमै राख्ने;

(घ) परिच्छेद–३ को व्यवस्था विपरीत हिसाब मिलान वा समायोजन गर्ने,

(ङ) ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानून वा सर्वमान्य सहकारी सिद्धान्त, मूल्य र मान्यता विपरीतको अन्य कुनै सर्त । तर,

(१) खण्ड (क) मा लेखिएको कुनै कुराले ऐनको व्यवस्था बमोजिम शेयरको अङ्कित मूल्य राखी सदस्यले साबिकमा खरीद गरेको शेयरको रकम बराबर शेयर सङ्ख्या कायमगर्न बाधा पर्नेछैन ।

(२) खण्ड (ख) मा लेखिएको कुनै कुराले ऐनको व्यवस्था बमोजिम प्राथमिक पुँजी कोष नपुग भएको वा सञ्चित घाटा भएको बचत ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको बचत ऋणको कारोबार सुचारु राख्न नपुग भएको प्राथमिक पूँजी वा सञ्चित रहेको घाटाको रकम साबिक सहकारी संस्थाका सदस्यहरूले स्वैच्छिक रूपमा थप शेयर खरीद गरी पूर्ति गरिसकेपछि मात्र एकीकरणको प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने गरी सर्त राख्न बाधा पर्ने छैन ।

१०. प्रावधान राख्न नहुने: दफा ९ बमोजिमको एकीकरण प्रस्तावमा समावेश हुने शर्तमा देहायको कुनै प्रावधान राख्नु हुँदैन :-

(क) साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाबाट सैद्धान्तिक सहमति प्रदान गर्नु अगावै कुनै प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने;

(ख) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको कार्यालय, निकाय, बैङ्क, वित्तीय संस्था वा दातृ-निकायको ऋण, अनुदान वा अन्य प्रकारको सहयोग रकम वा जेथा रहेको संस्थाको हकमा सम्बन्धित निकायको पूर्व-सहमति विना खण्ड (क) पछिको प्रक्रिया अघि बढाउने;

(ग) खण्ड (क) बमोजिमको सैद्धान्तिक स्वीकृति र खण्ड (ख) बमोजिम पूर्व-सहमति चाहिनेमा सो समेतका आधारमा नियामक निकायको पूर्व-स्वीकृति नलिई त्यस उप्रान्तको प्रक्रिया अघि बढाउने;

(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत/दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीको कार्य गर्ने गरी तोकिएको अन्य अधिकारी वा नीजबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले एकीकरणको प्रस्ताव स्वीकृत गरी ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनको व्यवस्था बमोजिम एकीकृत सहकारी संस्थाको संशोधित विनियम स्वीकृत नगर्दासम्म साबिकको नाम परिवर्तन गर्ने, नयाँ नामबाट काम-कारोबार गर्ने, साबिक वा नयाँ नामबाट नयाँ सदस्यता प्रदान गर्ने, आन्तरिक कार्यविधिमा संशोधन गर्ने, कर्मचारी समायोजन गर्ने लगायतका काम कुरा गर्ने;

(ङ) साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाबाट गर्नुपर्ने निर्णयका हकमा साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाबाट पछि अनुमोदन गराउने गरी भनी प्रतिनिधि, समिति, संयोजन समिति वा अन्य कुनै प्रतिनिधिमूलक अङ्ग वा बैठकले कुनै निर्णय गर्न सक्ने;

(च) सहकारी संस्थाको स्वीकृत विनियम वा आन्तरिक कार्यविधिको साथै ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानून वा गाउँपालिकाको कार्यकारी सभाबाट स्वीकृत निर्देशिका, मानदण्ड वा कार्यविधिसम्मत व्यवस्था सँग बाझिने र

(छ) ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुन विपरीत वा सर्वमान्य सहकारी सिद्धान्त, मूल्य र मान्यता विपरीतको अन्य कुनै प्रावधान । तर,

(१) खण्ड (क) मा लेखिएको कुनै कुराले साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाको पूर्व-तयारीका शिलशिलामा सम्बन्धित अर्को सहकारी संस्था, नियामक निकाय वा खण्ड (ग) मा उल्लेखित निकायसँग कुनै कुरा बुझ्ने, कागतपत्र आदान-प्रदान गर्ने वा अनौपचारिक स्तरमा कुराकानी गर्ने गरी कार्यविधिमा प्रस्ताव गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(२) खण्ड (ङ) मा लेखिएको कुनै कुराले मनासिब व्यावहारिक कारण परी तत्काल पेश गर्न नसकिएको कुनै फिरिस्त वा विस्तृति वा तत्काल टुङ्गो लाग्न नसकेको विषयका सम्बन्धमा साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाले विचारार्थ पछि पेश गर्ने गरी अन्य कार्यहरू गर्दै रहने गरी साधारणसभाका सदस्यहरूको भेलाको स्वीकृति लिन सकिने व्यवस्था कार्यविधिमा प्रस्ताव गर्न बाधा पर्ने छैन ।

परिच्छेद–२

एकीकरण प्रस्तावको स्वीकृति सम्वन्धी व्यवस्था

११. प्रस्तावलाई अन्तिम रूप दिने:

(१) संयोजन समितिले तर्जुमा गरेको प्रस्तावको प्रारूप एकीकरण प्रकृयामा संलग्न सहकारी संस्थाको समितिको छुट्टाछुट्टै विस्तारित बैठकमा पेश गरी त्यसमा बैठकको कुनै राय, सुझाव भए उपयुक्त राय, सुझाव समावेश गरेर प्रस्तावलाई अन्तिम रूप दिनु पर्दछ ।
स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनका लागि "समितिको विस्तारित बैठक" भन्नाले सञ्चालक समितिका साथै लेखा सुपरिवेक्षण समितिका संयोजक एवं सदस्यहरू र पूर्व-अध्यक्षहरू, सहकारी संस्थाको तर्फबाट सङ्घ वा सहकारी बैङ्कमा प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्य, सल्लाहकार समिति भए सोका संयोजक एव सदस्यहरू र सहकारी संस्थाको काम-कारोबारमा विशेष योगदान रहेका सदस्यहरू समेतबाट समितिले उपयुक्तताका आधारमा छानेका सदस्यहरूको आमन्त्रित उपस्थितिमा बसेको समितिको बैठक सम्झनु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अन्तिम रूप दिइएको प्रस्ताव संयोजन समितिले समितिको विचारार्थ पठाउनु पर्दछ।

(३) सहकारी संस्थाहरु एकिकरण गर्दा (को-अपरेटिभ एण्ड पोभर्टि-रिलेटेड मेनेजमेन्ट इन्फर्मेसन सिस्टम कोपोमिस (COPOMIS) लाई अनिबार्य रुपमा लागु गरेको हुनु पर्नेछ ।

१२. प्रस्ताव फिर्ता पठाउन सक्ने:

(१) दफा ११ बमोजिम संयोजन समितिबाट अन्तिम रूप दिइएको प्रस्तावमा विस्तारित बैठकबाट प्रदान गरिएको उपयुक्त सुझाउ समावेश गर्न छुट भएको वा अर्को सहकारी संस्थाका तर्फबाट व्यक्त कुनै सरोकार सम्बोधन नभएको वा त्यस बीचमा कुनै नयाँ विषयका सम्बन्धमा विशेषत: प्रस्ट पार्नुपर्ने वा कुनै व्यवस्थामा थपघट गर्नुपर्ने देखिएकोमा समितिले तत्सम्बन्धी व्यहोरा जनाएर पुनर्विचार गर्न संयोजन समितिमा फिर्ता पठाउन सक्ने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव फिर्ता प्राप्त भएकोमा संयोजन समितिले यथाशीघ्र पुनर्विचार गरी कुनै कुरा संशोधन गर्नुपर्ने भए गरिएको संशोधनको व्यहोरा र गर्नु नपर्ने भए नपर्नाको कारणसमेत खुलाएर पुनः समितिमा पठाउनु पर्दछ ।

१३. साधारणसभामा प्रस्ताव पेश गर्नेः

(१) संयोजन समितिबाट दफा ११ को उपदफा (२) बमोजिम अन्तिम रूप दिई वा दफा १२ को उपदफा (२) बमोजिम पुनर्विचार गरी प्राप्त हुन आएको प्रस्ताव समितिले ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनको व्यवस्था बमोजिम साधारणसभाको विचारार्थ पेश गर्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनार्थ समितिले ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनको व्यवस्था बमोजिम विशेष साधारणसभा बोलाउन सक्नेछ । तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले वार्षिक साधारणसभामा एकीकरणको प्रस्ताव राख्न बाधा पर्ने छैन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्दा दफा १२ को उपदफा (१) अन्तर्गत संयोजन समितिलाई पुनर्विचारका लागि प्रस्ताव फिर्ता पठाइएको भए **अनुसूची-४** को ढाँचामा तत्सम्बन्धी व्यहोरा समेत जनाउनु पर्दछ ।

(४) एकीकरणको प्रस्तावमा यस कार्यविधिको दफा १४ बमोजिम अर्को सहकारी संस्थाका सदस्यहरूको भेलाबाट त्यस बीचमा कुनै निर्णय भई जानकारी प्राप्त भएको भए तत्सम्बन्धी ब्यहोरा समेत उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्दा खुलाउनु पर्दछ ।

१४. निर्णयको जानकारी पठाउनुपर्नेः

(१) दफा १३ बमोजिम पेश भएको एकीकरणको प्रस्तावका सम्बन्धमा साधारणसभामा भएको निर्णयको जानकारी सम्बन्धित सहकारी संस्था/संस्थाहरुमा पठाउनु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी पठाउँदा साधारणसभाबाट प्रस्तावको कुनै कुरा संशोधन गरी पारित भएको भए **अनुसूची-४** को ढाँचामा तत्सम्बन्धी व्यहोरा समेत जनाउनु पर्दछ ।

१५. संयुक्त साधारणसभाः

(१) दफा १३ बमोजिम साधारणसभाबाट प्रस्ताव पारित भएपछि त्यसमा विचार गर्न संयोजन समितिको अध्यक्षले सम्बद्ध अन्य सहकारी संस्थाका अध्यक्षहरूसँग परामर्श गरी उपयुक्त मिति, समय र स्थानमा संयुक्त साधारणसभा बोलाउनु पर्दछ ।

(२) संयोजन समितिको अध्यक्ष देश बाहिर रहेको वा अन्य विशेष कारणले बैठक बोलाउने अवस्थामा नरहेको खण्डमा सम्बद्ध सहकारी संस्थाका अध्यक्षहरू मध्येको ज्येष्ठ अध्यक्षले उपदफा (१) बमोजिम संयुक्त साधारणसभा बोलाउन सक्नेछ ।

(३) संयुक्त साधारणसभाको बैठकको अध्यक्षता संयोजन समितिको अध्यक्षले र नीजको अनुपस्थितिमा उपस्थित समितिका अध्यक्षहरू मध्येको ज्येष्ठ अध्यक्षले गर्नेछ ।

१६. संयुक्त साधारणसभाको कार्यसूचीः

संयुक्त साधारणसभाको कार्यसूची देहायबमोजिम हुनेछ :-

(क) एकीकरणको प्रस्तावलाई अन्तिम रूप दिई पारित गर्ने;

(ख) एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको कार्ययोजना स्वीकृत गर्ने;

(ग) एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको प्रस्तावित विनियम संशोधनको मसौदा पारित गर्ने;

(घ) दफा ८ को उपदफा (२) को खण्ड (क) वा (ख) को अवस्था भए सम्बन्धित सहकारी संस्थाले तदनुसारको व्यवस्था मिलाइसके, नसकेको सम्बन्धमा संयोजन समितिका तर्फबाट प्रस्तुत प्रतिवेदनमा विचार गरी अनुमोदन गर्ने वा तत्सम्बन्धमा जो-चाहिने निर्देशन दिने;

(ङ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत/दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले एकीकरण प्रस्ताव स्वीकृत गरेका दिन देखि एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको पहिलो विधिवत् साधारण सभा नबसुन्जेल दैनिक कार्यसञ्चालनका लागि तदर्थ समिति गठन गर्ने;

(च) एकीकरणको हिसाब मिलान प्रमाणित गर्न इजाजत प्राप्त लेखापरीक्षक नियुक्त गरी पारिश्रमिक तोक्ने;

(छ) एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको सङ्गठन तालिकाका साथै **अनुसूची** ५ को ढाँचामा कर्मचारी दरबन्दी संरचना एव ंसाबिकको सहकारी संस्थाबाट समायोजन हुने कर्मचारीको पद मिलान तालिका स्वीकृत गर्ने;

(ज) संयोजन समितिको खर्चको फाँटवारी अनुमोदनका साथै त्यस्तो खर्च सम्बद्ध सहकारी संस्थाहरूले के-कस्तो आधार र अनुपातमा बेहोर्ने भन्ने तय गर्ने र

(झ) एकीकरणको प्रयोजन पूरा गर्ने वा सोको सिलसिलामा आवश्यक हुने कार्यका लागि संयोजन समितिले पेश गरेको अन्य प्रस्तावमा विचार गरी निकासा दिने ।

१७. संयुक्त साधारणसभा प्रतिनिधित्व सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) दफा १५ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा २८ को उपदफा (६) वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनमा उल्लेखित दुई हजार वा सो भन्दा बढी सदस्य सङ्ख्या भएको संस्थाको हकमा साधारणसभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्न बनेको एकाइ प्रतिनिधिहरूको सभाले नै संयुक्तसाधारण सभाको लागि प्रतिनिधित्व गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको एकाइ प्रतिनिधिहरूको सभामा सम्बद्ध सहकारी संस्थाहरूको प्रतिनिधि सङ्ख्या बराबर नहुने रहेछ भने सबभन्दा बढी प्रतिनिधि हुने सहकारी संस्थाको सङ्ख्या कायमै राखी त्यसभन्दा घटी सङ्ख्या हुने सहकारी संस्थाको दफा १३ बमोजिम बसेको साधारणसभाले नै संयुक्त साधारणसभाको प्रयोजनका लागि घटी भएजति थप प्रतिनिधि चयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

(३) एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरू मध्ये कुनैमा मात्र उपदफा (१) बमोजिमको अवस्था भएको खण्डमा बाँकी सहकारी संस्थाहरूको हकमा समेत उपदफा (२) बमोजिम संयुक्त साधारणसभाको प्रयोजनका लागि त्यति नै सङ्ख्यामा प्रतिनिधिहरू चयन गरि पठाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

१८. संयुक्त साधारणसभाको गणपूरक संख्या र निर्णयः

(१) उपदफा (२) बमोजिम प्रस्ताव पारित गर्न न्यूनतम रूपमा आवश्यक सदस्यहरूको उपस्थिति भएमा संयुक्त साधारणसभाको बैठकको गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

(२) संयुक्त साधारणसभामा पेश भएको प्रस्ताव सम्बद्ध सबै सहकारी संस्थाहरूको कुल कायम रहेको सदस्य सङ्ख्याको बहुमतबाट पारित गर्नु पर्दछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि दफा १६ को उपदफा (१) को खण्ड (च) बमोजिमको निर्णय बैठकमा उपस्थित सदस्य सङ्ख्याको बहुमतबाट गर्न सकिनेछ ।

(४) दफा १७ बमोजिम संयुक्त साधारणसभा बसेकोमा सम्बद्ध प्रत्येक सहकारी संस्थाका जम्मा प्रतिनिधिहरूको बहुसङ्ख्या सहितको उपस्थिति भएको खण्डमा बैठकको गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम बसेको संयुक्त साधारणसभाले सबै सहकारी संस्थाहरूको गरी हुने कुल कायम रहेको प्रतिनिधि सङ्ख्याको बहुमतबाट पेश भएको प्रस्ताव पारित गर्न सक्नेछ ।

१९ संयुक्त साधारणसभाको कार्यमा निर्बन्धन :

संयुक्त साधारण सभाले दफा १३ बमोजिम सम्बन्धित सहकारी संस्थाबाट पारित भएको प्रस्तावको भावना एवं एकीकरणको आधारभूत सर्त विपरीत प्रस्ताव वा प्रस्तावित विनियम वा विनियम संशोधनको मसौदा पारित गर्नु वा अन्य कुनै निर्णय गर्नु हुँदैन ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले उपदफा (१) बमोजिम पेश भएको प्रस्तावमा सम्बद्ध सहकारी संस्थाको साधारणसभाबाट पारित भएको प्रस्तावको कुनै कुरा छुटेकोमा समावेश गरी, प्रस्ट नभएको कुनै कुरा प्रस्ट पारी वा फरक अर्थमा बुझिएको कुनै कुरा एकै अर्थमा बुझिने शब्दावली राखी संशोधन गरेर वा आनुषङ्गिक सुधार वा अनायास हुन गएको गल्ती सच्याएर त्यस्तो प्रस्ताव पारित गर्न बाधा पर्ने छैन ।

२०. संयोजन समिति स्वतः विघटित हुने : दफा १५ वा १६ बमोजिम बसेको संयुक्त साधारण सभाको कारबाई समाप्त भएपछि संयोजन समिति स्वतः विघटित हुनेछ ।

तर कार्यसूचीका सबै विषय टुङ्गो नलागी वा कुनै विषयमा थप बुझ्नुपर्ने भई वा अन्य कुनै व्यावहारिक कारण परी संयुक्त साधारण सभाको पुनः बैठक बस्नुपर्ने भएकोमा त्यसरी अन्तिम पल्ट बस्ने बैठकको कारबाई समाप्त नभएसम्म संयोजन समिति कायमै रहनेछ ।

२१. एकीकरण प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि दरखास्त दिने :

(१) संयुक्त साधारणसभाबाट पारित भएको एकीकरण सम्बन्धी प्रस्तावका साथै एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको विनियम वा संशोधित विनियम स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित सहकारी संस्थाको समितिको तर्फबाट अध्यक्ष सहित बहुमत सञ्चालकले आ-आफ्नो संस्थाको निसाना छाप लगाएर प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष **अनुसूची-६** को ढाँचामा दरखास्त दिनु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको दरखास्त साथ देहायका कागतपत्र संलग्न गर्नु पर्दछ :-

(क) संयुक्त साधारणसभाको निर्णयको प्रतिलिपि;

(ख) संयुक्त साधारणसभाबाट पारित भएको प्रस्तावको दुई प्रति;

(ग) एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको कार्ययोजनाको दुई प्रति;

(घ) विनियम संशोधनको मसौदाको दुई प्रति,

(ङ) विनियम संशोधनको हकमा **अनुसूची-७** को ढाँचामा तीन महले फारामको दुई प्रति,

(च) नियामक निकायले तोकेको अन्य विवरण वा प्रमाणित हुने कागतपत्र ।

(३) उपदफा (२) को खण्ड (घ) बमोजिम एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको विनियमको मस्यौदामा 'एकीकरण पूर्वको सहकारी संस्थाको विनियम बमोजिम भए, गरेको काम-कारोबार यसै विनियम बमोजिम भए गरेको मानिने छ' भन्ने व्यवस्था समेत राख्नुपर्दछ ।

२२. एकीकरण प्रस्तावको स्वीकृति :

(१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले दफा २१ बमोजिम प्राप्त भएको दरखास्त उपर साधारणतया पन्ध्र दिनभित्र आवश्यक जाँचबुझ गर्नु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा अन्य कुराका अतिरिक्त **अनुसूची-८** को ढाँचामा एकीकरणका लागि प्रस्ताव प्राप्त हुन आएको व्यहोरा खुलाएर कम्तीमा पन्ध्र दिनको म्याद राखी सो सम्बन्धमा सरोकारवाला कसैको कुनै सरोकार, गुनासो वा उजुरी भए निवेदन दिन आह्वान गरी कार्यालयका साथै सम्बन्धित वडा कार्यालयहरूमा सूचना टाँस एवं वेबसाइट भए वेबसाइट मार्फत सम्प्रेषण गरी स्थानीय पत्रिकामा प्रकाशन गर्नु पर्दछ । तर स्थानीय पत्रिका प्रकाशन नहुने स्थानमा सूचना प्रकाशन गरी राख्नु पर्ने छैन ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको म्यादभित्र कुनै निवेदन प्राप्त भएकोमा नियामक निकायले तत्सम्बन्धमा छानबिन गरी ऐन, नियमावली र प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनको व्यवस्था बमोजिम गर्नु पर्दछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त दरखास्त उपर उपदफा (२) बमोजिम निवेदन परेकोमा सोको छानबिन समेत जाँचबुझ गर्दा सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तका साथै ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनका व्यवस्था अनुरूप भएको पाइएमा एकीकरण, प्रस्ताव र विनियम वा संशोधित विनियम स्वीकृत गरी स्वीकृत विनियमको कार्यालय प्रति राखी अर्को प्रति सम्बन्धित सहकारी संस्थामा पठाउनु पर्दछ ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम विनियम वा संशोधित विनियम स्वीकृत गर्दा सोको अन्तिम पृष्ठमा 'मिति ... /... /... को निर्णयबाट एकीकरण गरी विनियम/विनियम संशोधन स्वीकृत' भन्ने व्यहोरा जनाउनुपर्दछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त वा ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनका व्यवस्था अनुरूप नभएको पाइएमा सोही व्यहोरा जनाई तदनुरूप गरी पेश गर्न प्राप्त प्रस्ताव, विनियम वा संशोधित विनियम र कार्ययोजनाको दोस्रो प्रति सम्बन्धित सहकारी संस्थामा फिर्ता पठाउनु पर्दछ ।

(७) उपदफा (४) बमोजिमको व्यहोरा सच्याई प्राप्त भएको साधारणतया तीन दिनभित्र एकीकरण प्रस्ताव र विनियम वा संशोधित विनियम स्वीकृतिको निर्णय गरिसक्नु पर्दछ ।

२३. नाम, दर्ता नम्बर र लगत संशोधन :

(१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले दफा २२ बमोजिम एकीकरण भई कायम हुने सहकारी संस्थाको नाम र दर्ता नम्बरका सम्बन्धमा देहायको अवस्थामा देहाय बमोजिम गरी लगत संशोधन गर्नुपर्दछ :-

(क) साबिकको कुनै सहकारी संस्थाको नाम यथावत् राख्ने गरी प्रस्ताव भई आएकोमा त्यस्तो सहकारी सस्थाको नामका साथै दर्ता नम्बर समेत यथावत राखी दर्ता किताबमा 'मिति ... ... /... /... को निर्णयबाट ... ..., ...

... र ... ... सहकारी संस्थाहरू समेत एकीकरण गरिएको' भन्ने व्यहोरा जनाउने;

(ख) खण्ड (क) को अवस्थामा साबिक नाम तथा दर्ता नम्बर कायम गरिएको सहकारी संस्था बाहेकका एकीकृत गरिएका अन्य सहकारी संस्थाहरू प्रत्येकको हकमा 'मिति ... ... /... /... को निर्णयबाट ... . सहकारी संस्थामा एकीकरण गरिएको' भन्ने व्यहोरा जनाएर लगत कट्टी गरिदिने;

(ग) साबिकको कुनै सहकारी संस्थाको नाम हुबहु नमिल्ने गरी एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको नाम राख्ने गरी प्रस्ताव भइ आएकोमा नयाँ नामको सहकारी संस्था दर्ता गरी दर्ता किताबको कैफियत महलमा 'मिति .. /... /... को निर्णयबाट ... ..., ... र ... ... सहकारी संस्थाहरू एकीकरण गरी नयाँ नाम तथा दर्ता नम्बर दिइएको' व्यहोरा जनाइ राख्ने,

(घ) खण्ड (ग) को अवस्थामा एकीकृत गरिएका सहकारी संस्थाहरू प्रत्येकको हकमा 'मिति ... ... /... /... को निर्णयबाट ... ..., ... र ... ... सहकारी संस्थासँग एकीकरण गरी दर्ता नं. ... ... को ... ... सहकारी संस्था कायम गरिएको' भन्ने व्यहोरा जनाएर लगत कट्टी गरि दिने ।

२४. दर्ता प्रमाण-पत्रः

दफा २२ बमोजिम एकीकरण पछि कायम गरिएको सहकारी संस्थालाई ऐनको दफा ६ को उपदफा (१) वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुनको व्यवस्था बमोजिम दर्ता प्रमाण-पत्र दिनु पर्दछ । तर साबिककै दर्ता नम्बर कायम गरिएको सहकारी संस्थाको हकमा दर्ता प्रमाण-पत्र दिनुपर्ने छैन ।

२५. एकीकरण गरिएको सूचना :

(१) नियामक निकायले दफा २२ को उपदफा (४) बमोजिम एकीकरण स्वीकृत गरे पछि अनुसूची-९ को ढाँचामा सो सम्बन्धी सूचना कार्यालयमा टाँस गरी वेबसाइटमा राख्नुका साथै सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले जानकारी पाउन सक्ने राष्ट्रिय वा स्थानिय एफएम रेडियो, पत्रिका लगायतको सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण वा प्रकाशन गर्नु पर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सूचनाको प्रति सम्बन्धित नियामक निकायका साथै सहकारी संस्था सदस्य रहेको सघ, सहकारी बैक र राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डमा समेत पठाउनु पर्दछ ।

(३) सहकारी संस्थाले सदस्यहरूलाई 'एसएमएस', 'इमेल' लगायतको माध्यमबाट एकीकरण विशेषको जानकारी दिनुपर्दछ ।

२६. अन्तरिम अवधिमा दैनिक कार्यसञ्चालन :

(१) संयुक्त साधारण सभाबाट प्रस्ताव पारित भएपछि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट एकीकरण गरी विनियम वा विनियम संशोधन स्वीकृत नभएसम्म सम्बद्ध सहकारी संस्थाको साबिकको समितिले नै दैनिक कार्य सञ्चालन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिमा साबिकको सहकारी संस्थाको साधारणसभाको बैठक डाक्न, साधारण सभाबाट अनुमोदन गराउने गरी कुनै निर्णय गर्न वा पारित प्रस्तावमा उल्लेख भए बमोजिम एकीकरणको कुनै प्रक्रिया अघि बढाउनु हुँदैन ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले साधारणसभा वा संयुक्त साधारणसभाको विधि नपुगेको कारण वा दफा २२ को उपदफा (६) बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट फिर्ता प्राप्त हुन आएको प्रस्ताव वा विनियम वा संशोधित विनियममा पुनर्विचार गर्न साधारणसभा वा संयुक्त साधारणसभाको बैठक बोलाउन बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट प्रस्ताव एवं विनियम वा विनियम संशोधन अस्वीकृत गरिएको जानकारी प्राप्त भएको खण्डमा सम्बद्ध सहकारी संस्थाको साबिक बमोजिमको कार्य सञ्चालनमा उपदफा (१) को निर्बन्धन कायम रहने छैन ।

२७. स्वीकृतिको बाध्यता नरहने:

दफा २१ बमोजिमको दरखास्त साथ प्राप्त प्रस्ताव वा विनियम वा संशोधित विनियम वा कार्ययोजनाको कुनै कुरा सहकारी सिद्धान्त, मूल्य, मान्यता वा ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा स्थानीय कानुनका व्यवस्था विपरीत भएको तथ्य जुनसुकै कारणले पछि खुल्न आएकोमा नियामक निकायले दफा ५ बमोजिम पूर्व-स्वीकृति दिएकै आधारमा एकीकरणको प्रस्ताव वा विनियम वा संशोधित विनियम स्वीकृत गर्नुपर्ने बाध्यता रहने छैन ।

परिच्छेद–३
हिसाब मिलान

२८. हिसाब मिलान मिति तोक्ने:

(१) एकीकरणको हिसाब मिलानको प्रयोजनका लागि संयोजन समितिले मिति तोक्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मिति तोक्दा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको, अर्धवार्षिक वा चौमासिक खाताबन्दीको वा महिनाको मसान्त पार्नु पर्दछ ।

तर संयुक्त साधारणसभा बस्ने दिन भन्दा कम्तीमा सात दिन अघि नपर्ने गरी हिसाब मिलान मिति तोक्नु हुँदैन ।

२९. हिसाब मिलान विधि:

(१) एकीकरण गर्दा सम्बद्ध सहकारी संस्थाहरूको हिसाब एकीकृत गर्ने प्रयोजनका लागि एकीकरणमा संयुक्त ऋणधनमा आधारित विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ ,

(२) प्रस्तावमा दफा ३ बमोजिम साधारण सभाको सैद्धान्तिक स्वीकृति लिँदा हिसाब मिलान विधि समेत खुलाउनुपर्दछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम संयुक्त ऋणधन विधिबाट हिसाब मिलान गर्दा **अनुसूची-१०** को ढाँचामा एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरू प्रत्येकको वासलातको सम्पत्ति र दायित्वको हिसाब नम्बर अनुसारको रकम कलम जोडेर एकीकृत सहकारी संस्थाको वासलात तयार पार्नुपर्दछ ।

३०. स्थिर सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गरी हिसाब समायोजन गर्न नहुनेः

३५. हिसाब मिलान प्रमाणित गराउनुपर्नेः

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले एकीकरण स्वीकृत गरेको मितिले साधारणतया पन्ध्र दिनभित्र हिसाब मिलान गरी मिलान गरिएको हिसाब लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित गराउनु पर्दछ ।

३६. हिसाब मिलानको स्वीकृतिः

दफा ३५ बमोजिम लेखापरीक्षकबाट प्रमाणित भएको हिसाब तदर्थ समितिले स्वीकृत गर्नुपर्दछ ।

३७. हिसाब हस्तान्तरणः

(१) दफा ३६ बमोजिम हिसाब मिलान स्वीकृत भएको मितिले सात दिनभित्र हस्तान्तरण कार्य सम्पन्न गरिसक्नुपर्दछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब हस्तान्तरण गर्दा सोसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण स्रेस्ता तथा तदनुसारको नगदी समेत बुझाउनुपर्दछ ।

३८ आर्थिक कारोबार गर्न नहुनेः

दफा २७ बमोजिम तोकिएको हिसाब मिलान मितिदेखि दफा ३७ बमोजिम एकीकृत सहकारी संस्थामा हिसाब हस्तान्तरण हुने मितिसम्म साबिकको सहकारी संस्थाको कुनै किसिमको आर्थिक कारोबार गर्नु हुँदैन।

३९. एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा विवरण अद्यावधीकरण गर्नुपर्नेः

(१) एकीकरण भएको सहकारी संस्थाको आधारभूत विवरण नियामक निकायले एकीकरण स्वीकृत गरेको र विस्तृत विवरण सहकारी संस्थाले दफा ३८ बमोजिम हिसाब हस्तान्तरण भएको तीन दिनभित्र एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा अद्यावधिक गर्नुपर्दछ ।

परिच्छेद ४
विविध

४०. तदर्थ समितिलाई कार्यभार हस्तान्तरणः

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले दफा एकीकरण स्वीकृत गरेको मिति देखि साबिक समितिले एकीकृत सहकारी संस्थाको कार्यभार तदर्थ समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्दछ ।

४१. सदस्य पहिचान गरिएको मानिनेः

यस कार्यविधि बमोजिम एकीकरण गर्दा साबिकको सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी सङ्घ संस्थालाई सहकारी विभागवाट जारी गरिएको निर्देशन, २०७४ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम पहिचान गरिएको वा सोही दफाको उपदफा (२) बमोजिम पहिचान अद्यावधिक गरिएको सदस्यको हकमा एकीकृत संस्थाको तर्फबाट समेत तदनुसार सदस्य पहिचान गरिएको वा पहिचान अद्यावधिक गरिएको मानिनेछ ।

तर, उक्त निर्देशनको दफा ११ बमोजिम सदस्यको बृहत् पहिचान, दफा ८ बमोजिम उच्च पदस्थ

सदस्यको विशेष पहिचान, दफा १३ बमोजिम जोखिम व्यवस्थापन लगायत सो निर्देशनका अन्य सम्पूर्ण व्यवस्थाहरू त्यस्तो सदस्यको हकमा समेत समान रूपमा लागू हुने छन् ।

४२. नयाँ निस्सा-प्रमाण दिने :

(१) एकीकरण पछि साबिक सहकारी संस्थाको नाम वा दर्ता नम्बर परिवर्तन भएकोमा सदस्यको साबिक सहकारी संस्थाको सदस्यता प्रमाण-पत्र र शेयर प्रमाण-पत्र लिई सोको सट्टा नयाँ कायम भएको सहकारी संस्थाको सदस्यता प्रमाण-पत्र र शेयर प्रमाण-पत्र प्रदान गर्नुपर्दछ ।

तर त्यसरी सदस्यता प्रमाण-पत्र वा शेयर प्रमाण-पत्र नलिएकै कारणले कुनै सदस्य नयाँ कायम भएको सहकारी संस्थाको विनियम बमोजिमको हक वा अधिकारबाट वञ्चित हुने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्थामा सदस्यको साबिक सहकारी संस्थाको शेयर, बचत वा ऋण पास पुस्तिकामा साबिक सहकारी संस्थाको प्रवृष्टि उप्रान्तको हर छुने गरी नयाँ कायम भएको सहकारी संस्थाको निसाना छाप लगाएर मौज्दात अगाडि ल्याई समायोजन गर्नुपर्ने रकम भए समायोजन गरी हिसाब निरन्तर राख्नुपर्दछ ।

(३) नयाँ कायम भएको सहकारी संस्थाको सदस्यता नम्बर दिँदा प्रस्तावमा अन्यथा लेखिएकोमा बाहेक निवेदन दर्ता क्रमको आधार लिनुपर्दछ ।

४३. नामसारीः

(१) एकीकरण, विभाजन वा पुनर्सङ्गठन भएबाट हस्तान्तरण भएको सम्पत्ति प्रचलित कानुन बमोजिम साबिक सहकारी संस्थाबाट हालवाला सहकारी संस्थाको स्वामित्व कायम हुने गरी नामसारी गराउनु पर्दछ ।

(२) हालवाला सहकारी संस्थाले एकीकरण भए पछि हस्तान्तरण भई आएको साबिक सहकारी संस्थाको कर, ऋण वा अन्य दायित्वका सम्बन्धमा तत्काल सम्बन्धित निकाय वा पक्षसँग सम्पर्क राखी प्रचलित कानुन बमोजिम आफ्नो नाममा कायम गराएर जिम्मेवारी सार्नुपर्दछ ।

(३) एकीकरण पछि साबिक सहकारी संस्थाको नाम वा दर्ता नम्बर परिवर्तन भएकोमा साबिक सहकारी संस्थाको बैङ्क खाता बन्द गरी मौज्दात नयाँ कायम भएको सहकारी संस्थाको खातामा सार्नुपर्दछ ।

(४) सहकारी संस्थाले यस दफा बमोजिम भए, गरेको प्रत्येक कार्यको जानकारी नियामक निकायलाई दिनुपर्दछ तथा नियामक निकायले पनि तत्सम्बन्धमा आवश्यक सहयोग गरिदिनु पर्दछ ।

(५) समिति वा तदर्थ समितिले नामसारी लगायतका कार्यहरूको सम्बन्धमा सदस्यहरूलाई निरन्तर सुसूचित गरी तत्सम्बन्धी प्रतिवेदन लगत्तै बस्ने साधारणसभामा पेश गर्नुपर्दछ ।

४४. प्रस्तावमा लेखिएबमोजिम हुने :

सहकारी ऐन, नियमावली वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानुन र यस कार्यविधिमा नलेखिएको एकीकरण विशेषको कुराका हकमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, दर्ता अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीले स्वीकृत गरेको प्रस्तावमा लेखिए बमोजिम हुनेछ ।

४५. अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्ने :

(१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गाउँपालिका प्रमुख/मेयरलाई जानकारी गराएर यो कार्यविधिको कुनै अनुसूचीमा समयसापेक्ष हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हेरफेर गरिएको व्यहोराको सूचना यथाशिघ्र गाउँपालिका कार्यालयको वेबसाइटमा राख्नुका साथै प्रादेशिक तथा सङ्घीय नियामक निकायहरूमा पठाउनु पर्दछ ।

४६. बाधा, अड्काउ फुकाउन सक्ने :

यो कार्यविधिको कार्यान्वयनका शिलशिलामा कुनै बाधा, अड्काउ परेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले फुकाइदिन सक्नेछ ।

४७. व्याख्या गर्ने अधिकार :

यो कार्यविधिको व्याख्या गर्ने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतमा रहनेछ ।

अनुसूची–१

(दफा ३ को उपदफा (३) र दफा ४ को उपदफा (३) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाको एकीकरणको सैद्धान्तिक स्वीकृतिका लागि प्रस्ताव वा पूर्व-स्वीकृतिका लागि निवेदनसाथ पेश गर्नुपर्ने प्रारम्भिक विवरणको ढाँचा

सहकारी संस्था एकिकरणको प्रारम्भिक विवरण

१. समिति/ साधारणसभाको सैद्धान्तिक स्वीकृति मिति : … … … / … … /… …

२. निर्णयको किसिम : सर्वसम्मत बहुमत

३. प्रस्तावः एकिकरण विभाजन पुनर्सङ्गठन

४. एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरूको टिपन

विस्तृति	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था १ (जहाँ प्रक्रिया चल्ने हो सो)	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था २	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था ३	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था ४	एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्था	कैफियत
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	६ (२+ ३+ ४ + ५)	(७)
• नाम						
• ठेगाना						
• दर्ता नं.						
• दर्ता मिति						
• दर्ता गर्ने कार्यालय						
• विषयगत वर्गीकरण						
• कार्यक्षेत्र						
○ प्रदेश						
○ जिल्ला						
○ स्थानीय तह						
○ वडा (अन्तर्गतको भाग भए सो)						
• सदस्य सङ्ख्या						
• एक-अर्कामा दोहोरो पर्ने सदस्य सङ्ख्या						
√ सेवा, √ सङ्कलन वा √ बिक्री केन्द्र भए सङ्ख्या र स्थान						

५. एकीकरण गर्नु पर्नाको कारण

.. … … … … … … … … … … … … … …

६. एकीकरणको प्रस्ताव कहाँबाट, के-कसरी आएको हो ?

… … … … … … … … … … … … … … …

७. प्रस्तावित एकीकरणबाट विषयगत वर्गीकरणमा हुने परिवर्तन

… … … … … … … … … … … … … … …

८. एकीकरण संलग्न संस्थाहरूको तुलनात्मक वित्तीय अवस्था (आ.व … ./… … सम्मको) (रकम रु.'000)

सूचक	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – १(जहाँ प्रक्रिया चल्ने हो सो)	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – २	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – ३	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – ४	एकीकरण पछि कायम हुनेसहकारी संस्था	कैफियत
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	६ (२+३+४+५)	(७)
• जम्मा बचत दायित्व						
• जम्मा शेयर पुँजी						
• जगेडा कोषको रकम						
• सञ्चित घाटा भए जम्मा रकम						
• घाटापूर्ति कोषको रकम						
• जम्मा लगानीमा रहेको ऋण						
• १२ महिनाभन्दा कम भाखा नाघेको ऋण						
• १२ महिना बढी भाखा नाघेको ऋण						
• ऋण हानिका लागि जम्मा व्यवस्था						
• तिर्नुपर्ने जम्मा ऋण दायित्व						
• जम्मा सम्पत्ति						
• पछिल्लो आवको खुद बचत (घाटा) को रकम						

९. एकीकरण गर्दा अवलम्बन गरिने हिसाब मिलान विधि : **संयुक्त ऋणधनमा आधारित विधि**

१०. एकीकरणबाट पर्ने सकारात्मक साङ्गठनिक एवं व्यावसायिक प्रभाव

… … … … … … … … … … … … … … …
… … … … … … … … … … … … … … …

११. एकीकरण गर्दाको जोखिम

... ...
... ...

१२. एकीकरणका प्रमुख सर्त र आधार

... ...
... ...

- विशेष सर्त (जस्तै– प्राथमिक पूँजी कोष नपुग भएको वा सञ्चित घाटा भएको बचत ऋणको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको हकमा नपुग भएको प्राथमिक पूँजी वा सञ्चित रहेको घाटाको रकम साबिक सहकारी संस्थाका सदस्यहरूले स्वेच्छक रूपमा थप शेयर खरिद गरी पूर्ति गरिसकेपछि मात्र एकीकरणको प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने)

१३. एकीकरणको विकल्प

... ...

१४. स्थानीय कानुनको व्यवस्था बमोजिम बैङ्क वा सम्बन्धित अन्य निकायको पूर्व-सहमति लिइए, नलिइएको व्यहोरा

... ...

१५. ☐सैद्धान्तिक स्वीकृति ☐पूर्व-स्वीकृतिपछिको प्रक्रिया

... ...
... ...

१६. कर्मचारी समायोजन

... ...
... ...

१७. अन्य प्रासाङ्गिक कुरा

... ...

व्यवस्थापकको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...
पद : ... ...

अध्यक्षको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...
पद : ... ...

अनुसूची–२

(दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाको एकीकरणको पूर्व-स्वीकृतिकालागि नियामक निकायमा दिने निवेदनको ढाँचा

मिति : ... /.../...

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू !

सुनापति गाउँपालिकाको कार्यालय,

हिलेबेवी, रामेछाप ।

विषय : सहकारी संस्था एकिकरणको पूर्व-स्वीकृति ।

यस संस्था/सङ्घ/ लि. को साधारण सभाको मिति .../... /... को बैठकबाट सैद्धान्तिक स्वीकृति भए अनुरूप तपशिल बमोजिम एकीकरणको प्रक्रिया अघि बढाउन तहाँको पूर्वस्वीकृतिका लागि यो निवेदन पेश गरेको छु ।

दस्तखत : ... ...

नाम : ... ...

पद : अध्यक्ष

तपशिल

दर्ता नं. ... ... को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था, दर्ता नं. ... ... को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था, दर्ता नं. ... . को . ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था र दर्ता नं. ... ... को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्थासमेत जम्मा ... वटा सहकारी संस्था एकीकरण गरी एउटा ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था कायम गर्ने ।

संलग्न कागतपत्र

१. साधारण सभाको सैद्धान्तिक स्वीकृति दिने निर्णयको प्रतिलिपि;

२. एकीकरणको औचित्य खुलेको प्रारम्भिक विवरण;

३. नियमावलीको नियम ३८ वा प्रादेशिक वा सङ्घीय कानूनको व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित निकायको पूर्व-सहमति लिनुपर्नेमा त्यस्तो सहमति पत्र;

४. पुराना साझा सहकारी संस्थाहरूको हकमा सङ्घीय मन्त्रालयको पूर्व-स्वीकृति पत्र;

५. स्थायी लेखा नम्बर लिएको सहकारी संस्थाको हकमा सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालयको सहमति पत्र,

६. एकीकरणका शिलशिलामा सम्बन्धित सहकारी संस्था वा संस्थाहरूसँग कुनै पत्राचार भएको भए सोको प्रतिलिपि,

७. अन्य विवरण वा सम्पुष्टिजनक कागतपत्र (खुलाउने) ।

अनुसूची–३

(दफा ६ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाको एकीकरण प्रस्तावको ढाँचा

सहकारी संस्था एकिकरणको प्रस्ताव

१. नियामक निकायको पूर्व-स्वीकृति मिति : ... ... / ... ... /... ...

२. संयुक्त साधारण सभाको स्वीकृति मिति : ... ... / ... ... /... ...

३. निर्णयको किसिम : ☐ सर्वसम्मत ☐ बहुमत

४. प्रस्ताव : ☐एकीकरण ☐विभाजन ☐ पुनसंङ्गठन

५. एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरूको विवरण

विस्तृति	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – १	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– २	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– ३	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– ४	एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्था	कैफियत
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	६ (२+३+४+५)	(७)
• नाम						
• ठेगाना						
• दर्ता नं.						
• दर्ता मिति						
• दर्ता गर्ने कार्यालय						
• विषयगत वर्गीकरण						
• कार्यक्षेत्र						
○ प्रदेश						
○ जिल्ला						
○ स्थानीय तह						
○ वडा (अन्तर्गतको भाग भए सो)						

विस्तृति	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था – १	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– २	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– ३	एकीकरण गरिने सहकारी संस्था– ४	एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्था	कैफियत
• सदस्य सङ्ख्या						
• एक-अर्कामा दोहोरो पर्ने सदस्य सङ्ख्या						
√ सेवा, √ सङ्कलन वा √ बिक्री केन्द्र भए सङ्ख्या र स्थान						

६. एकीकरणको सर्त सम्वन्धी विवरणः

१) एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको नाम तथा ठेगानाः

२) एकीकृत सहकारी संस्थाको निसाना छापः

३) एकीकृत संस्थाको मुख्य कारोवारः

४) सेवा केन्द्र संचालनको अवस्थाः

५) शेयरको अंकित मूल्यः

६) एकीकृत संस्थाको कूल शेयरपूंजीः

७) सेवा शुल्कः

८) ब्याज हर्जना दरः

९) आन्तरिक कार्यविधि सम्वन्धी ब्यवस्थाः

१०) सहकारी संघ तथा सहकारी बैंको सदस्यताः

११) स्थिरीकरण कोषमा सहभागिताः

१२) कर्मचारीहरुको समायोजन पछि कायम हुने दरबन्दी, तलव स्केल तथा सुविधाः

१३) अन्यः

८. एकीकरण गर्दा अवलम्वन गरिने प्रकृयाः

१. दरखास्त र सोसाथ पेश भएका कागतपत्रको रीत नपुगेकोमा पुऱ्याउने

२. हिसाब मिलान, प्रमाणीकरण र स्वीकृत गर्ने

३. अन्तरिम अवधिमा आर्थिक कारोबार रोक्का र फुकुवा गर्ने

४. सदस्यहरू माझ सूचना प्रवाह गर्ने

५. तदर्थ समितिलाई कार्यभार हस्तान्तरण

६. सदस्यहरूलाई नयाँ निस्सा-प्रमाण दिने

७. हिसाब बमोजिमको फर्निचर, कार्यालय उपकरण, मेसिनरी औजार आदी सम्पत्तिको भौतिक परीक्षण, बाँडफाँड निर्धारण र बरबुझारथ

८. सरोकारवालाहरूसँग सम्पर्क स्थापना एवं जिम्मेवारी सार्ने

९. हस्तान्तरित स्थिर सम्पत्तिको नामसारी गराउने

१०. बैङ्क खाता बन्द गर्ने, खोल्ने वा कायम राख्ने

११. साधारण सभाको बैठक बोलाउने

१२. सञ्चालक समिति र लेखा सुपरिवेक्षण समितिको निर्वाचन गर्ने

१३. कर्मचारीहरूलाई समायोजन पत्र दिने तथा हाजिर लगाउने

१४. विवाद समाधान गर्ने

१५. अन्य

प्रस्ताव पेश गर्ने

१. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...

नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

२. अध्यक्षको दस्तखत : ......

नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

३. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...

नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

४. अध्यक्षको दस्तखत : ....

नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप

अनुसूची–४

(दफा १३ र दफा १४ सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाको एकीकरण प्रस्ताव मस्यौदा पछिको सुझाव र संशोधन टिपोट

सि. नं.	प्रस्तावको प्रावधान	संयोजन समिति र समितिबीचको सञ्चार		सहकारी संस्था-संस्थाबीचको सञ्चार		कैफियत
		समितिको तर्फबाट दिइएको सुझाव	संयोजन समितिबाट गरिएको संशोधन	साधारण सभाको निर्णयअनुसार प्रदत्त सुझावको व्यहोरा	साधारण सभाको निर्णयअनुसार प्राप्त सुझावको व्यहोरा	
१.						
२.						
३.						
४.						
५.						

अनुसूची–५

(दफा १६ को उपदफा (१) को खण्ड (छ) सँग सम्बन्धित)

एकीकरण अघि र पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको दरबन्दी र समायोजन हुने कर्मचारीको पद मिलान तालिका

सि. नं.	पद	तह	स्थायी (स्था.), अस्थायी (अ.) वा करार (क.)	एकीकरण पश्चात्को सहकारी संस्थामा कार्यरत कर्मचारी सङ्ख्या मात्र	एकीकरण पूर्वको सहकारी संस्थामा कार्यरत कर्मचारी सङ्ख्या मात्र			कैफियत
					सहकारी संस्था-१	सहकारी संस्था-१	सहकारी संस्था-१	
क. स्वीकृत दरबन्दीभित्र								
१.								
२.								
३.								
४.								
५.								
६.								
७.								
८.								
९.								
१०.								
ख. स्वीकृत दरबन्दीबाहिर								
१.								
२.								
३.								
४.								
५.								
जम्मा (ख)								
कुल जम्मा (क+ख)								

अनुसूची–६

(दफा २१ को उपदफा (१)सँग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाको एकीकरण प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि नियामक निकायमा दिने दरखास्तको ढाँचा

मिति : . . /.../...

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,

सुनापति गाउँपालिका कार्यालय

हिलेदेवी, रामेछापं ।

विषय : एकीकरणको स्वीकृति ।

तहाँ सुनापति गाउँपालिका कार्यालय हिलेदेवी, रामेछापबाट मिति . .. /... /... मा पूर्व-स्वीकृति भए अनुरूप तपशिल बमोजिम एकीकरणको प्रक्रिया पूरागरी संयुक्त साधारणसभाको मिति ... . /... /... को निर्णयानुसार स्वीकृतिका लागि यो दरखास्त पेश गरेका छौं ।

१. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

२. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

३. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

४. अध्यक्षको दस्तखत : ... ...
नाम : ... ...

सहकारी संस्था : ... ...

छाप :

तपशिल

दर्ता नं. .... को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था, दर्ता नं. ... . को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था, दर्ता नं. ... ... को... ... . विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्था र दर्ता नं. ... ... को ... ... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय श्री ... ... सहकारी संस्थासमेत जम्मा ... वटा सहकारी संस्था एकिकरण गरी एउटा .... विशेषको विषयगत/बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था कायम गर्ने ।

संलग्न कागतपत्र

१. संयुक्त साधारण सभाको निर्णयको प्रतिलिपि;
२. संयुक्त साधारण सभाबाट पारित भएको प्रस्तावको दुई प्रति;
३. एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थाको कार्ययोजनाको दुई प्रति;
४. विनियम वा संशोधनको मसौदाको दुई प्रति;
५. विनियम संशोधनको हकमा तीन महले फारामको दुई प्रति;
६. कर्मचारी समायोजन योजनाको एक प्रति र
७. अन्य विवरण वा सम्पुष्टिजनक कागतपत्र (खुलाउने)।

अनुसूची–७

(दफा २१ को उपदफा (२)को खण्ड (ङ)सँग सम्बन्धित)

विनियम संशोधनका लागि सहकारी संस्थाले पेश गर्ने तीन महले फारामको ढाँचा

विनियममा साबिकको दफा, उपदफा, खण्ड आदि र प्रावधान	प्रस्तावित संशोधनको व्यहोरा (दफा, उपदफा, खण्ड आदिमा हुने परिवर्तन समेत)	संशोधन गर्नुपर्नाको कारण

अनुसूची–८

(दफा २२ सँग सम्बन्धित)

एकीकरणको प्रस्तावमा सरोकार, गुनासो वा उजुरीको निवेदन आह्वान गरी नियामक निकायले जारी गर्ने सूचनाको ढाँचा

सहकारी संस्थाको एकीकरणको प्रस्तावमा सरोकार, गुनासो वा उजुरीको निवेदन आह्वान गरिएको सूचना

यस सुनापति गाउँपालिका कार्यालय हिलेदेवी, रामेछापको नियमन क्षेत्राधिकारमा पर्ने देहायका सहकारी संस्थाहरूको तर्फबाट एकीकरण गर्न मिति ./... /... यस गाउँपालिका. ... . मा दरखास्त दर्ता हुन आएको छ । स्थानीय गाउँपालिको सहकारी ऐन, २०७५, सहकारी नियमावली, २०७५/. ... को व्यवस्था, सर्वमान्य सहकारी सिद्धान्त, मूल्यमान्यता वा आम सदस्यहरूको हित संरक्षणका दृष्टिकोणबाट प्राप्त दरखास्त बमोजिम एकीकरण स्वीकृत गर्नु नपर्नाको कुनै कारण भए वा तत्सम्बन्धमा सम्बन्धित सहकारी संस्थाका सदस्य वा सरोकारवाला कसैको कुनै सरोकार, गुनासो वा उजुरी भए यो सूचनाको मितिले पन्ध्र दिनभित्र (अर्थात मिति ..../... /... सम्म) कार्यालय समयभित्र यस गाउँपालिकामा आइपुग्ने गरी निवेदन दिनु हुन आह्वान गरिन्छ । म्याद गुज्री प्राप्त भएको निवेदन उपर कारबाई नहुने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।

देहाय

दरखास्त दर्ता नं. र मिति	दरखास्तवाला सहकारी संस्था	दरखास्तको विषय	प्रस्तावको सङ्क्षिप्त व्यहोरा	कैफियत

दस्तखत : ... ...

नाम : ... ...

पद : ... ...

अनुसूची–९

(दफा २५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

नियामक निकायले जारी गर्ने एकीकरणको सूचनाको ढाँचा

सहकारी संस्थाको एकीकरण गरिएको सूचना

सुनापति गाउँपालिका कार्यालय हिलेदेवी, रामेछापको नियमन क्षेत्राधिकारमा पर्ने देहायका सहकारी संस्थाहरू देहायबमोजिम एकीकरण गर्ने गरी सुनापति गाउँपालिका कार्यालय हिलेदेवी, रामेछापबाट मिति ... ../... /... मा निर्णय भएको व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

देहाय

<table>
<tr><th rowspan="2">दरखास्त दर्ता नं. र मिति</th><th rowspan="2">विषय</th><th colspan="3">साबिक सहकारी संस्था वा संस्थाको कार्यक्षेत्र</th><th colspan="3">हाल कायम भएको सहकारी संस्था वा संस्थाको कार्यक्षेत्र</th><th rowspan="2">कैफियत</th></tr>
<tr><th>दर्ता नं.</th><th>नाम</th><th>कार्यक्षेत्र</th><th>दर्ता नं.</th><th>नाम</th><th>कार्यक्षेत्र</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

दस्तखत : ... ...

नाम : ... ...

पद : ... ...

अनुसूची–१०

(दफा २९ को उपदफा (१) र दफा ३०.को उपदफा (१) र (२) सँग सम्बन्धित)

एकीकरणको प्रयोजनार्थ सहकारी संस्थाको हिसाब गणना

तालिका १ : संयुक्त ऋणधन विधि

मान्यता

सहकारी संस्थामा सदस्यको शेयरको मूल्य घटीबढी नभएर अङ्कित रकममा कायम रहने र जगेडा कोष सामाजिक पुँजी हुने हुनाले सञ्चित नोक्सानी छैन भने वा भए तापनि सो घाटापूर्ति कोषको रकमभन्दा बेसी छैन भने श्रीसम्पत्ति सान्दर्भिक हुँदैन र सरासरी सदस्य सङ्ख्या सँगै संस्थागत हिसाब एकीकृत गर्न सकिन्छ। घाटापूर्ति कोषको रकम भन्दा बेसी सञ्चित नोक्सानी भएको खण्डमा भने व्यावसायिक सेवाको निरन्तरताका लागि जगेडा कोषको रकम कायमै राख्नुपर्ने हुनाले शेयर बापत पुनः पुँजीकरण गर्नुपर्ने हुन्छ ।

नियमहरू

१. सदस्य सङ्ख्या वा रकमकलम जे-जति भए तापनि एकीकरण गरिने सहकारी संस्थाहरू प्रत्येकको वासलातको सम्पत्ति र दायित्वको हिसाब नम्बर अनुसारको रकम कलम सरासरी जोड्ने;

२. सम्बन्धित सहकारी संस्थाले नै फरफारक गरी सक्नुपर्ने कुनैरकम विशेष कारणवश निर्धारित मितिभित्र फरफारक हुन नसकेको भए एकीकरण पछि कायम हुने सहकारी संस्थामा जिम्मेवारी सार्ने,

३. अरू कार्यविधि बमोजिम गर्ने ।

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानून पालना सम्बन्धी कार्यविधि, २०८२

प्रस्तावना :

नेपाल सरकार, भुमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, सहकारी विभागले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि सहकारी संघ,संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन (पहिलो संसोधन), २०७४ को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नीति तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्न वान्छनीय भएकोले,

सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी संघ,संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन (पहिलो संसोधन), २०७४ को दफा २७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि ककककर्क बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. ले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण आन्तरिक कार्यविधि, २०७८ बनाएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस कार्यविधिको नाम "सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नीति तथा कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो नीति तथा कार्यविधि ककककर्क बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. को सञ्चालक समितिको बैठकले स्वीकृत गरेको मिति देखि लागु हुनेछ । यो नीति तथा कार्यविधिलाई संस्थाको आगामी साधारण सभाले अनुमोदन गर्नुपर्नेछ ।

२ **परिभाषा** :विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

(क) **'उच्च पदस्थ'** भन्नाले नेपाल सरकारबाट सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन २०६४ कोकार्यान्वयनका लागि तोकिएको अनुसूची १ बमोजिमको उच्च पदमा रहेका व्यक्तिहरुलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ख) **'ऐन'** भन्नाले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन, २०६४ लाई जनाउनेछ ।

(ग) **'कार्यान्वयन अधिकारी'** भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी सङ्घ,संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४ को दफा २४ (१) बमोजिम संस्थाले नियुक्ति गरेको कार्यान्वयन अधिकारी (कम्प्लायन्स अफिसर) लाई सम्झनुपर्दछ ।

(घ) **'कार्यालय'** भन्नाले सहकारी विभाग, प्रदेश सहकारी नियामक निकाय वा स्थानीयतहका सहकारीका नियामकनिकाय भन्ने सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) **'कारोबार'**कारोबार भन्नाले संस्थाले कुनै आर्थिक वा व्यावसायिक काम कारबाही गर्नको लागि गरिनेसम्झौता वा कार्य सम्झनुपर्दछ ।

(च) **'जायजेथा'** भन्नाले संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण बमोजिम कायम रहेको वासलातको जम्मा सम्पत्ति वा दायित्व सम्झनुपर्दछ ।

(छ) **'जोखिम वर्गिकरण'** भन्नाले संस्थामा दैनिक कृयाकलापहरुमा पैदा हुने जोखिमहरुलाई न्यूनिकरण गर्न वा नियन्त्रण गर्न सरल बनाउनका लागि गरिएको क्रियाकलापहरुको वर्गिकरणलाई जनाउनेछ ।

(ज) **'जोखिम व्यवस्थापन'** भन्नाले सहकारी संस्थामा पैदा भएका जोखिमहरुको समुचित नियन्त्रण पद्धतीलाई जोखिम व्यवस्थापन जनाउनेछ ।

(झ) **'निर्देशन'** भन्नाले सहकारी विभागद्वारा सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धी सहकारी संघ/संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन (पहिलो संसोधन), २०७४ सम्झनुपर्दछ ।

(ञ) **'नियमावली'** भन्नाले नेपाल सरकारले जारी गरेको सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण नियमावली, २०७३ लाई जनाउनेछ ।

(ट) **'नीति'** भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानून पालना सम्बन्धी अनुगमन तथा सुपरीबेक्षण निति जनाउनेछ ।

(ठ) **'प्रमुख कार्यकारी अधिकृत'** भन्नाले संस्थाको व्यवस्थापन प्रमुखलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ड) **'रजिष्ट्रार'** भन्नाले सहकारी विभागको रजिष्ट्रार वा रजिष्ट्रारबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई समेत जनाउनेछ ।

(ढ) **'वित्तीय जानकारी ईकाई'** भन्नाले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन २०६४ को दफा ९ बमोजिम गठन भएको वित्तीय जानकारी ईकाईलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ण) **'विनियम'** भन्नाले .... बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको विनियमलाई सम्झनुपर्दछ ।

(त) **'विभाग'**भन्नाले सहकारी विभाग सम्झनुपर्दछ । यसले सहकारी विभाग, प्रदेश सहकारी नियामक निकाय वा स्थानीय तहका सहकारीका कार्यालयहरुलाई समेत जनाउनेछ ।

(थ) **'शंकास्पद कारोबार'** भन्नाले सामान्य आर्थिक, व्यापारिक वा व्यवसायको हिसाबले सम्भवन हुने प्रकृतिको कारोबार सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले वित्तीय जानकारी इकाईले समय समयमा शंकास्पद कारोबार भनि तोकेको त्यस्तै अन्य कारोबारलाईसमेत जनाउनेछ ।

(द) **'सङ्घ'** भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ अर्न्तगत दर्ता भएको जिल्ला विषयगत संघ, जिल्ला सहकारी संघ, प्रदेश विषयगत सहकारी संघ, प्रदेश सहकारी संघ, केन्द्रीय विषयगत सहकारी संघ, वा विशिष्टीकृत सहकारी संघ सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले राष्ट्रिय सहकारी महासंघलाई समेत सम्झनुपर्दछ ।

(ध) **'सदस्य'** भन्नाले ककककर्क बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको सदस्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

(न) **'सदस्य पहिचान'** भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४ को दफा ७ ख (१), ७ङ (१),७चर सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी सङ्घ/संस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४को दफा ८, ९, १० र ११ बमोजिम संस्थामा आवद्ध सदस्यहरुको जोखिम तथा संलग्नताका आधारमागरिएको वर्गिकरणलाई जनाउनेछ ।

(प) **'सञ्चालक'** भन्नाले यस संस्थाका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, सहसचिव, कोषाध्यक्ष र सदस्य एवं सो शब्दले लेखा सुपरीवेक्षण समितिको संयोजक तथा सदस्यहरुलाई समेत बुझ्नु पर्नेछ ।

(फ) **'सीमा कारोबार'** भन्नाले वित्तीय जानकारी इकाईले समय समयमा तोकिदिएकोसिमाकारोबारलाई जनाउनेछ ।

(ब) **'नियमनकारी निकाय'** भन्नाले नेपाल सरकारले सहकारी संघ/संस्था नियमनका लागीतोकिएको सरकारी निकायहरु जनाउनेछ ।

(भ) **'गैरनाफामूलक संघ/संस्था'** भन्नाले संस्था दर्ता ऐन २०३४ बमोजिम दर्ता भएका संस्थाहरु, नेपाल सरकार र गैह्रसरकारी संस्थाहरुलाई जनाउनेछ ।

३. **नीति तथा कार्यविधि निर्माणको आधार :** यो नीति तथा कार्यविधि निर्माणको कानूनी तथा सैद्धान्तिक आधारदेहायबमोजिम रहेका छन् :

(क) सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतंकबादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी राष्ट्रियरणनीति तथा कार्ययोजना २०७६-२०८१,

(ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४,

(ग) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारणसम्बन्धी नियमावली, २०७३,

(घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण (सूचीकृत व्यक्ति, समूह वा संगठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का) नियमावली,२०७०,

(ङ) सहकारी विभागले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी संघ/संस्थाहरूलाई जारी गरेकोनिर्देशन (पहिलो संसोधन), २०७४,

(च) वित्तीय जानकारी इकाइको शङ्कास्पद, सीमा कारोबारसम्बन्धी निर्देशनहरू ,

(छ) सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य, मान्यता र अभ्यास,

(ज) सहकारी दर्शन, सिद्धान्त, मुल्य, मान्यता र कानून,

(झ) वित्तीय अपराध नियन्त्रणका निरोधात्मक अभ्यास,

(ञ) अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यासहरु,

परिच्छेद २

उद्देश्य, कार्य तथा अधिकार

४. **उद्देश्य :**यस कार्यविधिको उद्देश्यहरु देहायबमोजिम रहेका छन् ।

क) संस्था तथा सदस्य सहकारी संस्थालाई जोखिमबाट जोगाउन,

ख) संस्था तथा संस्थाका सदस्यमा पैदा भएका जोखिमहरुलाई नियन्त्रण गर्न,

ग) जोखिमहरुको वर्गिकरण गरी व्यवस्थापनलाई सहजीकरण गर्न,

घ) जवाफदेही सहकारी संस्थाको निर्माण गर्न,

ङ) संस्था तथा सदस्य संस्थामा हितकारी सदस्यको पहिचान गर्न,

च) संस्था तथा सदस्य संस्थामा गैह्रकानूनी आर्जनबाट प्राप्त हुने नगदको पहिचान गरी कानूनी पालना गर्न,

छ) संस्था तथा सदस्य संस्थाको वित्तीय लगानीलाई आपराधिक कृयाकलापहरुमा परिचालन हुन नदिन ।

परिच्छेद ३

सदस्य पहिचान एवं सम्पुष्टि सम्बन्धी व्यवस्था

५. **सदस्य पहिचान** : (१) संस्थाको सदस्यता दिनुपूर्व देहायबमोजिम सदस्यको पहिचान गर्नुपर्नेछ ।

(१) **प्राकृतिक व्यक्ति :**प्राकृतिक व्यक्तिहरुलाई सदस्य बनाउँदा संस्थाले अनुसूची२ बमोजिमको फारामभराई देहायबमोजिमको सम्पुष्टि कागजातहरु लिनेछ ।

(क) नागरिकताको प्रतिलिपि अनिवार्य लिनुपर्नेछ ।

यसबाहेक देहायबमोजिमका कुनै १ वा थप कागजातबाट पहिचान सम्पुष्टि गर्न सकिनेछ ।

(ख) सवारी चालक अनुमतिपत्र वा मतदान परिचयपत्र वा पान कार्डको छाँयाप्रति,

(ग) राहदानीको हकमा नेपाल सरकारबाट जारी भएको राहदानीपत्रको छाँयाप्रति,

(घ) सम्बन्धित कार्यक्षेत्रभित्रको जग्गाको स्वामित्व भए सो को छाँयाप्रति,

(ङ) सम्बन्धित कार्यक्षेत्रभित्र दर्ता भएको व्यवसाय/फर्म दर्ता प्रमाणपत्र,

(च) सम्बन्धित कार्यक्षेत्रभित्र भाडामा बसोबास गरिरहेको भए भाडा बहालमा रहेको करारपत्र वा सोघरको बिजुलीको बिल वा खानेपानीको बिलको छाँयाप्रति,

(छ) सम्बन्धित कार्यक्षेत्रभित्र रोजगारीमा रहेको भए रोजगारदाताबाट प्रदान गरिएको परिचयपत्र,

(ज) अन्य परिवारको सदस्यको हकमा माथिको विवरण वा बिवाह दर्ताको प्रमाणपत्र, बसाईसराईको प्रमाण वा निजसँगको नाता प्रमाणीत कागजात ।

(२) सहकारी ऐन २०७४ को दफा ३० को उपदफा २ को अधिकार प्रयोग गरि संस्थागत सदस्यता प्रदानगर्दा देहायबमोजिमको कागजातबाट सम्पुष्टि गर्नुपर्नेछ ।

(क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार र सो अर्न्तगतका निकायहरुको हकमा कार्यालयको आधिकारिक पत्र एवं निर्णय,

(ख) सहकारी विद्यालय, सामुदायिक विद्यालयको हकमा :

जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई वा स्थानीय तह (विद्यालय सञ्चालनको स्विकृती दिने कागजात)

(अ) सदस्यताको लागि निवेदन पत्र,

(आ) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सदस्य बन्ने निर्णयको प्रतिलिपि,

(इ) विद्यालय सञ्चालन स्विकृतीपत्र,

(ई) विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु एवं खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची २ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम,

(उ) अघिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(ग) गुठी

(अ) सदस्यताको लागि निवेदन पत्र,

(आ) गुठी व्यवस्थापन समितिको सदस्य बन्ने निर्णयको प्रतिलिपि,

(इ) गुठी दर्ता प्रमाणपत्र,

(ई) गुठी सञ्चालन समितिका सदस्यहरु एवं खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची२ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम,

(उ) अघिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(घ) क्लब

(अ) सदस्यताको लागि निवेदन पत्र,

(आ) क्लब व्यवस्थापन समितिको सदस्य बन्ने निर्णयको प्रतिलिपि,

(इ) क्लब दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(ई) सञ्चालक समितिका सदस्यहरु एवं खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची२ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम,

(उ) अघिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि ।

(ङ) स्थानीय तहमा गठन भएका गैर नाफामूलक संघ,संस्था

(अ) सदस्यताको लागि निवेदन पत्र,

(आ) क्लब व्यवस्थापन समितिको सदस्य बन्ने निर्णयको प्रतिलिपि,

(इ) संस्था दर्ता ऐन २०३४ बमोजिम दर्ता भएको प्रमाणपत्र,

(ई) सञ्चालक समितिका सदस्यहरु एवं खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची२ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम,

(उ) अघिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि ।

(च) दर्ता भएका कुनै उपभोक्ता समूहहरु

(अ) सदस्यताको लागि निवेदनपत्र,

(आ) दर्ता प्रमाणपत्र प्रतिलिपि,

(इ) सञ्चालक समितिका सदस्यहरु एवं खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची२ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम,

(ई) अघिल्लो आ.व.को लेखा परिक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि ।

यदि कुनै उपभोक्ता समिति दर्ता भएको रहेनछ वा दर्ता हुने प्रक्रियामा रहेछ भने यस्तो समूहले वडा सिफारिश ल्याएमा खाता खोल्न खाता सञ्चालकहरुको अनुसूची२ बमोजिमको सदस्य पहिचान फाराम भराई सदस्यता दिन सकिनेछ । तर यसरी खाता खोली कारोबार गर्ने उपभोक्ता समूहले वार्षिक रु, १० लाखभन्दा बढीको कारोबार गर्न पाउनेछैनन् ।

६. **सदस्यता दिन नहुने :** संस्थाले ऐनको दफा ७(क) को उपदफा (४) मा उल्लेखित उपायसमेतबाट नाम, ठेगाना, पेशा, परिवार र रहनसहनलगायतको जानकारी नभई कसैलाई पनि सदस्यता दिनु हुँदैन ।

७. **स्वयम् उपस्थित हुनुपर्ने** :दफा ४ को उपदफा (२) बमोजिमको विवरण तथा कागजात पेश गर्दा वा सोमा भएको परिवर्तनको सूचना दिँदा सम्बन्धित संस्थाको आधिकारिक व्यक्ति स्वयम् उपस्थित हुनुपर्नेछ ।

८. **अनौपचारिक रूपमा बुझ्न सक्ने :**दफा ३ बमोजिम सदस्यको पहिचान तथा सोको सम्पुष्टि गर्दा संस्थाले आवश्यकतानुसार जानिफकार सदस्य संस्थाको भरपर्दो स्रोतबाट अनौपचारिक रूपमा समेत बुझ्न सक्नेछ ।

अनौपचारिक श्रोतहरु :

सिफारिसकर्ता, परिवारको सदस्य, नातागोता, छिमेकी, सामाजिक सञ्जाल ।

९. **सूचीकृत व्यक्तिसम्बन्धी व्यवस्था** :संस्थाले सदस्य पहिचानलगायत अन्य काम-कारोबार गर्दाऐनको परिच्छेद ६(ख) तथा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउन्डरिङ) निवारण (सूचीकृत व्यक्ति,समूह वा सङ्गठनको सम्पत्ति वा कोष रोक्का) नियमावली, २०७० बमोजिमका व्यवस्थाकोप्रभावकारी पालना सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ ।

गृहमन्त्रालयको वेभसाईट हेर्नुपर्ने । साथै सेवाकेन्द्रमा सूचना पुगेको हुनुपर्ने ।

१०. **सदस्यहरुको विश्लेषण:** (१)संस्थामा कारोबार गरिरहेका सदस्य संस्थाहरुको नियमित रुपमा कारोबार विश्लेषण गरी उक्त प्रतिवेदन सुरक्षित राखिनेछ ।

(२) सदस्य संस्थाबाट लगानी गरिएका सबै ऋणहरु अपराधिक कृयाकलापको लागी वित्तिय लगानी नहोस् र सहि उद्देश्यमा लगानी गर्नका लागी अनुगमन गरी सो को प्रतिवेदन सुरक्षित गरिनेछ ।

सञ्चालक समितिले वार्षिक रुपमा क्षेत्रगत जोखिम अनुसूची८ बमोजिम पेशा, क्षेत्र, भूगोल, कारोबारका आधारमा जोखिम विश्लेषण गर्नुपर्दछ ।

११. शंकास्पद कारोबार सम्बन्धीः जतिसुकै रुपैया भएता पनि सदस्य संस्थाको कुनै पनि सदस्यकोकारोबारमा अप्रत्यासित रुपमा आएको परिवर्तन वा अस्वभाविक देखिन आएमा वा सदस्यको वैधानिक आयश्रोतको विश्वाशनीय अवस्था नभएका सबै कारोबारको रुपमा लिइनेछ ।

शंकास्पद कारोबारको पहिचान :

(क) उच्च जोखिम र मध्यम जोखिममा वर्गिकृत सदस्यहरुले गरेको कारोबारहरु शंकास्पद कारोबारको रुपमा हेर्नुपर्नेछ ।

(ख) सिमा कारोबार छल्ने मनासयले गरिएका कारोबारहरु,

(ग) पेशागत आधारमा प्रत्यक्ष आय नभएको पेशा (गृहणी, विद्यार्थी, समाजसेवा, राजनीति) घोषणा भएकोमा रु. ४ लाखभन्दा बढीको कारोबार गरेमा शंकास्पद कारोबारको रुपमा लिनुपर्नेछ ।

१२. उच्च पदस्थ व्यक्तिको पहिचानसम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) संस्थाले ऐनको दफा ७ख. बमोजिम उच्च पदस्थ व्यक्तिको पहिचान तथा जोखिम व्यवस्थापन गर्दा देहायबमोजिमका उपायसमेत अवलम्बन गर्नुपर्नेछ :-

(क) सदस्यको विवरण नियमित रूपले अद्यावधिक गर्ने,

(ख) उच्च पदस्थ व्यक्ति थपघट भएको अवस्थामा तत्काल पहिचान गर्ने,

(ग) उच्च पदस्थ व्यक्तिको परिवार तथा सम्बद्ध व्यक्ति पहिचान गर्ने,

(घ) उच्च पदस्थ व्यक्तिको पदीय हैसियत र संलग्नताबमोजिमको जोखिम पहिचान गर्ने ।

(२) उच्च पदस्थ व्यक्तिको पहिचान गर्दा देहायबमोजिमका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्न सकिनेछः-

(क) सदस्यबाट सूचना लिने,

(ख) सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध सूचना ग्रहण गर्ने,

(ग) सामाजिक सञ्जालमा उपलब्ध सूचनाको विश्लेषण गर्ने,

(घ) व्यावसायिक रूपमा उपलब्ध तथ्याङ्क लिने ।

(३) उच्च पदस्थ व्यक्तिको अभिलेख निज पदबाट अवकाश वा मुक्त भएको मितिले पाँच वर्षसम्म कायम राख्नुपर्नेछ । तर संस्थाले जोखिमलाई आधार मानी सो अवधिलाई बढाउन सक्नेछ ।

१३. विद्यमान सदस्यको पहिचान तथा सम्पुष्टिसम्बन्धी व्यवस्था : (१) संस्थाले ऐन, नियमावली र निर्देशनबमोजिम विद्यमान सदस्यको पहिचान तथा सम्पुष्टि हरेक आर्थिक वर्षभित्र देहायबमोजिम गर्नुपर्नेछ :-

उच्च जोखिममा सूचिकृत हुने आधारहरु ।

(क) सम्पत्ति शुद्धिकरण अनुसन्धान विभाग (राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग)ले अपराधिकक्रियाकलापमा संलग्न व्यक्तिको रुपमा सूचिकृत गरेको व्यक्तिहरु,

(ख) अनुसूची१ बमोजिमको उच्च पदस्थ व्यक्ति, परिवारका सदस्य एवं सम्बन्धित,

(ग) राष्ट्रिय र क्षेत्रगत जोखिममा परेका पेशा व्यवसाय गर्ने सदस्यहरु ,

(घ) शंकास्पद कारोबार पठाईएको सदस्यलाई कम्तिमा १ वर्षसम्म उच्च जोखिममा राख्नुपर्नेछ ।

(ङ) सम्पत्ति शुद्धिकरणका विषयमा सार्वजनिक सूचनामा प्रकाशित व्यक्तिहरु ।

मध्यम जोखिम पहिचानका आधारहरुः

(क) सिमा कारोबार प्रतिवेदनमा समावेश भएका सदस्यहरु ,

(ख) उच्च कारोबार गरेका सदस्यहरु (रु.३० लाख वा सो भन्दा बढी बचत तथा ऋण भुक्तानी)

(ग) एकै पटक वा पटक पटक गरी वार्षिक ३० लाख भन्दा बढीको बिप्रेषण, वा मनि ट्रान्सफर गर्ने सदस्यहरु,

(घ) सदस्य पहिचान फाराममा उच्च कारोबारको सिमा वा सोभन्दा बढी कारोबार गर्ने स्वः घोषणा गरेका सदस्यहरु ।

(ङ) एकै पल्ट वा पटक पटक गरी बार्षिक रु, ३० लाखभन्दा बढीको शेयर खरिद गर्ने सदस्यहरु ।

न्यून जोखिम पहिचानका आधारहरु

उच्च र मध्यम जोखिममा समावेश नभएका सम्पूर्ण सदस्यहरु ।

१४. वास्तविक धनीको पहिचान :(१) संस्थाले ऐनको दफा ७ग. र नियमावलीको नियम ६ बमोजिम वास्तविक धनीको पहिचान गर्दा देहायबमोजिमका उपायसमेत अवलम्बन गर्नुपर्दछ :-

(क) सदस्यले पेशगरेको विवरण, कारोबार र निजको हैसियत मिल्छ, मिल्दैन ?

(ख) सदस्यको काम-कारोबारउपर अन्य कुनै व्यक्तिको कुनै किसिमको प्रभाव वा स्वार्थ हुन सक्ने अवस्था छ, छैन ?

(ग) सदस्यको पुर्ख्यौली तथा वर्तमान आर्थिक अवस्था स्वाभाविक देखिन्छ, देखिँदैन ?

(घ) सदस्य र निजसँग सम्बद्ध व्यक्तिको बारेमा सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध सूचनासँगको तादात्म्य छ, छैन ?

(ङ) संस्थाले तय गरेका अन्य उपाय ।

(२) संस्थाले वास्तविक धनी पहिचान गर्ने, निजहरूको कारोबार अनुगमन गर्ने तथा त्यस्तो कार्य गर्ने प्रभावकारी व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

(३) गैह्न कानूनी कृयाकलाप, भ्रष्टाचार वा अन्य गैह्न कानूनी कृयाकलापबाट आर्जन हुन सक्ने अवस्थाको ख्याल राख्नुपर्नेछ ।

वास्तविक धनि पहिचानका आधारहरु

(क) संरक्षकीय खाता सञ्चालन हुँदा
(ख) सँयुक्त खाता सञ्चालन हुँदा
(ग) संस्थागत सदस्यहरुको कारोबारमा
(घ) तेश्रो पक्षले गरिदिएको कारोबारको हकमा (रु.१ लाखभन्दा बढीको कारोबार हुँदा)
(ङ) पेशागत रुपमा प्रत्यक्ष आय नहुने पेशा घोषणा गरेको सदस्यहरुको कारोबारको हकमा ।
(च) विद्युतिय माध्यममार्फत भएको कारोबारहरुको हकमा ।
(छ) सीमा कारोबार छल्ने मनसायले भएका कारोबारहरुको हकमा ।

१५. सदस्यको बृहत् पहिचान सम्बन्धी व्यवस्था : (१) संस्थाले ऐनको दफा ७ङ. र नियमावलीको नियम ८ बमोजिम देहायका सदस्यको समेत बृहत् पद्धतिबाट पहिचान गर्नुपर्नेछ :-

(क) विद्युतीय माध्यमबाट कारोबार गर्ने सदस्य,

(ख) भ्रष्टाचार, कर छलीलगायत अन्य आपराधिक कार्यका दृष्टिले उच्च जोखिममा रहेको सदस्य,

(ग) उच्च आर्थिक कारोबार गर्ने सदस्य,

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनका लागि उच्च आर्थिक कारोबार गर्ने सदस्य भन्नाले रु. ३० लाखभन्दा बढी बचत गरेको वा सेयर खरिद गरेको वा ऋण लिएको सदस्य सम्झनुपर्छ ।

(घ) संस्थाले बृहत् पहिचान गर्न आवश्यक देखेको अन्य सदस्य ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित सदस्य तथा निजसँग सम्बद्ध व्यक्तिसँग कारोबारगर्दा नियमावलीको नियम ८ मा उल्लेखित उपायहरूको अतिरिक्त देहायका उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्नेछ :-

(क) सम्पत्तिको स्रोत पहिचान गर्न औपचारिक वा अनौपचारिक रूपमा सूचना सङ्कलन गर्ने,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम प्राप्त सूचनाको जाँचबुझ गर्ने र निष्कर्षअनुरूप आवश्यक कार्य गर्ने,

(ग) कारोबारको अनुगमनका लागि सीमा निर्धारण गर्ने ।

परिच्छेद ४

जिम्मेवारी

१६. संस्थाको जिम्मेवारी : ऐन, नियमावली र यो निर्देशनबमोजिम सदस्य संस्थाले पूरा गर्नुपर्ने दायित्व प्रभावकारी रूपमा पूरा गर्न, गराउन आवश्यक नीति, कार्यविधि, नियन्त्रण प्रणाली, जनशक्ति, साधन, स्रोतसमेतको समुचित व्यवस्था मिलाउने जिम्मेवारी सञ्चालक समितिको हुनेछ ।

१७. कार्यान्वयन अधिकारी : (१) संस्थाको सञ्चालक समितिले ऐनको दफा ७ त. को उपदफा (३) बमोजिम ऐन, नियमावली र सोअन्तर्गत जारी निर्देशिकाबमोजिमको दायित्व पूरा गर्न व्यवस्थापनस्तरको कार्यान्वयन अधिकारी (कम्प्लायन्स अफिसर) नियुक्त गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यान्वयन अधिकारीको नियुक्ति नभएसम्मका लागि प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले नै कार्यान्वयन अधिकारीको समेत जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्नेछ ।

(३) संस्थाले कार्यान्वयन अधिकारीको नाम, ठेगाना, योग्यता, सम्पर्क नम्बर, इमेललगायतका विवरण वित्तीय जानकारी इकाई र विभागसमक्ष पेशगर्नुका साथै कार्यान्वयन अधिकारी परिवर्तन भएमा वा निजको विवरणमा परिवर्तन भएमा सोको समेत जानकारी पठाउनुपर्नेछ ।

(४) संस्थाले कार्यान्वयन अधिकारीले ऐनको दफा ७त. को उपदफा (४) मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त देहायका कार्यहरू समेत सम्पादन गर्ने गरी तोक्नुपर्नेछ :-

(क) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिमको कार्य प्रभावकारी बनाउन सम्पर्क-बिन्दु (फोकल प्वाइन्ट) को रूपमा काम गर्ने,

(ख) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिमको कार्य प्रभावकारी रूपमा गर्न नीति, कार्यविधि र प्रणालीको मस्यौदा तर्जुमा गरी पेशगर्ने,

(ग) कर्मचारी वा अन्य स्रोतवाट ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिम प्राप्त अस्वाभाविक वा शङ्कास्पद कारोबारसम्वन्धी सूचना विश्लेषण तथा जाँचबुझ गर्ने,

(घ) आफ्नो कार्य सम्पादन गर्न संस्थाका अन्य विभाग वा पदाधिकारीसँग विशेषज्ञ सेवा लिन वा आवश्यक जुनसुकै कागजात, विवरण वा सूचना निर्बाध रूपमा जुनसुकै बखत प्राप्त गर्न सक्ने,

(ङ) ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिमको विषय कार्यान्वयन भए, नभएको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेशगर्ने ।

(च) कार्यान्वयन अधिकारीलाई सहयोग गर्न संस्थाले आवश्यक कर्मचारीहरूको व्यवस्थासमेत गर्नुपर्नेछ ।

(छ) कार्यान्वयन अधिकारीले ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिमको विषय कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा माग गरेको आवश्यक सूचना, जानकारी, कागजात,

अभिलेख वा विवरण उपलब्ध नगराउने सम्बन्धित संस्थाका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई कारबाईको सिफारिस गर्नुपर्नेछ र सो सिफारिसबमोजिम सम्बन्धित संस्थाले कारबाई गरी सोको जानकारी वित्तीय जानकारी इकाई तथा विभागलाई गराउनुपर्नेछ ।

(ञ) संस्थाको सञ्चालक समितिले कम्तीमा छ महिनामा एक पटक ऐन, नियमावली र यस निर्देशनबमोजिम भए, गरेका काम-कारबाहीको समीक्षा गर्नुपर्नेछ ।

(झ) ऐन, नियमावली र यस निर्देशनको पालना प्रभावकारी एवं परिणाममुखी बनाउनका लागि संस्थाले आफ्ना सदस्य, सञ्चालक समितिका सदस्यहरू तथा उच्च व्यवस्थापन र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

१८. कार्यविभाजन गरी जिम्मेवारी तोक्न सक्ने : (१) प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले ऐन, नियमावली र यो कार्यविधि बमोजिम सदस्य संस्थाले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरू मातहतका कर्मचारीहरूमा विभाजन गरी सम्पादनको जिम्मेवारीसमेत तोक्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जनुसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ७त. को उपदफा (४), नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिम कार्यान्वयन अधिकारीको भूमिकामा प्रतिकूल असर पर्ने गरी कार्यविभाजन वा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु हुँदैन ।

१९. सरलीकृत सदस्य पहिचानसम्बन्धी व्यवस्था : संस्थाले ऐनको दफा ७ च. र नियमावलीको नियम ९ बमोजिम सरलीकृत रूपमा पहिचान गरिएका सदस्यहरूको विवरण छुट्टै समेत राख्नुपर्नेछ ।

२०. जोखिम व्यवस्थापन गर्नुपर्ने : (१) संस्थाले ऐनको दफा ७ घ. बमोजिम जोखिम पहिचान, मूल्याङ्कन तथा व्यवस्थापनगर्दा उक्त दफामा उल्लिखित आधारका अतिरिक्त देहायका आधारसमेत लिनुपर्नेछ :-

(क) राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत जोखिम मूल्याङ्कन,

(ख) ऐनमा उल्लिखित विषयमा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा भएको अध्ययन तथा अनुसन्धान प्रतिवेदन,

(ग) सदस्य तथा सम्बद्ध व्यक्तिको आर्थिक अवस्था तथा पृष्ठभूमि,

(घ) पदीय वा अन्य प्रभावावस्थिति वा अनग्र स्वामित्वको अवस्था,

(ङ) पेश भएका विवरण, प्रयोग गर्न चाहेको वा गरेको उत्पादन वा सेवा, वितरण माध्यम तथा कारोबारहरूको स्वाभाविकता, विश्वसनीयता र तादात्म्य,

(च) सदस्यको आर्थिक वा अन्य अवस्थामा आएको परिवर्तन,

(छ) सदस्य रहेको वा सदस्यको काम-कारोबार भएको स्थानको विशेषता,

(ज) संस्थाले उपयुक्त देखेका अन्य आधार,

(२) संस्थाले जोखिमको वर्गीकरण गर्दा उच्च, मध्यम र न्यून जोखिम स्तरमा गर्नुपर्नेछ ।

(३) संस्थाले जोखिम मूल्याङ्कन देहायबमोजिम अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ :-

(क) उच्च जोखिम भएका सदस्यको हकमा कम्तीमा वर्षको १ पटक,

(ख) मध्यम जोखिम भएका सदस्यको हकमा कम्तीमा २ वर्षको १ पटक,

(ग) न्यून जोखिम भएका सदस्यको हकमा कम्तीमा ३ वर्षको १ पटक ।

(४) संस्थाले जोखिम व्यवस्थापनका लागि आवश्यक, नीतिगत, कार्यविधिगत तथा नियन्त्रणात्मक व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ ।

२१. असामान्य कारोबार मान्नुपर्ने :संस्थाले देहायको कारोबारलाई असामान्य कारोबार मान्नुपर्नेछः-

(क) चित्तबुझ्दो आधार भएको बाहेक एकैपल्ट वा पटक-पटक गरी वार्षिक रु. ३० लाखभन्दा बढीको बचत जम्मा वा कर्जा भुक्तानी,

(ख) एकैपल्ट वा पटक-पटक गरी वार्षिक रु. ३० लाखभन्दा बढीको विप्रेषण (रेमिट्यान्स) वा रकम स्थानान्तरण (मनी ट्रान्सफर),

(ग) एकैपल्ट वा पटक-पटक गरी वार्षिक रु. ३० लाखभन्दा बढीको सेयर खरिद,

(घ) सीमा कारोबार प्रतिवेदन छल्ने मनसायले हुने कारोबार ।

२२. सीमा कारोबारको स्रोत खुलासा लिनुपर्ने : संस्थाले रु. १० लाख वा सोभन्दा बढीको देहायको कारोबार गर्दा सम्बन्धित सदस्य वा व्यक्तिबाट स्रोत खुलासा लिनुपर्नेछ :-

(क) संस्थाको सेयर खरिद गर्दा,

(ख) संस्थामा बचत जम्मा गर्दा,

(ग) संस्थाबाट लिएको ऋणको साँवा, व्याज भुक्तानी गर्दा,

(घ) विप्रेषण (रेमिट्यान्स) वा स्थानान्तरण (ट्रान्स्फर) को रकम भुक्तानी लिँदा, खातामा जम्मा वा खातासार गर्दा ।

२३. निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्ने : संस्थाले ऐनको दफा ७झ. बमोजिम निरन्तर अनुगमन गर्दा उच्च जोखिममा वर्गीकृत भएका सदस्य तथा कारोबारलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।

२४. कारोबार गर्न नहुने :संस्थाले ऐनको दफा ६ र ७ण. मा उल्लिखित व्यक्तिका अतिरिक्त सदस्यता पहिचानका आधार पूरा नभएका व्यक्तिसँग कारोबार गर्नु हुँदैन ।

२५. सुरक्षात्मक उपाय अवलम्बन गर्नुपर्नेः संस्थाले ऐनको दफा ७ट. बमोजिम नयाँ प्रविधिबाट वा व्यक्ति उपस्थित नभई कारोबार सञ्चालन गर्दा र सोका लागि कार्यविधि निर्माण गर्दा जोखिमको समुचित व्यवस्थापन हुने गरी आवश्यक उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

२६. सीमा कारोबारको प्रतिवेदन : (१) संस्थाले ऐनको दफा १०क. बमोजिमको सीमा कारोबार (थ्रेस्होल्ड ट्रान्जेक्सन) सम्बन्धी प्रतिवेदन त्यस्तो कारोबार सम्पन्न भएको मितिले १५ दिनभित्र

वित्तीय जानकारी इकाईले तोकेबमोजिमको ढाँचा (हाल तोकिएको ढाँचा अनुसूची ३ मा दिइएको) मा वित्तीय जानकारी इकाईमा दिनुपर्नेछ ।

स्पष्टीकरण :- यस दफाको प्रयोजनका लागि सीमा कारोबार (थ्रेस्होल्ड ट्रान्जेक्सन) भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको देहायको कारोबारलाई सम्झनुपर्छ :-

(क) कुनै सदस्यले एकै पटक वा पटक-पटक गरी एक दिनमा गरेको रु. १० लाख वा सोभन्दा बढी रकमको कारोबार र

(ख) कुनै सदस्य वा व्यक्तिलाई एकै पटक वा पटक-पटक गरी एक दिनमा गरेको रु. १० लाख वा सोभन्दा बढी रकम बराबरको विद्युतीय वा अन्य स्थानान्तरण तथा भुक्तानी ।

(२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्थाले सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम संस्थासँग कारोबार गर्न पाउने सरकारी कार्यालय, विशेष ऐनअन्तर्गत स्थापित निकायसँगको कारोबार र संस्थाले आफ्नो कर्मचारीलाई प्रचलित कानूनबमोजिम कर्जा सापटी वा सुविधा प्रदान गरेको करोबारको विवरण वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउन आवश्यक हुनेछैन ।

तर छूट दिइएको उक्त करोबारहरूको हकमा शङ्कास्पद कारोबारको पहिचान गर्न र सोबमोजिमको विवरण तयार गरी वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउन छूट दिइएको मानिनेछैन ।

२७. **शङ्कास्पद कारोबार सम्बन्धमा :**(१) संस्थाले ऐनको दफा ७ढ. मा उल्लिखित खास कारोबारका सम्बन्धमा विशेष ध्यान दिने प्रणालीको विकास गरी लागू गर्नुपर्नेछ ।

(२) संस्थाले ऐनको दफा ७ध. बमोजिमका अवस्थाहरू विद्यमान भएमा शङ्कास्पद कारोबारसम्बन्धी प्रतिवेदन वित्तीय जानकारी इकाईले तोकेबमोजिमको ढाँचा (हाल तोकिएको ढाँचा अनुसूची४ मा दिइएको) मा तयार गरी ३ दिनभित्र वित्तीय जानकारी इकाईसमक्ष पेशगर्नुपर्नेछ तथा त्यस्तो प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेका मानदण्डहरूलाई आधार मान्नुपर्नेछ ।

(३) अनुसन्धान गर्ने निकायहरूबाट अनुसन्धानका सिलसिलामा कुनै व्यक्ति वा संस्थाको विवरण वा सूचना माग गरेको अवस्थामा शङ्कास्पद देखिने नयाँ तथ्य वा विषय जानकारीमा आएको अवस्थामा बाहेक वित्तीय जानकारी इकाईलाई सूचित गर्न आवश्यक हुने छैन ।

तर त्यस्तो व्यक्ति वा संस्था तथा कारोबारसम्बन्धी विवरण माग गरिएको अवस्थामा उपलब्ध गराउन सक्ने गरी तयार गरी राख्नुपर्नेछ ।

२८. **वित्तीय जानकारी इकाईको निर्देशन पालना गर्नुपर्ने :** संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको सीमा कारोबार तथा शङ्कास्पद कारोबारसम्बन्धी निर्देशन तथा मार्गदर्शनको पालना गर्नुपर्नेछ ।

२९. गोपनीयता कायम गर्नुपर्ने : (१) कार्यान्वयन अधिकारीले ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिमतयार वा पेश गरेको सीमा वा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदनको सूचना वा जानकारी वित्तीय जानकारी इकाईबाहेक अन्य कसैलाई दिनु हुँदैन ।

तर प्रतिवेदन र प्रतिवेदनमा उल्लिखित नाम, नामेसीबाहेक अन्य विवरण विभाग, कार्यालय वा प्रचलित कानुनबमोजिम अधिकारप्राप्त अधिकारीले माग गरेका बखत उपलब्ध गराउन यस दफामा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

(२) संस्थाको पदाधिकारी, कर्मचारी, सल्लाहकार वा लेखापरीक्षकले आफ्नो कार्यसम्पादनका सिलसिलामा प्राप्त सूचना वा जानकारी सम्बन्धित वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई कुनै तबरले प्रकट नगरी गोप्यता कायम राख्नुपर्नेछ ।

(३) ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशनबमोजिम गोपनीयता कायम गर्नुपर्ने विषयका सन्दर्भमा ऐनको दफा ३७ बमोजिम बचाउ हुने अवस्थाबाहेक कोही कसैले गोपनीयतासम्बन्धी व्यवस्था पालना नगरेमा ऐनको दफा ४४क. तथा प्रचलित कानूनबमोजिम सजाय हुनेछ ।

३०. प्रतिवेदन पठाउनुपर्ने : (१) संस्थाले यो निर्देशनबमोजिम सम्पादन गरेका कार्यहरूको चौमासिक प्रतिवेदन अनुसूची-२ को ढाँचामा उक्त अवधि व्यतीत भएको ७ दिनभित्र कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सङ्घले तोकेको ढाँचामा विभागमा चौमासिक अवधि व्यतीत भएको ७ दिनभित्र चौमासिक प्रतिवेदन पठाउनुपर्नेछ ।

(३) कार्यालयले उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश, जिल्ला वा स्थानीय तहअनुसार एकीकृत गरिएको प्रतिवेदन प्रतिवेदन अवधि व्यतीत भएको १५ दिनभित्र विभागमा पठाउनुपर्दछ ।

३१. अभिलेख व्यवस्थापन :(१) संस्थाले ऐनको दफा ७द., नियमावलीको नियम १२ तथा यस निर्देशनबमोजिम तयार भएका विवरण, सूची, जानकारी, प्रतिवेदन, अभिलेख, सूचना पाँच वर्षसम्म सुरक्षित राख्नुका साथै त्यसरी राखिएका कागजातहरू आवश्यक परेका बखत तत्काल फेला पार्न सकिने गरी भएसम्म विद्युतीय माध्यममा समेत तिनको विवरण राख्नुपर्नेछ ।

(२) संस्थाले राख्नुपर्ने कागतपत्रको अन्य कुराका अतिरिक्त देहायबमोजिम हिफाजत गर्नुपर्नेछः-

(क) जिम्मेवारी तोक्ने,

(ख) अनधिकृत पहुँच नहुने व्यवस्था मिलाउने,

(ग) रु. ५ करोड वा सोभन्दा बढीको जायजेथा हुने संस्थाले अग्नि कवज (फायर प्रुफ) दराज र अन्य संस्थाले पनि यथासम्भव सुरक्षित दराजमा राख्ने ,

३२. संशोधन तथा परिमार्जनः संस्थाले यो कार्यविधि कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका आवश्यकताका आधारमा समय समयमा परिमार्जन गरी सोको जानकारी सदस्य संस्थाहरुलाई दिनुपर्नेछ ।

३३. व्याख्या गर्ने अधिकार : यो कार्यविधिको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार संस्थाको सञ्चालक समितिमा रहनेछ।

अनुसूची १

केही नेपाल ऐनलाई संशोधनगर्न बनेको विधेयक २०७५ को संशोधननं २५ ले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन २०६४ को (१) दफा २ को खण्ड (ह) मा भएको संशोधन बमोजिम :

उच्च पदस्थ व्यक्तिहरु भन्नाले-

राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानन्यायाधीश, प्रतिनिधि सभाको सभामुख, राष्ट्रिय सभाको अध्यक्ष, प्रदेश प्रमुख, नेपाल सरकारका मन्त्री, प्रदेश सरकारका मुख्य मन्त्री, संघीय संसदका सदस्य, संवैधानिक निकायको पदाधिकारी, प्रदेश सभाका सभामुख, प्रदेश सरकारका मन्त्री, नेपाल सरकारका विशष्ट श्रेणी वा सो सरह वा सोभन्दा माथिका पदाधिकारी, उच्च अदालतको न्यायाधीश वा सोभन्दा माथिल्लो तहको न्यायाधीश, प्रदेश सभाका उपसभामुख, प्रदेश सभाका सदस्य, राष्ट्रियस्तरको राजनीतिक दलको केन्द्रीय पदाधिकारी, नगरपालिकाका प्रमुख तथा उपप्रमुख, गाउँपालिकाका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष, उपप्रमुख तथा उपाध्यक्ष, नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएका संस्थाको उच्च पदाधिकारी वा त्यस्तो जिम्मेवारी भएको वा पाएको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

अनुसूची२

बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने व्यक्तिगत सदस्यको लागि

सदस्य पहिचान फाराम

KNOW YOUR MEMBER FORM (INDIVIDUAL)

सदस्य पहिचान फाराम (व्यक्तिगत)

Date (मिति) ....

Member ID खातावालाको परिचय :

Account No. खाता नं.:

1. Full Nameपुरा नाम :

2. Marital Status: Married Unmarried Others, Please Specify ....

   वैवाहिक अवस्था : विवाहित अविवाहित अन्य, कृपया खुलाउनुहोस् ।

3. Gender : Male Female Othersलिङ्ग : पुरुष महिला अन्य

4. Permanent Address: District .... Metro P./Sub Metro P./Municipaity/VDC ....Ward No. .... Street/Tole/Village .... House No. ....

   स्थायी ठेगाना :............. जिल्ला .... म.न.पा./उ.म.न.पा./न.पा./गा.पा.वडा नं. ..... गल्ली/टोल/गाउँ .... घर नं. ....

6. Correspondence/Mailing Address : ....

   पत्राचार गर्ने ठेगाना :

7. Incase of Residing in Rented House: Landlord's Name .... Contact No. -...................

   भाडाको घरमा बसोबास गर्ने हकमा : घरधनीको नाम : .... सम्पर्क नं..........

8. Contact Details: Phone No. .... Mobile No. ....

   Email: ....

   सञ्चार माध्यम विवरण: फोन नं. .... मोबाइल नं. .... इमेल : ....

9. Nationality .... Date of Birth : A.D. ………….. B.S ………………….

   राष्ट्रियता : जन्म मिति : ई.सं..................... वि.सं. ....

10. Citizenship No. ………..... Issue District .... Issued Date.......................

    नागरिकता नं.: .... जारी जिल्ला : .... जारी मितिः ....

11. I.D. Card (if applicable): ID card No. .... Issuing Authority ....
परिचय पत्र (भएमा मात्र) परिचय पत्र .... जारी गर्ने निकाय.............

12. Passport No. (if taken) .... Place of issue .... Issued Date ....
Valid Till : .... Visa: Visa Issued Date: .... Visa Validity: ....
पासपोर्ट नं. (लिएको भए) .... जारी गरेका ठाउँ .... जारी मिति : ....

13. Driving License No. (if taken) .... Place of Issue : .... Valid till : ....
सवारी साधन अनुमति पत्र नं. .... जारी गरेको ठाउँ .... वहाल रहने मिति ....

14. Voter's ID Card No.: .... PAN/VAT No. ....
मतदाता पहिचान नं. .... स्थायी लेखा नं./मूल्य अभिवृद्धि कर नं...................

15. Estimated Annual Account transaction (Debit/Credit) NPR ....
अनुमानित वार्षिक खाताको कारोबार रकम (डेबिट/क्रेडिट) ने.रु.............................

16. Estimated No. of Annual Transaction : Upto 50 Upto 100 Upto 500 Above 500
अनुमानित वार्षिक कारोबार संख्या : ५० सम्म १०० सम्म ५०० सम्म ५०० भन्दा माथि

17. Occupation: Salaried-Govt./Private/Others
Retired-Govt./Private/Other Student Housewife
पेशा जागिरे-सरकारी/प्राइभेट/अन्य
निवृत-सरकारी/प्राइभेट/अन्य विद्यार्थी गृहिणी
Business Others, Please Specify ....
व्यवसाय .... अन्य, कृपया खुलाउनुहोस् ....

18. Nature of Business: Trading Industry Service Others, Please Specify ....
व्यवसायको प्रकृति : व्यापार, उद्योग, सेवा, अन्य, कृपया खुलाउनुहोस् ....

19. Name, Designation & Address of Office Currently Working/Which You Own
हाल कार्यरत संस्थाको नाम, ठेगाना र पद/आफ्नै संस्थाको विवरण

क्र.सं	संस्थाको नाम	संस्थाको ठेगाना	पद	अनुमानित वार्षिक आम्दानी/पारिश्रमिक (ने.रु.)
SN	Name of Organization	Addres of Organization	Designation	Estimated Annual Income/Remuneration - in NPR

20. Educational Qualification : Literate SLC Graduate Post Graduate ....

शैक्षिक योग्यता : साक्षर एस.एल.सि. स्नातक स्नातकोत्तर

21. Religion :Hindu/ Buddhist/ Christian /Others Please Specity ....

धर्म हिन्दू बौद्ध इसाई अन्य, कृपया खुलाउनुहोस :. ....

22. A/C With Other Co-operative or Financial Institution : No/Yes, Name of Co-operative/FI & Branch. ....

अन्य सहकारी/वित्तिय संस्थामा खाता भए/नभएको घोषणा : भएको नभए, सहकारी/वित्तिय संस्थाको नाम र शाखा : ....

23. Family Details kfl/jfl/s ljj/0f

क.सं	नाता	पुरा नाम
S.N	Relation	Full Name
१	श्रीमान/श्रीमती (Spouse)	
२	बाबु (Father)	
३	आमा (Mother)	
४	हजुरबा (Grandfather)	
५	हजुरआमा (Grandmother)	
५	छोरा (Son)	१. २. ३.
६	छोरी (Daughter)	१. २. ३
७	बुहारी (Daughter in Law)	
८	ससुरा (Father in Law_	
९	सासु (Mother in Law)	

24. Details of next to kin/Local Contact : Name: .... Relation ....

Address.. Contact No.: ....

निकटतम व्यक्तिको विवरण नाम .... नाता ....

ठेगाना : .... सम्पर्क नं. : ....

25. Are you or any of your family members politically exposed person? No Yes

आफू वा परिवारको कुनै सदस्य राजनीतिमा आबद्ध रहेको/नरहेको ? नरहेको रहेको

26. Do you have beneficial owner? No Yes, please write name and relationship ....

के तपाईको हिताधिकारी हुनुहुन्छ ? छैन छ, कृपया नाम र नाता खुलाउनुहोस् ....

27. Declaration of convicted/Non Convictd for Any Crime in Past : No Yes, Please Specify ....

विगतमा कुनै अपराधमा दण्डित भए/नभएको घोषणा : नरहेको रहेको, कृपया खुलाउनुहोस् : ....

28. Do you hold residential permit of foreign country? No es, Please specify following details..

Residential Status: Citizen Permanent Resident Resident (Staying for 180 days or more in a year) ……………..

के तपाईसँग विदेशमा बसोबास गर्ने अनुमति छ ? छैन छ, कृपया निम्न विवरण उपलब्ध गराउनुहोस्

बसोबास स्थिति : नागरिक स्थायी निवासी बसोबास गरेको (एक वर्षमा १८० दिन वा सो भन्दा बढी)

29. Location Map of Your Residence : Nearest Landmark ....

सदस्यको घर/ठाउँको नक्शा

नक्शा

नजिकको सीमाचिन्ह ....

Declaration घोषणा

यस फाराममा दिएको सूचना तथा सहकारीलाई उपलब्ध गराएका कागजातहरु सही र दुरुस्त छन् भनी म प्रमाणित गर्दछु । यस खातामा भएका सम्पूर्ण कारोबार वैधानिक स्रोतका हुन् । यदि उपलब्ध गराएका सूचना तथा कागजात झुठो ठहरेमा म कानून बमोजिम सहुँला ।

I hereby declare that the information provided by me/us in this form and documents provided to the co-operative are true and correct. All transaction in this account are from legitimate source. If found otherwise, I shall bear the consequences thereof.

.... Signature of Account Holder

खातावालाको सही ....

Thumb Print of Account Holder खातावालाको औंठाछाप

औठा छाप

<u>संस्थागत प्रयोजन</u>

१. डाटाबेसमा नाम : भएको नभएको

२. सूचिकृत व्यक्ति वा समूहमा संलग्नता : नभएको भएको

३. दोहोरो खाता भए नभएको ?...................

४. जोखिम वर्गीकरण : न्यून जोखिम मध्यम जोखिम उच्च जोखिम उच्च पदस्थ व्यक्ति

सदस्य पहिचान विवरण अद्यावधिक मिति : ....

हस्ताक्षर, हस्तरेखा र फोटो स्क्यान गर्नेको दस्तखत : ....

तयार गर्नेको हस्ताक्षर रुजु गर्नेको हस्ताक्षर प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षर

अनुसूची ३

बचत कारोबार गर्ने प्रयोजनार्थ संस्थागत सदस्यहरुको सदस्य पहिचान फाराम

सहकारी संस्था र सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ३० को उपदफा (२) बमोजिमको सङ्घसंस्था वा निकायको पहिचानसम्बन्धी कागजात तथा विवरणको सामान्य ढाँचा

(दफा ३ उपदफा (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

१. संस्थाको विवरण :

२. नाम :

३. दर्ता नं. :

४. दर्ता मिति :

५. दर्ता गर्ने कार्यालय :

६. नवीकरणको मिति :

७. मुख्य कार्यालयको ठेगाना :

८. संस्थाको मुख्य उद्देश्य :

९. व्यवसाय वा कारोबारको किसिम :

१०. कार्यक्षेत्र :

११. शाखा सङ्ख्या र स्थान :

१२. संस्था वा निकाय स्थापना तथा सञ्चालन गर्न प्रचलित कानूनबमोजिम कुनै विनियम, विधान आवश्यक हुनेमा स्वीकृत विनियम, विधान वा सोही प्रकृतिको अन्य कागजातको प्रतिलिपि र त्यस्तो विनियम, विधान वा कागजात नहुनेको हकमा आधिकारिक पत्र :

१३. वार्षिक अनुमानित कारोबार :

१४. पछिल्लो आर्थिक कारोबारको वित्तीय विवरण :

१५. पछिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ताको प्रमाण-पत्र वा कर दाखिला विवरण :

१६. सञ्चालक समितिका सदस्य, कार्यकारी प्रमुख र खाता सञ्चालकको संस्थाको सदस्य हुनको लागि पेशगरेको अनुसूची-१ र अनुसूची-३ बमोजिम पहिचान विवरण :

१७. संस्थाले आवश्यक ठानेका अन्य विवरणहरू :

अनुसूची ४

सीमा कारोबार विवरण फाराम

Threshold Transaction Report (TTR)

SN.	Name and address of the person holding account (including legal)	Branch	Date of Transaction	Nature of Transaction	Account Type and No.	Amount Involved	Source of Fund	Remarks

Name of Compliance Officer :

Signature :

Designation:

Phone :

Email :

Fax :

Date :

अनुसूची ५

शंकास्पद कारोबार विवरण फाराम

A. Reporting Institution:

1. Name of the institution/Branch : ………………………

B. Details of Member

1. a. Name of the main account holder÷Customer : …………………………….
   b. Related Parties : …………………………….
2. a. Permanent Address M…………………………….
   b. Present Address: …………………………….
3. Profession (As per KYC) : …………………………….
4. Nationality : …………………………….
5. Other account number (If any):…………………………….
6. Other Business (If any) :…………………………….
7. a. Citizenship No./Passport No/Other ID No. :
   b. Issue Date and Place : …………………………….
   c. Issuing Agency/Authority: …………………………….
8. a. Father's Name :…………………………….
   b. Mother's Name : …………………………….
   c. Spouse Name : …………………………….
   d. Chairman/MD/Proprietor : …………………………….
9. Date of Birth(Natural Person)/Date of Establishment (Legal Person): …

C. Details of Member:

1. Account Number : …………………………….
2. Nature of the Account(Current/Savings/Loans/Other, pls, specify) : ………
3. Nature of Ownership: (Individual/Proprietorship/Partnership/ Company/Other, pls, specify)
4. Names of Prop./Directors/Partners, etc.
5. Date of Account Opening :
6. Other account number related parties :

D. Transaction:

a. Transaction Details (Accountwise)

Account No.	Year	Total Transaction N.	Total Dr. Amount	Total Transaction No.	Total Cr. Amount	Closing Balance	
Total upto now							

Please fill the transaction from opening to present date, Total of Dr. & Cr. (No. & Amount) exclude returned cheques/reverse entries/ any other correcting items.

b. Details of Top 10 deposits (Last One Year)

S.No.	**Date**	**Cheque/Voucher No.**	**Depositor**	**Amount**	**Remarks**

c. Details of Top 10 Withdrawals(Last One Year)

S.No.	Date	Cheque/Voucher No.	Depositor	Amount	Remarks

d. Details of Loan and any other business and transactions with BFI.

e. Person and Transaction Tree or Map

D. Reasons for Considering the transactions as unusual/Suspicious?

- Summary of Suspicious Activities
- Analysis or Examination
- Possible Linkage

E. Suspicious Activity Information/Typology:

Summarize characterization of Suspicious activity/Please specify the typologies.(As per Act and FATF Guideline):

a.	Corruption Gratuity	b.	Cheque Fraud
c.	Tax Evasion	d.	Loan Fraud
e.	False Statement	f.	Debit/Credit or Other Card Fraud
g.	Identity Theft	h.	Terrorist Financing
i.	Structuring	j.	Mysterious Disapperance Behaviour
k.	Counterfeit Instrument	l.	Misuse of Position Self

Others(pls, specify)………………………………

F. Has the Bank/FI taken any action in this context? Give Details.

……………………………………………………………………………………..

Signature (Compliance Officer or Authorized Officer):
Name :
Designation: Date :
Phone : Email:

अनुसूची ६

कार्यान्वयन अधिकारीलाई प्रदान गरिने कार्यविवरण ढाँचा

प.स. :.......... मितिः.........

च.नं. :

श्री .... (कर्मचारीको नाम)

....

विषय : कार्यान्वयन अधिकारीको जिम्मेवारी तथा कार्य विवरण सम्वन्धमा ।

महाशय,

यस संस्थाको सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण आन्तरिक कार्यविधि २०७.. को परिच्छेद ४ दफा १७ (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि तपाईलाई कार्यान्वयन अधिकारीको भूमिकामा रहने गरि जिम्मेवारी थप गरिएकोले देहायको कार्यहरु सम्पन्न गर्नुहुन यो कार्यविवरण दिईएको छ ।

कार्य विवरण

- सदस्यहरुको सदस्य पहिचान फाराम अद्यावधिक गर्ने गराउने ।
- सदस्यहरुको पहिचानको आधार कागजपत्रहरु संकलन गर्ने, गराउने ।
- सदस्यहरुको जोखिम वर्गिकरण गर्ने ।
- सदस्यहरुको व्यक्तिगत विवरण फारामको अभिलेख वर्गिकरण गर्ने, सुरक्षित र व्यवस्थित गर्ने, गराउने ।
- सदस्यहरुको बृहत पहिचानको लागि सदस्यहरुको सामाजिक सञ्जालको अवस्थालाई विश्लेषण मूल्याङ्कन गर्ने ।
- अनुसूची४ बमोजिमको ढाँचामा सिमा कारोबारको प्रतिवेदन वित्तीय जानकारी ईकाईमा पठाउने ।
- सदस्यबाट शंकास्पद कारोबार भएको देखिएमा ३ दिनभित्रमा अनुसूची५ बमोजिमको ढाँचामा प्रतिवेदन तयारगरि वित्तीय जानकारी ईकाईमा लेखि पठाउने ।
- नियामक निकाय (सहकारी विभाग) लाई अनुसूची७ बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रतिवेदन तयारगरि पठाउने
- त्रैमासिक रुपमा सञ्चालक समितिको बैठकमा सदस्यहरुको क्षेत्रगत जोखिम विश्लेषणकालागि प्रतिवेदन पेशगर्ने ।
- सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण ऐन र नियमावली भएका परिवर्तनहरुको बारेमा जानकार हुने र व्यवस्थापन एवं सञ्चालक समितिलाई जानकारी गराउने ।

....

(......................)

अध्यक्ष

अनुसूची ७

नियामक निकाय (विभागलाई पेश गर्ने चौमासिक प्रतिवेदन फाराम

क. सामान्य विवरण

१. संस्थाको नाम :

ठेगाना :

२. प्रतिवेदन महिना : .... साल............

३. दर्ता नं : ४. दर्ता मिति : ....

५. संस्थाको विषय/प्रकृति : बचत तथा ऋण

६. संस्थाको कार्यक्षेत्र :

७. पछिल्लो आ.व.को लेखापरीक्षण वासलातको जम्मा सम्पत्ति वा दायित्व रु. : ....

८. नीति तथा कार्यविधि जारी गरेको मिति :

९. नीति तथा कार्यविधि अद्यावधिक गरेको मिति :

१०. जोखिम मूल्याङ्कन सम्पन्न गरेको मिति :

११. जोखिम मूल्याङ्कन अद्यावधिक गरेको मिति :

१२. कहाँ कहाँ सदस्यता रहेको ?

.... जिल्ला बचत संघ .... जिल्ला सहकारी संघ

.... प्रदेश बचत संघ .... प्रदेश सहकारी संघ

.... नेफ्स्कून ..... राष्ट्रिय सहकारी महासंघ

१३. कार्यान्वयन अधिकारीको नाम : पद :

ठेगाना : नियुक्ति मिति :

सम्पर्क नं : ईमेल :

१४. सञ्चालक समितिमा यो प्रतिवेदनउपर भएको छलफल मिति :

ख. विवरण

सि.नं	विवरण	गत आ.व. सम्मको	चालु आ.व.											
			साउन	भाद्र	असोज	कार्त्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
१	जम्मा सदस्य संख्या													
	क) सदस्य (रु. १० लाखसम्म शेयर लिएका)													
	ख) सदस्य (रु. १० लाखभन्दा माथि शेयर लिएका)													
	ग) बचतकर्ता सदस्य (रु. १० लाखसम्म)													
	घ) बचतकर्ता सदस्य (रु. १० लाखभन्दा माथि)													
२	ङ) ऋणी सदस्य (रु. १० लाखसम्म)													
३	च) ऋणी सदस्य (रु. १० लाखभन्दा माथि)													
४.	पहिचान अद्यावधिक भएका सदस्य संख्या													
५.	पहिचान अद्यावधिक नभएका सदस्य संख्या													
६.	पहिचान पुरा नभएका कारण सदस्यता अस्विकार वा सम्बन्धअन्त्य गरिएका व्यक्तिको संख्या													
७.	उच्च जोखिममा परेका सदस्यको संख्या													
८.	मध्यम जोखिममा परेका सदस्यको संख्या													
९.	न्यून जोखिममा परेका सदस्यको संख्या													
१०.	जोखिमस्तर परिवर्तन भएका सदस्यको संख्या													
११.	बृहत पहिचान गरिएका सदस्य संख्या													
१२	उच्च पदस्थ पदाधिकारी संख्या													

सि.नं	विवरण	गत आ.व. सम्मको	चालु आ.व.											
			साउन	भाद्र	असोज	कार्त्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
१३	वास्तविक धनी पहिचानको संख्या													
१४	सीमा कारोबार प्रतिवेदनको संख्या													
१५	अनुगमन गरिएको सदस्यको संख्या													
१६	असामान्य कारोबारको संख्या													
१७.	शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदनको संख्या													
१८.	क्षमता विकास													
	क) सदस्य													
	ख) पदाधिकारी													
	ग) कर्मचारी													
	घ) संस्थागत प्रणाली													

ग) आधिकारिक हस्ताक्षर :

तयार गर्ने : ....

हस्ताक्षर : ....

नाम : ....

पद : ....

मिति : ....

संस्थाको छाप : ....

स्विकृत गर्ने : ....

हस्ताक्षर : ....

नाम : ....

पद : ....

मिति : ....

अनुसूची ८

संस्थाका सदस्यहरुको क्षेत्रगत जोखिम विश्लेषण फाराम

क) पेशागत आधारमा जोखिमको वर्गिकरण (के.वाई.एम फाराम भर्दा गर्नुपर्ने वर्गिकरण)

उच्च जोखिम					वार्षिक के.वाई.एम अद्यावधिक गर्नुपर्ने सदस्यहरु
घरजग्गा व्यवसायीहरु					
बहुमूल्य धातुको व्यापार गर्नेहरु					
अनुसूची१ बमोजिमका सदस्य र निजका एकाघर परिवार					
मध्यम जोखिम					२ वर्षमा १ पटक के.वाई.एम अद्यावधिक गर्नुपर्ने ।
अन्य व्यापार व्यवसायीहरु					
न्यून जोखिम					३ वर्षमा १ पटक के.वाई.एम फाराम अद्यावधिक गर्नुपर्ने
कृषि					

ख) कारोबारको आधारमा जोखिम पहिचान

	न्यून जोखिम	मध्यम जोखिम	उच्च जोखिम	कैफियत
वार्षिक रु. १० लाखभन्दा कम कारोबार गर्ने सदस्यहरु	√			
वार्षिक रु. १० लाखभन्दा माथि रु. ३० लाखसम्मको कारोबार		√		
वार्षिक रु. ३० लाखभन्दा माथिको कारोबार गरेका सदस्यहरु			√	
सदस्य पहिचान फाराममा घोषणा गरेको आय रकम बराबर वार्षिक कारोबार गरेमा	√			
सदस्य पहिचान फाराममा घोषणा गरेको आय रकमको १.५ गुणासम्म वार्षिक कारोबार गरेमा		√		
सदस्य पहिचान फाराममा घोषणा गरेको आय रकमको १.५ गुणाभन्दा माथि वार्षिक कारोबार गरेमा			√	

नयाँ सहकारी संस्था दर्ता प्रक्रियाका लागि आवश्यक कागजातहरु

अनुसूची -१

नयाँ सहकारी संस्था गठन गर्ने सम्बन्धी

पहिलो प्रारम्भिक भेला

मिति २०/.. /... का दिन हामी तपसिलका व्यक्तिहरुले सहकारी सिद्धान्त, मुल्य एवं मान्यताका आधारमा सञ्चालन गर्ने मनसायले सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको आर्थिक सामाजिक स्तर उठाउने अभिप्रायले ....अध्यक्षतामा पहिलो प्रारम्भिक भेला गरी तपसिल बमोजिमका बिषयहरुमा गहन छलफल एवं सान्दर्भिक निर्णय लिईयो ।

तपसिल

क.सं	नाम, थर	ठेगाना	दस्तखत
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			

२०			
२१			
२२			
२३			
२४			
२५			
२६			
२७			
२८			
२९			
३०			
३१			

<u>प्रस्तावहरू</u>

१. संस्था गठन गर्ने;

२. संस्थाको नाम र ठेगाना राख्ने;

३. उद्देश्य र कार्य तय गर्ने;

४. कार्यक्षेत्र निर्धारण गर्ने;

५. शेयर र प्रवेश शुल्कको रकम तोक्ने;

६. तदर्थ सञ्चालक समिति गठन गर्ने;

७. संस्थाको विनियम, कार्ययोजना, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र (बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिका) को मस्यौदा गर्ने;

८. शेयर र प्रवेश शुल्क बापत उठेको रकम जिम्मा दिने;

९. स्व-घोषणा गर्ने;

१०. दर्ता गर्ने अधिकारीसँग पूर्व-परामर्श लिने;

११. पूर्व-सहकारी कक्षा चलाउने र

१२. विविध ।

<u>निर्णयहरू</u>

१. संस्था गठन गर्ने;

प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा सहकारी दर्शन, सिद्धान्त, मूल्य, मान्यता र विधि अनुरूप एकजुट भएर स्वावलम्बन, पारस्परिकता र किफायतको भावना वृद्धि गर्दै आफ्नो आर्थिक-सामाजिक जीवनस्तर उठाउन, विभिन्न व्यावसायिक सेवाहरू एवं सशक्तिकरणका कार्यहरू सञ्चालनार्थ सहकारी ऐन, नियम बमोजिम एक .... (उद्देश्य) सहकारी संस्था गठनगर्ने निर्णय गरियो ।

२. संस्थाको नाम र ठेगाना राख्ने;

प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित सहकारी संस्थाको नाम ....सहकारी संस्था लिमिटेड राख्ने निर्णय गर्दै हालको ठेगाना ठेगाना सुनापति गाउँपालिका ...., रामेछाप राखी दर्ता भएपछि कार्यालय स्थापना गर्ने निर्णय गरियो ।

३. उद्देश्य र कार्य तय गर्ने;

सदस्यहरूको व्यक्तित्व विकास, व्यावसायिक विकास र सामुदायिक विकासका उद्देश्य र तदनुसारका कार्यहरू विनियममा उल्लेख गर्ने निर्णय गरियो ।

४. कार्यक्षेत्र निर्धारण गर्ने;

प्रस्ताव नं. ४ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित ....सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र रामेछाप जिल्लाको सुनापति गाउँपालिका वडा नं .... भीत्र सीमित गर्ने निर्णय गरियो ।

५. शेयर र प्रवेश शुल्कको रकम तोक्ने;

प्रस्ताव नं. ५ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित .... (उद्देश्य) सहकारी संस्था को प्रतिशेयर मूल्य रु.१००।- र प्रवेश शुल्क बापतको रकम रु.१००।- राख्ने निर्णय गरियो ।

६. तदर्थ सञ्चालक समिति गठन गर्ने;

प्रस्ताव नं. ६ का सम्बन्धमा आजको भेलाबाट प्रस्तावित .... (उद्देश्य)सहकारी संस्थाको देहाय बमोजिमको ९ (नौ) सदस्यीय तदर्थ सञ्चालक समिति गठन गर्ने प्रस्ताव पारित गरियो ।

<u>**तपसिल**</u>

क्र.सं	पद	नाम,थर
१	अध्यक्ष/संयोजक	
२	उपाध्यक्ष	
३	सचिव	
४	कोषाध्यक्ष	
५	सदस्य	

६	सदस्य	
७	सदस्य	
८	सदस्य	
९	सदस्य	

७. संस्थाको विनियम, कार्ययोजना, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली (बचत परिचालनगर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिका) को मस्यौदा गर्नेः

प्रस्ताव नं. ७ माथि छलफल गर्दा यस सहकारी संस्थालाई विधिवत् दर्ता गरी सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार पार्न, कार्ययोजना तर्जुमा गर्न र विनियम, आर्थिक-प्रशासनिक नियमावली एवं बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिका बनाउनका लागि सहकारी बिज्ञको प्रबिधिक सहयोग लिई तपसिल बमोजिमका व्यक्तिहरू रहने गरी मस्यौदा, अध्ययन वा तर्जुमा समितिहरू गठन गर्ने र समितिहरूले यस पछि हुने (मिति २०...।...।...मा हुने) दोस्रो भेलामा आ-आफ्नो मस्यौदा पेशगर्ने निर्णय गरियो ।

क. विनियम मस्यौदा समिति

श्री -संयोजक

श्री -सदस्य

श्री ... ... -सदस्य-सचिव

ख. कार्ययोजना तर्जुमा समिति

श्री -संयोजक

श्री -सदस्य

श्री ... ... -सदस्य-सचिव

ग. सम्भाव्यता अध्ययन समिति

श्री -संयोजक

श्री -सदस्य

श्री ... ... - सदस्य-सचिव

घ. आर्थिक-प्रशासनिक नियमावली मस्यौदा समिति

श्री -संयोजक

श्री -सदस्य

श्री -सदस्य-सचिव

ङ. बचत परिचालन निर्देशिका मस्यौदा समिति

श्री … … … … … … … …   -संयोजक

श्री … … … … … … … …   -सदस्य

श्री … … … … … … … …   -सदस्य-सचिव

८. शेयर र प्रवेश शुल्क बापत उठेको रकम जिम्मा दिनेः

प्रस्ताव नं. ८ का सम्बन्धमा संस्था दर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि सम्पूर्ण सदस्यहरूबाट प्राप्त भएको शेयर बापतको रकम रु. … … र प्रवेश शुल्क बापतको रकम रु. … … गरी जम्मा उठेको रकम रु. … … (अक्षरेपि रुपैयाँ … … … …) संस्था दर्ता भएपश्चात् संस्थाको नाममा बैङ्क खाता खोली जम्मा गर्ने गरी हालका लागि संस्थाका तदर्थ समितिका … … … … … … श्री … … … … … … को जिम्मा दिने निर्णय गरियो ।

९. स्व-घोषणा गर्नेः

प्रस्ताव नं. ९ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित यस सहकारी संस्थाका सदस्यहरूको स्व-घोषणा तयार गरी मिति २०...। ...।... मा हुने दोस्रो भेलामा पेस गर्ने निर्णय गरियो ।

१०. दर्ता गर्ने अधिकारीसँग पूर्व-परामर्श लिनेः

प्रस्ताव नं. १० मा छलफल गर्दा तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र यथाशक्य मस्यौदा समितिहरूका संयोजकहरू सबै जनाले मस्यौदा कार्य थाल्नु अगावै दर्ता गर्ने अधिकारीसँग भेटी पूर्व-परामर्शगर्ने तय गरियो।

११. पूर्व-सहकारी कक्षा चलाउनेः

प्रस्ताव नं. ११ माथि भएको छलफलबाट दर्ता गर्ने अधिकारीका तर्फबाट स्रोत व्यक्तिहरू मिल्ने सम्भावना समेत हेरी दोस्रो प्रारम्भिक भेला नराख्दै पूर्व-सदस्य कक्षा राख्ने टुङ्गोमा पुगियो ।

१२. विविधः

प्रस्ताव नं. १२ माथि छलफल गर्दा संस्थाको दोस्रो भेला मिति २०...। ...।... मा गर्ने निर्णय गरियो । आजको यस भेलाले सहकारी संस्था खोल्ने सम्बन्धमा महत्वपूर्ण निर्णय गरेको हुँदा उपस्थित सहभागीलाई भेलाको अध्यक्षबाट धन्यवाद ज्ञापन गरियो । साथै सबै जना मन, बचन र कर्मले एकजुट भएर सहकारी माध्यमबाट अघि बढ्ने सङ्कल्पका साथ यो प्रारम्भिक भेला समापन गरियो ।

अनुसूची २

नयाँ सहकारी संस्था गठन गर्ने सम्बन्धी

दोश्रो प्रारम्भिक भेला

आज मिति २०............ साल .... गतेका दिन हामी तपसिलका व्यक्तिहरुको उपस्थितिमा प्रस्ताबित .... सहकारी संस्था लिमिटेडको तदर्थ सञ्चालक (तदर्थ) समितिका अध्यक्ष श्री .... को अध्यक्षतामा दोश्रो भेला बसी देहायबमोजिमको बिषयहरु माथि छलफलगरी देहाय बमोजिम निर्णय भयो ।

उपस्थिति

क.सं	नाम,थर	ठेगाना	दस्तखत
१			
२			
३			
४			
५			
६			
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			
२५			
२६			
२७			

प्रस्तावहरु :

१. मस्यौदा बिनियम पारित गर्ने,

२. कार्ययोजना एवं सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिबेदनको प्रारुप स्वीकृत गर्ने,

३. संस्था दर्ता गर्नका लागि अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने,

४. संस्था दर्ता पश्चात शेयर र सदस्य प्रबेश शुल्क बापत उठेको रकम बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्ने र खाता संचालन गर्ने,

५. स्व-घोषणा पत्रमा सहीछाप गर्ने,

६. आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र (बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिका) पारित गर्ने,

७. बिबिध

निर्णयहरु :

१. मस्यौदा बिनियम पारित गर्ने,

यस सम्बन्धमा छलफल गर्दा मिति २०................ गते बसेको प्रथम भेलाले निर्णय गरे बमोजिम श्री .... को संयोजकत्वमा गठित बिनियम तर्जुमा टोलीबाट प्रस्तुत दफा ...... अनुसूची ... रहेको पेज ..... रहेको बिनियमको मस्यौदा माथि भेलामा व्यापक छलफल गरी सर्बसम्मतिले पारित गरियो । साथै पारित बिनियमको प्रत्येक पानामा तदर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरुका साथै अन्य उपस्थित सदस्य समेतले हस्ताक्षर गर्ने निर्णय भयो ।

२. कार्ययोजना पारित गर्ने सम्बन्धमा :

संस्थाको मितिको २०.................. को प्रथम प्रारम्भिक भेलाले तोकिदिए बमोजिम समितिहरुले पेश गरेका कार्ययोजनाको प्रारुपका साथै सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिबेदनका सम्बन्धमा छलफल गरी सर्बम्मतिले पारित गरियो ।

३. संस्था दर्ता गर्नका लागि अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने,

यस सम्बन्धमा छलफल गर्दा प्रस्तावित ... ...सहकारी संस्था लि. दर्ता गर्ने सिलसिलामा सबै सदस्यहरू सम्बन्धित दर्ता निकायमा उपस्थित भएर कार्य गर्न विभिन्न व्यावहारिक कठिनाई हुने हुनाले संस्था दर्ता गर्न एवं विनियम लगायतका अन्य कागजातमा आवश्यक सामान्य थपघट गरी प्रमाणित गर्नका लागि सञ्चालक (तदर्थ) समितिका देहाय बमोजिम पदाधिकारी तथा सदस्यहरुलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

तपसिल

क्र. सं.	नाम, थर	पद	दस्तखत

४. संस्था दर्ता पश्चात शेयर र सदस्य प्रबेश शुल्क बापत उठेको रकम बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्ने र खाता संचालन गर्ने,

यस सम्बन्धमा छलफल गर्दा यस संस्थाका सदस्यहरूबाट उठेको शेयर तथा प्रवेश शुल्क बापतका रकम हाल तदर्थ सञ्चालक समितिका ... ... श्री ... ... को जिम्मामा रहेकोमा संस्था दर्ता भएपश्चात् ... ... बैङ्कमा तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुने गरी संस्थाको नाममा खाता खोल्ने निर्णय गरियो ।

५. स्व-घोषणा पत्रमा सहीछाप गर्ने,

यस सम्बन्धमा तदर्थ सञ्चालक समितिका तर्फबाट पेस भएको स्व-घोषणा-पत्रको बेहोराको मस्यौदा उपर छलफलगरी सर्वसम्मतिले पारित गरेर सबै जनाले सहीछाप गर्ने निर्णय भयो ।

६. आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र (बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिका) पारित गर्ने,

मस्यौदा समितिहरूले पेस गरेका संस्थाको आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र (बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा) बचत परिचालन निर्देशिका उपर व्यापक छलफल गरी पारित गरियो ।

७. बिबिध . ...

अनुसूची- ३

प्रस्तावित .... सहकारी संस्था लिमिटेडको
सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, २०......

१. परिचय

२. संस्था गठन गर्नुपर्नाको कारण

३. सदस्यताको जनसांङ्ख्यिक आधार :

४. सहभागिताको औचित्य

५. व्यावसायीक संभाव्यता :

५.१. सदस्य केन्द्रियताका आधारमा व्याबसायिक कारोबारको अनुमान

५.२. सदस्यहरुको संरक्षण (Patronage) सुनिश्चित गर्ने आधारहरु,

५.३. कारोबारबाट हुने बचत (Surplus) को प्रक्षेपण

६. पुँजीको आवश्यकता र श्रोत :

६.१ आवश्यकताको अनुमान

६.२ श्रोत

६.३ पूँजी परिचालनका तर्कसंगत आारहरु

७. बजार बिश्लेषण

७.१ नगिचको बजार

७.२ टाढाको बजार

७.३ प्रतिस्पर्धाको स्तर र प्रतिस्पर्धामा टिक्ने आधारहरु

८. कार्यक्षेत्र भित्र रहेका समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरुको संख्या सेवा र सदस्यताको प्रकाशममा प्रस्ताबित संस्थाको औचित्य :

९. पहिले स्थापना भई सकेका समान प्रकृतिका संस्थाहरुमा संलग्न हुन नसक्ने कारण :

१०. महिला सशक्तिकरण र सामाजिक समाबेशीकरणका आयामहरु,

११. जनशक्तिको व्यवस्था,

१२. संस्थाको विकास र स्थायित्वका आधारहरु

अनुसूची- ४

व्यावसायिक कार्ययोजनाको रूपरेखा

संस्थाको नाम :-

ठेगाना :-

क. उद्देश्य :-

१. ....
२. ....
३. ....

ख. कार्यहरू :-

१. ....
२. ....
३. ....

ग. आगामी ३ वर्षपछिको अवस्था प्रक्षेपण

ग- सदस्यता विस्तार लक्ष्य

बिवरण	पहिलो बर्ष	दोश्रो बर्ष	तेश्रो बर्ष	कैफियत
+ सदस्य संख्या				
- **महिला**				
- **पुरुष**				
- **जम्मा**				
+ जम्मा सदस्यमा दलित समुदायको प्रतिसत				
+ सदस्यको उत्पादन खरिद				
- परिमाण				
- रकम रु				
- लाभान्वित हुने सदस्य संख्या				
+ सदस्यलाई बस्तु वा सेवा बिक्री				
- परिमाण				
- रकम रु				
- लाभान्वित हुने सदस्य संख्या				
+ सदस्यलाई रोजदारीको अवसर सृजना				
- प्रत्यक्ष पूर्णकालिन				
- अप्रत्यक्ष पूर्णकालिन (बर्षमा २,०८० घण्टाको १ जनाको हिसावमा जम्मा)				
+ सदस्यलाई ऋण सेवा (बार्षिक)				
- रकम रु				
- संख्या				

बिवरण	पहिलो बर्ष	दोश्रो बर्ष	तेश्रो बर्ष	कैफियत
+ सदस्यलाई बचत सेवा (मौज्दात)				
- रकम रु				
- संख्या				

ग- ३ सहकारी गतिबिधि बिस्तार लक्ष्य

बिवरण	पहिलो बर्ष	दोश्रो बर्ष	तेश्रो बर्ष	कैफियत
- सदस्य शिक्षा (बार्षिक) संख्या				
- गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय सदस्य बैठकहरु संख्या				
- आयोजना बार्षिक बैठकहरु संख्या				
- सामुदायिक बिकासका योजनाहरु सञ्चालन				

घ. पूजीको श्रोत र उपयोग

बिवरण	पहिलो बर्ष	दोश्रो बर्ष	तेश्रो बर्ष	कैफियत
आवश्यकता				
- स्थिर पूँजीतर्फ (घर,जग्गा, कारखाना, उपकरण, फर्निचर आदि)				
- चालु पूँजीतर्फ (मौज्दात माल सामान, उधारो बिक्री, नगद मौज्दात आदि)				
- ऋण लगानी तर्फ				
जम्मा				
श्रोत				
- शेयर पूँजी				
- जगेडा कोष				
- अन्य (.....)				
-सदस्यको बचत (सदस्यलाई ऋण दिन मात्र)				
जम्मा				

ङ. कार्यान्वयन जिम्मेवारी बाँडफाँड

ङ- १. सञ्चालक समितिको जिम्मेवारी

- ....
- ....

ङ- २. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको जिम्मेवारी

- ....
- ....

ङ- ३. लेखा सुपरीबेक्षण समितिको जिम्मेवारी

- ....
- ....

ङ- ४. व्यबस्थापन कर्मचारीहरुको जिम्मेवारी

- ....
- ....

ङ- ५. प्रत्येक सदस्यहरुको जिम्मेवारी

- ....
- ....
- ....

च. कार्ययोजनाबाट सदस्यहरुको जीवनमा पर्ने प्रभावका सूचकहरु

- ....
- ....
- ....

छ. कार्यान्वयन प्रगतिको समीक्षा एवं जवापदेहि स्थापना विधि

- ....
- ....
- ....
-

अनुसूची ५

श्री .... सहकारी संस्था लिमिटेड

.... रामेछाप

कार्य योजनाको ढाँचा

संस्थाको नाम: श्री............ .... सहकारी संस्था लिमिटेड,
ठेगाना : .... रामेछाप ।

(१) **उद्धेश्य** : सदस्यहरुको आर्थिक -सामाजिक बिकासका लागि देहायबमोजिमको उद्धेश्य हुनेछ ।

(क) संस्थामा संलग्न सदस्यहरु र जनसमुदाय वीच स्वावलम्वन, पारस्परिक सहयोग एवं मितव्ययिताको भावना अभिवृद्धि गरी नियमित वचत गर्ने वानी प्रवर्द्धन गर्ने ।

(ख) सदस्यहरुको व्यक्तिगत क्षमता बिकास तथा उनीहरुको उत्पादन, व्यबसाय तथा पेशाको अभिबृद्धिका लागि बचत परिचालन गर्ने ।

(ग) आत्मानिर्भरता तथा आत्माविश्वास सम्वन्धी धारणावारे सदस्यहरुलाई उत्प्रेरित गर्ने ।

(घ) सदस्यहरुको आवश्यकता र आय आर्जन क्षमताको पहिचान गरी उत्पादनशिल, आयमूलक, सीपमूलक तथा रोजगारमूलक क्षेत्रमा लगानी व्यबस्थापन कार्यको प्रबर्द्धन गर्ने र उनीहरुलाई आयआर्जन क्षमतामा वृद्धिगर्न आवश्यक मद्दत र जानकारी उपलब्ध गराउने ।

(ङ) सदस्यहरुको आर्थिक अवस्थामा सुधारगर्ने किसिमका क्रियाकलाप संचालन गर्ने ।

(च) सदस्यहरुका आर्थिक अवस्थाको विकास र प्रबर्द्धनमा समर्पित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरुको दाजोमा पुग्ने उद्धेश्य लिई गठित केन्द्रीय संघको सदस्यता लिने ।

(छ) आफ्नो उद्धेश्य प्राप्त गर्नकालागी समान उद्धेश्य भएको स्थानीय, क्षेत्रीय, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरुसंग सहयोगात्मक भावना राख्ने ।

(ज) समुदाय भित्र सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, पर्यावरण संरक्षण जस्ता क्रियाकलापको प्रबर्द्धन गर्ने ।

(झ) समाजका कमजोरवर्ग र निम्नआय भएका व्यक्ति वा समूहको आर्थिक-सामाजिक उत्थानमा सहयोग पुऱ्याउने ।

२. **कार्य :** (१) संस्थाको विनियमको दफा ७ वमोजिमका उद्धेश्यहरु परिपूर्ति गर्न देहाय वमोजीम कार्यहरु गर्नेछः-

(क) सदस्यहरुबाट नियमित रुपले वचत निक्षेप संकलन गर्ने ।

(ख) सदस्यहरुलाई सहुलियत दरमा नियमित रुपले ऋण प्रवाह गर्ने ।

(ग) सहकारी ऐनको दफा २३ बमोजिम शेयर बिक्री गरी पूँजी संकलन गर्ने ।

(घ) सदस्यहरुको आर्थिक-सामाजिक विकासका लागि बिभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायसंग समन्वयगरी कार्य गर्ने ।

(ङ) ऐन, नियम तथा बिनियमको अधिनमा रही अन्य संघ,संस्थाहरुबाट ऋण लिने।

(च) संकलित रकम सदस्यहरुको हितका निम्ति उत्पादनसील कार्यमा परिचालन गर्ने ।

(छ) सदस्यहरुमा सहकारी शिक्षा तथा चेतना हासील गराउने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

(च) सहकारी मार्फत जनसंख्या तथा परिवार कल्याण र वातावरण सम्बन्धि शिक्षा कार्यक्रम संचालनका लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

(छ) सदस्यहरुको हित हुने खालका विविध कार्य गर्ने ।

(२) संस्थाले उल्लेखित कार्य संचालन गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कुनै निकायबाट स्वीकृति लिनु पर्ने वा संझौता गर्नुपर्ने भएमा सो गरेरमात्र कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।

अनुसूची ६

श्री ………. सहकारी संस्था लि.

,……..रामेछाप

संस्थाको बजेट तथा कार्यक्रम

क्र.सं	बिवरण	प्रथम बर्ष	द्वितीय प्रथम बर्ष	तृतीय प्रथम बर्ष
१	**सदस्य संख्या**			
२	**क. स्थिर पूंजी :**			
	क. जग्गा भवन :			
	ख. फर्निचर सामान			
	ग. मेसीनरी औजार (कम्प्यूटर सेट)			
	घ. सहकारी सफ्टवेयर			
	ङ. अन्य सामान			
	च. वेभ साईट			
	कूल स्थिर पूजी (क)			
३	चालु पूजी			
	क. ऋण लगानी			
	ख. कार्यालय सञ्चालन खर्च			
	ग. वचतमा व्याज खर्च			
	कूल चालुपूजी (ख)			
	कूल आवश्यक पूजी (क ख)-(ग)			
४	**पूजीको श्रोत र रकम**			
	क. शेयरपूजी (प्रति कित्ता रु, १००।)			
	ख. वचत संकलन			
	ग. ऋण असुली (ग)			
	घ. आन्तरिक पूजी परिचालन (खुद वचत)			
	ङ. अन्य			
	जम्मा			
५	**आम्दानी तर्फ**			
६	संस्थाको आय			
	क. प्रबेश शुल्क			
	ख. ऋणवाट व्याज			
	ग. लगानीबाट व्याज र लाभांश			
	घ. मसलन्द आम्दानी			
	ङ. अन्य आम्दानी			
	कूल आम्दानी			
७	**खर्चहरु :**			
	क. कर्मचारी खर्च			

क्र.सं	बिवरण	प्रथम बर्ष	द्वितीय प्रथम बर्ष	तृतीय प्रथम बर्ष
	ख. घरभाडा खर्च			
	ग. मसलन्द खर्च			
	घ. मर्मत खर्च			
	ङ. वचतमा व्याज खर्च			
	च. टेलिफोन तथा संचार (ईन्टरनेट सहित)			
	छ. बिद्युत तथा पानी			
	ज. लेखापरीक्षण खर्च			
	झ. सम्पत्तिमा ह्रास कट्टि			
	ञ. बिबिध खर्च			
	ट. कर तथा शुल्कहरु			
	ठ. समिति खर्च			
	ड. भेला तथा साधारण सभा खर्च			
	ढ. बीमा खर्च			
	ण. प्रकाशन तथा छपाई खर्च			
	त. जोखिम कर्जा व्यबस्थाँ			
	कूल खर्च			
८	**खुद वचत तथा न्यून :**			
	क. कूल आय			
	ख. कूल व्यय			
	ग. खुद वचत			
९	प्रतिसत			
	कूल लगानीको आधारमा आय प्रतिशत :			
	कूल शेयरपूंजीका आधारमा आय प्रतिशत :			

अनुसूची -७

दर्ता निबेदन

श्रीमान कार्यकारी प्रमुखज्यू,

सुनापति गाउँपालिका कार्यालय,

हिलेदेबी, रामेछाप ।

बिषय : सहकारी संस्था दर्ता बारे ।

महोदय,

हामी देहायका व्यक्तिहरु देहायका कुराहरु खोली देहायका सहकारी संस्था दर्ता गरी पाउन निबेदन गर्दछौ । उद्धेश्य अनुरुप संस्थाले तत्काल गर्ने कार्यहरुको योजना र प्रस्ताबित संस्थाको बिनियम २ (दुई) प्रति पनि यसै साथ पेश गरेका छौं ।

संस्था सम्बन्धी बिवरण :

क. प्रस्ताबित संस्थाको नाम : श्री .... सहकारी संस्था लिमिटेड,

ख. ठेगाना : सुनापति गाउँपालिका वडा नं ..... रामेछाप ।

ग. उद्धेश्य : बिनियममा उल्लेख भए बमोजिम बहुउद्देश्यीय सम्बन्धी हुनेछ,

घ. मुख्य कार्य : सदस्यहरुको दैनिक आवश्यक पर्ने कृषि सामाग्री तथा उपभोग्य सामाग्रीहरुको उत्पादन, प्रशोधन, बितरण तथा उपभोग्य सामाग्रीहरुको व्यबस्थापन आपूर्तिका साथै सदस्यहरुद्वारा बचत संकलन गरी आयमूलक, रोजगारमूलक तथा सेवामूलक कार्यमा सुपथ, सरल एवं सुलभ तरीकाले सदस्यहरुमा ऋण लगानी गरी उनीहरुको आर्थिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक उत्थानको काम गरी वातावरणीय सन्तसलन समेत कायम राख्ने,

ङ. कार्यक्षेत्र : सुनापति गाउँपालिका वडा नं .... नं वडाहरु रहने छ ।

च. दायित्व : सिमित रहने ।

छ. दर्ता गर्दाका बखत सदस्य सदस्य संख्या :.....

क. महिला : ख. पुरुष :

ज. प्राप्त शेयर पूंजी : रु, ... (...........लाख)

झ. प्राप्त प्रबेश शुल्कको रकम रु, ...

अनुसूची १२ बमोजिमका आवेदकका तर्फबाट

नाम :

हस्ताक्षर :

पद : तदर्थ समितिका अध्यक्ष

.... सहकारी संस्था लिमिटेड,

अनुसूची -८

.... सहकारी संस्था लि.

संस्था दर्ता गर्न आवेदकहरूको विवरण फाराम

क.सं	बाजेको नाम, थर	बावुको नाम, थर	पति वा पत्नीको नाम, थर	आवेदकको नाम, र थर	उमेर	ठेगाना	पेशा	सदस्यले लिन स्वीकार गरेको शेयरको विवरण (प्रति शेयर रु, १००)		सम्पर्क नम्बर	औँठाछाप	फोटो र फोटोमा पर्ने गरी सहिछाप
								खरिद शेयर सङ्ख्या	शेयरको जम्मा रकम रु.			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

(आवेदक सबैको बिवरण संलग्न हुनु पर्ने)

अनुसूची -९

अधिकार प्रत्योजनको नमूना

मिति : ....

श्रीमान प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,

सुनापति गाउँपालिकाको कार्यालय,

.... रामेछाप ।

बिषय : सहकारी संस्था दर्ताका लागि अधिकार प्रत्यायोजन बारे ।

महोदय,

उपरोक्त सम्बन्धमा .... जिल्ला .... गाउँपालिका वडा नं .... स्थित प्रस्ताबित ....सहकारी संस्था लिमिटेड को मिति २०८ । । मा बसेको दोश्रो भेलाको निर्णयानुसार संस्था दर्ताका लागि भेलाद्वारा पारीत बिनियममा सामान्य संशोधन तथा थपघट तथा आबश्यक प्रक्रिया पुरा गरी रजिष्ट्रार (सम्बन्धित दर्ता निकाय) मा दर्ता गराउन देहायमा उल्लेखित पदाधिकारीहरुलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ । निजहरुले हाम्रो प्रतिनिधिका रुपमा प्रस्ताबित संस्था गर्दा गर्ने सिलसिलामा गरेका सम्पूर्ण कामको जिम्मेवारी लिन हामी मञ्जुर छौं ।

अधिकार प्राप्त पदाधिकारीहरुको बिवरण

क्र.सं	नाम, थर	पद	ठेगाना	दस्तखत
१				
२				
३				

आवेदक

क्र.सं	नाम,थर	ठेगाना	दस्तखत
१			
२			
३			
४			
५			
६			

क.सं	नाम,थर	ठेगाना	दस्तखत
७			
८			
९			
१०			
११			
१२			
१३			
१४			
१५			
१६			
१७			
१८			
१९			
२०			
२१			
२२			
२३			
२४			
२५			

मिति : २०... साल .... महिना .... गते ।

अनुसूची-१०

स्व-घोषणा पत्रको नमूना

यस प्रस्तावित .... सहकारी संस्था लिमिटेड दर्ता गर्न निवेदन गर्ने दरखास्त दिने हामी तपसिल बमोजिमका आवेदकहरुले प्रचलित कानून सम्मत सहकारी संस्था स्थापना गरी आफ्नो आर्थिक-सामाजिक उत्थान गर्ने कार्यकारण बाहेक अन्य कुनै कार्य कारण नभएको र देहायमा उललेखित कुराका साथै अन्य कुनै कुरा कुराले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरी सेवा उपयोग गर्न अयोग्य नभएको स्व-घोषणा गर्दछौं ।

हामी आवेदक कोही पनि -

- यही प्रकृतिको अन्य सहकारी संस्थाको सदस्य छैनौ ।
- बैक तथा वित्तिय संस्था र अन्य कुनै सहरकारी संस्था/संघ/राष्ट्रिय सहकारी बैंकको राज्यको कानून बमोजिम कालो सूचीमा परेका व्यक्ति हैनौ ।
- यसअघि सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको रकम हिनामिना गरी कारवाईमा परेका वा फरार रहेका व्यक्ति हैनौ ।
- सम्पत्ति सुद्धिकरण सम्बन्धी कसुरमा सजाय पाएका हैनौं, र
- सहकारी दर्शन, सिद्धान्त मूल्य, मान्यता र कानून बमोजिम स्वावलम्बन र पारस्परिकताको भावनाबाट आफ्नो बहु आयामिक विकासका लागि यस संस्थाको सञ्चालन गर्न मञ्जुर छौं ।

क्र.सं	सदस्यहरुको नाम, थर	नागरिकता नं. र लिएको जिल्ला	हालको ठेगाना र सम्पर्क फोन	सहिछाप
१				
२				
३				

नोटः स्व-घोषणापत्रमा आवेदक सबैको विवरण समावेश गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-११

भर्पाईको नमूना

भर्पाइ दादै प्रस्तावित .... सहकारी संस्था लिमिटेडको तदर्थ संचालक समितिका .... श्री .... आगे उक्त .... सहकारी संस्था लि.को शेयर सदस्यहरुको............प्रारम्भिक भेलाको मिति...................को निर्णयबमोजिम प्रति शेयर रु...........।- का दरले............... जनाबाट जम्मा .... कित्ताको हुन आउने जम्मा रकम रु. .... (अक्षेरुपी .... मात्र) र प्रवेश शुल्क व्यक्ति रु. ....।- का दरले हुन आउने रु. ....।- (अक्षेरुपी ....मात्र) गरी जम्मा रु. ....।- (अक्षेरुपी .... मात्र) सहकारी संस्था दर्ता भएपछि संस्थाको नाममा बैंक खाता खोली जम्मा गर्ने प्रतिवद्धता सहित उक्त रकम मैले बुझिलिई यो भर्पाइमा सहीछाप गरी .... गाउँपालिका कार्यालय, ... मा पेश गरेको छु। प्राप्त रकम हाल मेरो ....मा रहेको ....हिसाब नं.........................मा जम्मा गरी बैंक भौचर पेश गरेको छु। उक्त रकम संस्था दर्ता भई नियमानुसार संस्थाको आफ्नै खाता नखोलेसम्म चलन नगरी सुरक्षित राख्नेछु। संस्थाको बैंक खाता खोलेपछि तत्कालै दाखिला गर्नेछु। फरक परेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाई भएमा मेरो मञ्जुरी छ।

इति सम्बत् २०...... साल .... महिना .... गते रोज ....शूभम् ....।

अनुसूची-१२

................सहकारी संस्था लि.

र

घर धनी ....का बीच भएको

घर भाडा करारनामा

लिखितम बागमती प्रदेश रामेछापा जिल्ला सनापति गाउँपालिका वडा नं ... , ... बस्ने .... को नाती, ...को छोरा, बर्ष ...... को .... (यस पछि घर धनी भनिने)- १, आगे र रामेछाप जिल्ला सनापति गाउँपालिका वडा नं ..... स्थित ....सहकारी संस्था लि.(यस पछि भाडावाला भनिने)-२, हामी दुई पक्षका बीचमा निम्न शर्तहरुमा मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ र मुलुकी ऐन देवानी कार्यबिधि (संहिता) २०७४ को अधिनमा रहि ....सहकारी संस्था लि.को कार्यालय सञ्चालनका लागि घर/कोठा/फ्लाट/सटर भाडामा लिन दिन दुबै पक्ष मञ्जुर भै यो घर भाडा संभ्कांताको कागज निम्ल लिखित साक्षीहरुको रोहबरमा लेखी लेखाई दुबै पक्षको मनोमानी खुसीराजीसंग सहिछाप गरि एक/एक प्रति लियौं दियौ ।

तपसिल

१. प्रथम पक्षका नाममा रामेछाप जिल्ला सुनापति गाउँपालिका वडा नं ....., ...मा एकलौटी दर्ता श्रेस्ताको कागज रहेको रामेछाप जिल्ला सुपति गाउँपालिका वडा नं .... मोठ नं .... कित्ता नं .... को क्षेत्रफल ....मा बनेको घर नं .... को घरको ....मा घर/कोठा/फ्लाट/सटर भाडामा लिई ....सहकारी संस्था लि.को कार्यालय सञ्चालनका लागि दोश्रो पक्षले प्रस्ताव राखेको हुँदा सो घर/कोठा/फ्लाट/सटर दोश्रो पक्षलाई भाडामा दिएबापत एकमुष्ट मासीक रु,................/- (अक्षेरुपी .... रुपैया मात्र ।) मा नियमानुसार घरभाडा कर कट्टि गरि बुझिलिने शर्तमा दोश्रो पक्षलाई भाडामा दिन म प्रथम पक्ष मञ्जुर गर्दछु ।

२. शर्त नं १ मा उल्लेख भए अनुसारको भाडा रकम प्रत्येक महिनाको अन्तमा बुझिलिने कुरामा मञ्जुरी रहेको छ । आगामी ....बर्ष पश्चात् प्रत्येक बर्षमा .... ले भाडा बृद्धि गरि लिने दिने कुरामा समेत दुबै पक्षको मञ्जुरी भएको ।

३. शर्त नं १ मा उल्लेख भए अनुसारको घर/कोठा/फ्लाट/सटर भौतिक रुपमा असर नपर्ने गरी संरचना निर्माण गर्न दोश्रो पक्षले पाउने छ। साधारण टुटफुट रंग रोगन गर्नु परेमा दोश्रो पक्षले गर्न मञ्जुर गर्दछ ।

४. दोश्रो पक्षले प्रयोग गरेको बिजुली र पानीको मासीक शुल्क नियमित रुपमा दोश्रो पक्षले बुझाउने कुरामा दुबै पक्ष मञ्जुर गर्दछौं ।

५. दोश्रो पक्षले आफ्नो व्यासायिक प्रयोगका लागि आबश्यक पर्ने साईनबोर्ड, होडिङ्ग बोर्ड, सूचना पाटी लगायत आबश्यकता अनुसारका संकेतहरु प्रयोग गर्न बाधा नपर्ने कुरामा दुबै पक्ष मञ्जुर गर्दछौं ।

६. भाडामा लिएको घर/कोठा/फ्लाट/सटरको आबश्यक मर्मत सुधार लिपपोत रंग रोगन आदि आबश्यकतानुसार दोश्रो पक्षले नै गर्नेछ । तर, हालको संरचनामा नै थप गर्नु पर्ने भएमा भने त्यसबारे दुबै पक्षको सहमतीका आधारमा गरिने कुरामा दुबै पक्षको मञ्जुरी छ ।

७. माथी उल्लेखित संझौताको अबधि अगावै भाडामा लिए दिएको घर छोड्नु पर्ने स्थिति पैदा भएमा प्रथम पक्षका तर्फबाट यो अबस्था सिर्जना भएमा २ (दुई) महिना अगावै र दोश्रो पक्षका तर्फबाट भाडामा लिएको घर छोड्नु पर्ने स्थिति पैदा भएमा २ (दुई) महिना अगावै घर छाड्ने बारेको लिखित सूचना दुबै पक्षलाईलाई दिईने छ । यदि सूचना दिन नसकेमा सो अबधिको घरभाडा क्षतिपूर्ति बापत लिने दिने कुरामा दुबै पक्षको मञ्जुरी छ ।

८. यो करारनामा आजका मितिदेखी लागु भै ...... (.......... वर्ष) बर्षको लागि कायम रहनेछ । उक्त अबधि पश्चात् आपसी सहमतिमा अर्को करारनामा गराउने दुबै पक्ष मञ्जुर गर्दछौं ।

९. उल्लेखित संझौता अबधिभित्र घरधनीले यो घरको स्वामित्व कुनै प्रकारले अन्यमा हस्तान्तरण गरि दिएमा पनि दोश्रो पक्षले साबिक बमोजिम नै बिना कुनै रोकटोक घर प्रयोग गर्न पाउने कुरामा दुबै पक्षको मञ्जुरी छ ।

१०. दोश्रो पक्षले प्रयोग गर्ने घर/कोठा/फ्लाट/सटरमा कुनै पनि समयमा आवत जावत गर्नमा कुनै तवरले बाधा नपुऱ्याउने कुरामा दुबै पक्षको मञ्जुरी छ । तर, दोश्रो पक्षले कानून बिपरित कुनै पनि काम कारबाही गर्न पाउने छैन । गरे गराएमा दोश्रो पक्षनै सो को जिम्मेवार रहने छ ।

११. प्रथम पक्षले दोश्रो पक्षलाई दिएको घर/कोठा/फ्लाट/सटरमा जस्तो अवस्थामा दिईएको हो सोही अवस्थामा खाली गरि दिनु पर्नेछ । यदि प्रथम पक्षको घर/कोठा/फ्लाट/सटरमा जडान भई रहेको कुनै सर सामान सङ्ग रोगनमा हानी नोक्सानी भएमा दोश्रो पक्षले बनाई दिनु पर्नेछ । यसमा दाश्रो पक्षले ईन्कार गर्न पाउने छैन ।

१२. यस करारमा उल्लेखित शर्तहरु यसै बमोजिम र उल्लेख हुन बाँकी शर्तहरु मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४, र मुलुकी ऐन, देवानी कार्यबिधि (संहिता) २०७४ को अधिनमा रहि तथा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

करारका पक्षहरु

प्रथम पक्षका तर्फबाट :	दोश्रो पक्षका तर्फबाटः
....	....
(..........)	(.........................)
घरधनी	संस्थागत
सुनापति गाउँपालिका वडा नं ......, ...	...............सहकारी संस्था लि.

साक्षीहरुः

१. ....

२. ....

३. लेखक जिल्ला ....

ईति सम्बत २०८... साल ..... महिना ....गते रोज .... शुभम् ।

.... सहकारी संस्था लिमिटेड

..........., रामेछाप

संचालक समिति (तदर्थ समिति) का सदस्यहरुको बिवरण

निर्वाचित मिति : .   अबधि :   .... बर्ष

क.सं	बाजेको नाम, थर	बाबुको नाम, थर	पति वा पत्निको नाम, थर	संचालकको नाम, थर	पद	ठेगाना	पेशा	रेखात्मक दस्तखत	फोटो र फोटोमा पर्ने गरी दस्तखत	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											

.... सहकारी संस्था लि.

.... रामेछाप

को

विनियम, २०८..

.... सहकारी संस्था लि.संचालन गर्न वनेको विनियम, २०८..

प्रस्तावना :

अन्तर्राष्ट्रिय सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरुका आधारमा सदस्यहरुमा छरिएर रहेको श्रोत र साधनलाई एकीकृत गरी सदस्यहरुका निर्वाचित प्रतिनिधिद्वारा संचालित एवं प्रजातान्त्रिक पद्धतिबाट नियन्त्रित सहकारी संस्थाको माध्यमद्वारा हामी प्रत्येक सदस्यहरुको आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विकासको लागि एक सहकारी संस्थाको गठन गरी संचालन गर्न आवश्यक भएकोले,

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा २७ को उपदफा (१) तथा सुनापति गाउँपालिका सहकारी ऐन, २०७५ को दफा १७(१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी ....**सहकारी संस्था लि** को संस्थापनाको लागि मिति .... मा बसेको प्रथम प्रारम्भिक भेलाको निर्णय वमोजिम यो विनियम तर्जुमा गरी मिति .... गते वसेको दोश्रो प्रारम्भिक भेलाले सर्वसम्मतबाट पारित गरेकोछ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस विनियमको नाम .... **सहकारी संस्था लि.**को विनियम,............. रहेकोछ ।

(२) यो सहकारी दर्ता गर्ने सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत गरेपछि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **संस्थाको नाम र ठेगाना :** (क) संस्थाको नामः **............. सहकारी संस्था लिमिटेड** रहनेछ । अंग्रेजीमा ============ Co-operative Limited रहनेछ ।

(ख) संस्थाको ठेगानाः सुनापति गाउँपालिका वडा नं .... रामेछाप हुनेछ ।

संस्थाको कार्यालय : बागमती प्रदेश, रामेछाप जिल्ला, सुनापति गाउँपालिका वडा न......... .... रामेछापमा रहनेछ ।

(ग) नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायको पूर्व स्वीकृति लिई ठेगाना परिवर्तन गर्न सकिने छ । संस्थाका बढी भन्दा बढी सदस्यहरुलाई पायक पर्ने ठाँउमा कार्यालय राखिनेछ ।

(घ) सामान्यतया कार्यालय राख्दा समान प्रकृतिको अर्को सहकारी संस्था रहेको भवन प्रयोग गरिनेछैन ।

(ङ) ठेगाना परिवर्तनको सूचना अनिवार्य रुपमा आफ्ना सदस्यहरु एवं नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय एवं अन्य संबन्धित सरकारी कार्यालय तथा आवद्द सहकारीका संघहरुमा दिइनेछ ।

(च) सहकारी संस्थाको कार्यालय सबै सदस्यहरुको सहज पहूँच हुने र देखिने स्थानमा राखिनेछ ।

(छ) संस्थाको साइनबोर्डमा स्पष्ट बुझिने गरी संस्थाको नाम, ठेगाना, स्वीकृत लोगो, कार्यक्षेत्र र सम्पर्कका लागि फोन, इमेल, फ्याक्स, पोष्ट बक्स आदि उल्लेख गरिनेछ ।

(ज) सम्पर्क वा पत्राचारको माध्यममा गरिने परिवर्तनको सूचना सबै सदस्य र सम्बद्ध सबै सरकारी निकाय तथा सहकारीका संघहरुमा गराइनेछ ।

(झ) समितिले संस्थाको कार्यालयमा सवैले देख्ने ठाँउमा निम्न कुराहरु खुलेको सूचना राखी सम्बन्धित सबैलाई सूसुचित गर्नेछ :-

(१) संस्थाको प्रमुख कारोवार ।

(२) कूल सदस्य संख्याः ।

(३) कारोवारको विवरण- यस अन्तर्गत कूल संकलित शेयर पूँजि, कूल निक्षेप संकलन, कूल लगानी, असुली र अन्य कारोबारका साथै कारोवारबाट भएको लाभांश उल्लेख गरिनेछ । यस्तो विवरण लेखापरीक्षण गरेको गत आर्थिक बर्षको श्रेस्ताको आधारमा राखिनेछ ।

(४) लिने दिने ब्याज दर ।

(५) संचालक तथा लेखासमितिका पदाधिकारीको नाम, ठेगाना र सम्पर्क फोन ।

३. **परिभाषा :** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियममा-

(क) "ऐन" भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ । यसले प्रदेश तथा स्थानीय तह सहकारी ऐन समेतलाई जनाउनेछ ।

(ख) "नियमावली" भन्नाले सहकारी नियमावली, २०७५ सम्झनु पर्छ । यसले प्रदेश तथा स्थानीय तह सहकारी नियम समेतलाई जनाउनेछ ।

(ग) "रजिष्ट्रार" भन्नाले सहकारी विभागका रजिष्ट्रार वा निजबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीलाई सम्झनु पर्छ । यसले प्रदेश तथा स्थानीय निकायका सहकारी हेर्ने निकायका प्रमुख समेतलाई जनाउनेछ ।

(घ) "संस्था" भन्नाले ....**सहकारी संस्था लि.**लाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “विनियम” भन्नाले ....**सहकारी संस्था लि** को विनियम, ...सम्झनु पर्छ ।

(च) “सदस्य” भन्नाले संस्थाको शेयर खरीद गरी यस विनियम बमोजिमको सदस्यको दायित्व निर्वाह गर्न तयार सदस्यता प्राप्त गरेको व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ ।

(छ) “साधारण सभा” भन्नाले प्रारम्भिक साधारण सभा, वार्षिक साधारण सभा र विशेष साधारण सभा समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ज) “समिति” भन्नाले संस्थाको संचालक समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

(झ) “संचालक” भन्नाले यस विनियम बमोजिम गठीत समितिका निर्वाचित अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, एवं सदस्यहरुलाई सम्झनु पर्छ ।

(ञ) “उपसमिति” भन्नाले संस्थाद्वारा यस विनियम बमोजिम कुनै निश्चित कार्य गर्नका लागि अवधि तोकी गठन गरिएको उप–समिति समेतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ट) “शेयर” भन्नाले संस्थाको शेयर पूँजीको विभाजित अंशलाई सम्झनु पर्छ ।

(ठ) “शेयर प्रमाण पत्र” भन्नाले शेयर किन्ने व्यक्तिलाई सो वापत संस्थाबाट दिइएको निस्सालाई सम्झनु पर्छ ।

(ड) “वचत परिचालन” भन्नाले सदस्यहरुवाट संकलन गर्ने र सदस्यहरुमा ऋण गर्ने दुवै कार्यलाई सम्झनु पर्छ ।

(ढ) “वचत निक्षेप” भन्नाले सदस्यहरुले पूर्व निर्धारित दरमा व्याजको रुपमा लाभ प्राप्त गर्ने गरी संस्थामा जम्मा गरेको रकमलाई सम्झनु पर्छ ।

(ण) “कर्जा” भन्नाले चल अचल सम्पत्ति धितो बन्धक वा अन्य आवश्यक सुरक्षण वा जमानत लिई वा नलिई संस्थाले सदस्यलाई दिएको कर्जाको सावा, व्याज र हर्जाना समेतको रकम सम्झनुपर्छ।

(त) “आर्थिक वर्ष” भन्नाले प्रत्येक वर्षको श्रावण १ गते देखि आषाढ मसान्तसम्मको अवधिलाई सम्झनु पर्छ ।

(थ) ‘उपभोक्ता’ भन्नाले संस्थाबाट सामान खरिदकर्ता सदस्यहरु संझनुपर्छ ।

(द) ‘अध्यक्ष’ भन्नाले संस्थाको अध्यक्ष सम्झनुपर्छ ।

(ध) ‘व्यवस्थापक वा कार्यकारी अधिकृत’ भन्नाले संस्थाको व्यवस्थापक सम्झनुपर्छ ।

(न) ”संस्थागत पूँजी’ भन्नाले संस्थाको पहिल्लो आर्थिकबर्षको जगेडाकोषको रकम सम्झनु पर्छ।

(प) “कर्जा सूचना केन्द्र” भन्नाले नियम ३७ को उप नियम (१) बमोजिम स्थापित सहकारी कर्जा सूचना केन्द्र (बिशिष्टिकृत संघ) सम्झनु पर्छ ।

.(फ) “बचत तथा कर्जा सुरुक्षण कोष” भन्नाले नियम ६५ को उप नियम १ बमोजिम स्थापित सहकारी बचत तथा कर्जा सुरक्षण कोष (बिशिष्टिकृत संघ) संम्झनु पर्छ ।

(ब) "कर्जा असुली न्यायाधिकरण" भन्नाले नियम ४२ बमोजिम गठित सहकारी कर्जा असुली न्याधिकरण सम्झनु पर्छ ।

(भ) "प्राधिकरण" भननाले राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राबिधकरण सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद– २

उद्देश्य र कार्य

४. उद्देश्य : सदस्यहरुको आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक समृद्दि हासिलगर्नु यस संस्थाको मुख्य उद्देश्य हुनेछ । यसका साथै संस्थाका देहायमा उल्लेख भए बमोजिमको उद्देश्यहरु हुनेछन् :

१. समाजमा खेर गैरहेको युवा जनशक्तिलाई परिचालन गरि आधुनिक तथा बैज्ञानिक प्रणालीको सदुपयोग गरि उन्नत कृषि तथा पशुपालनतर्फ उन्मुख गराई उनीहरुलाई स्वरोजगारको सिर्जना गरि गराई आय आर्यन गराउने ।

२. कृषि तथा पशुजन्य पदार्थको प्रशोधन गरि सदस्य तथा गैर सदस्य समेतमा स्वस्थकर खाद्य बस्तुको बिक्री बितरण गर्ने ।

३. सदस्यहरुलाई उपभोग्य वस्तुहरु सरल तरिकारले उपलब्ध गराउन संस्थागत प्रवन्ध मिलाउन जोड दिने ।

४. सदस्यहरुमा स्वावलम्वनको ज्ञान, पारस्परिक सहयोग र मितव्ययिताको भावना जागृत गराई उनीहरुको जीवनस्तर सुधारमा जोड दिने ।

५. सदस्यहरुको दैनिक जीवनका विविध क्षेत्रमा संस्थागत सहयोग पुऱ्याउने खालका सेवामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी सहकारीताको महत्व स्थापित हुने काम समुदायमा प्रदर्शित गर्ने।

६. सस्थामा संलग्न सदस्यहरुमा मितव्ययिताको भावना जागृत गराई नियमित वचत गर्ने वानीको विकास गर्ने ।

७. .... ।

५. कार्यहरु : संस्थाको विनियमको दफा ७ वमोजिमका उद्देश्यहरु प्राप्तगर्न निम्न कार्यहरु गर्नेछ ।

१. उपभोग्य वस्तुको कारोवार

(क) सदस्यहरुको आवश्यकता अनुसार उपभोग्य वस्तुहरु उत्पादन तथा थोक खरिद गर्ने ।

(ख) उचित मूल्यमा शुद्ध र ताजा उपभोग्य वस्तुहरु सदस्यहरुलाई उपलव्ध गराउने ।

(ग) सदस्यहरुको दैनिक जीवनका विविध क्षेत्रमा संस्थागत सहयोग पुऱ्याउने खालका सेवामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

२. बचत परिचालन

(क) सदस्यहरुको समूह वनाई वचत संकलन गर्ने ।

(ख) संकलित वचत उत्पादनशील कार्यमा लगानी गर्ने ।

(ग) सहकारी ऐनको दफा ६३ (१) बमोजिम संस्थाको शेयर विक्री गर्ने ।

(घ) सदस्यहरुलाई स्वीकृत नीति अनुसार आयमूलक, रोजगारमूलक तथा सेवामूलक व्यबसायमा ऋण लगानी गरि उनीहरुको आयस्तरमा सुधार गर्ने ।

३. अन्य कार्य

(क) सहकारीता वारे.सदस्यहरुको चेतना जगाउने ।

(ख) संस्थाको कार्यक्षेत्रभित्र सामाजिक हीत हुने कार्यहरु गर्ने ।

(ग) सदस्यहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता विकासकोलागि तालिम कार्यक्रम संचालनगर्ने ।

माथि उल्लेखित कार्य गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अन्य कुनै निकायबाट स्वीकृति लिनुपर्ने वा सम्झौता गर्नु पर्ने भएमा सो गरी सम्बन्धित निकायलाई जानकारी गराए पछि मात्र कार्य संचालन गरिनेछ ।

६. **कार्यक्षेत्र** : यस संस्थाको कार्यक्षेत्र बागमती प्रदेश, रामेछाप जिल्ला, सुनापति गाउँपालिका वडा न......... .... रामेछापमा मात्र सीमित रहनेछ ।

परिच्छेद – ३

सदस्यता

७. **संस्थाको सदस्यता : (१)** सोह्र बर्ष उमेर पुरा गरेका देहायबमोजिमका नेपाली नागरिकहरु संस्थाको सदस्य हुन सक्नेछन् ।

(क) संस्थाको कार्यक्षेत्रभित्र बसोबास गरिरहेको,

(ख) संस्थाको कम्तीमा एक शेयर खरीद गरेको,

(ग) संस्थाको स्वीकृत विनियममा उल्लेखित शर्तहरु पालना गर्न मन्जुर गरेको,

(घ) संस्थाको जिम्मेवारी पालना गर्न मञ्जुर भएको,

(ङ) संस्थाले गरेको कारोबारसंग प्रतिस्पर्धा हुनेगरी कारोबार नगरेको,

(च) कार्यक्रममा सरिक रही संस्थाको नीति अनुरुप आय-आर्जन गरेको रकमबाट नियमित रुपले बचत गर्न चाहने वा आवश्यकता अनुसार ऋण लिई आफ्नो परिवारको आर्थिक, सामाजिक तथा सास्कृतिक अवस्था सुधार गरी जीवनस्तर माथि उठाउने उद्देश्य लिने र सदस्यको निर्धारित योग्यता पुगेका इच्छुक व्यक्ति,

(छ) संस्था दर्ताको लागि निवेदन दिने ब्यक्तिहरु र

(ज) संस्था दर्ता भईसकेपछि विनियमको दफा १० वमोजिम सदस्यताको लागि योग्यता पुगेको व्यक्तिहरु ।

(२) यस बिनियममा अन्यत्र जे सुकै लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारका निकायहरु, स्थानीय तहका साथै संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रका सहकारी बिद्यालय, सामुदायिक बिद्यालय, गुठी, स्थानीय क्लब, स्थानीय तहमा गठन भएका गैर नाफामूलक संस्था, उत्पादन र सेवामूलक संघ संस्था, उपभोक्ता समूहहरु संस्थाको सदस्य बन्न बाधा पर्ने छैन ।

८. **सदस्यताको लागि योग्यता** : सदस्यता प्राप्तिको लागि देहायमा उल्लेख भए बमोजिमको योग्यता पुगेको व्यक्ति हुनु पर्नेछ ।

(क) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको ।

(ख) संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र बसोबास गरेको ।.

(ग) संस्थाको सेवा उपभोग गर्न चाहने र संस्थामा जिम्मेवारी वहन गर्न स्वीकार गर्ने व्यक्ति ।

(घ) संस्थाको विनियमको पालना गर्न मञ्जुर गर्ने व्यक्ति ।

(ङ) प्रचलित कानूनले अयोग्य नठहरिएको व्यक्ति ।

(च) संस्थाको स्वीकृत विनियम बमोजिम सदस्यता शूल्क बुझाएको र शेयर खरीद गरेको व्यक्ति।

(छ) संस्थाको बचत नीति बमोजिम क्षमता अनुसार नियमित बचत गर्ने व्यक्ति ।

(ज) समान प्रकृतिको सोही जिल्ला भित्रको अन्य सहकारी संस्थामा सदस्य नभएको व्यक्ति ।

९. **सदस्यताका लागि निबेदन र प्राप्ती** : सदस्यता प्राप्त गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको ढाँचामा उपरोक्त विवरण खोली आवश्यकता अनुसार सोको प्रमाण संलग्न गरी निवेदन पेश गरेपछि आवश्यक जाँचबुझ गरी संचालक समितिको निर्णय बमोजिम सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।

१०. **सदस्यताको अन्त्य** : (१) ऐनको दफा ३४ को उपदफा (१) बमोजिम कुनै पनि सदस्यको सदस्यता देहायमा उल्लेख भएको अवस्थामा कायम रहने छैन -

(क) मृत्यु भएमा ।

(ख) वहुलाएको वा मानसिक असन्तुलन भएमा ।

(ग) सदस्यताबाट दिएको राजिनामा स्वीकृत भएमा ।

(घ) विनियममा भएको व्यवस्था बमोजिम सदस्यतावाट निष्काशित भएमा ।

(ङ) संस्था विघटन भएमा ।

(च) संस्थालाई हानी नोक्सानी हुने काम गरेको प्रमाणित भएमा ।

(छ) नियमित बचतकर्ताको रुपमा सदस्य नभई ऋण लिने उद्देश्यले मात्र शेयर सदस्य भएमा।

(ज) विनियमको दफा १० मा उल्लेखित सदस्यताकोलागि चाहिने कुनै योग्यता नरहेमा ।

(२) उपदफा (१) मा जे सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै सदस्यले संस्थाबाट प्राप्त गरेको ऋण वा संस्थालाई तिर्नु पर्ने बाँकी बक्यौता भुक्तानी गर्न बाँकी रहेछ भने त्यस्तो सदस्यले र त्यस्तो सदस्यको तर्फबाट धितो वा जमानत बस्ने अरु कुनै सदस्यले संस्थाको सदस्यताबाट राजीनामा गर्न पाउने छैन । राजिनामा स्वीकृत भईसकेको रहेछ भने पनि निजले संस्थालाई तिर्नुपर्ने दायित्ववाट उन्मुक्ति पाउनेछैन ।

११. सदस्यताबाट निष्काशन : (१) संचालक समितिले छानवीन गरी एवं सफाईको मौका समेत दिई कुनै सदस्यलाइ निम्न आधारमा बहुमतको निर्णयले सदस्यताबाट निष्काशन गर्न सकिनेछः-

(क) संस्थाको संचालन र प्रगतिमा हानी हुने कुनै किसिमको कार्य गरेमा ।

(ख) संस्थाको स्वीकृत नीति नियम वर्खिलाप काम गरेमा ।

(ग) संस्थाको प्रतिष्ठामा आँच आउने खालको कार्य गरेमा ।

(घ) संस्थाको चल अचल सम्पत्ति हिनामिना गरेको प्रमाणित भएमा ।

(ङ) विनियममा व्यवस्था भएबमोजिम सदस्य हुन आवश्यक योग्यता नरहेमा ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम कुनै सदस्यलाई संचालक समितिले निष्काशन गर्नु अघि सम्बन्धित सदस्यलाई आफूलाई लागेको आरोप सम्बन्धमा स्पष्टीकरण दिने र आरोपको खण्डन गर्ने वा आवश्यक प्रमाण प्रस्तुत गर्न बढीमा ३५ दिनको म्याद दिइनेछ ।

(३) छानविनको क्रममा समितिको बहुमतको निर्णयले सम्बन्धित सदस्यलाई निलम्बन गरी संस्थाबाट कुनै खास सेवा वा सुविधा उपलब्ध गर्न नपाउने गरी बढीमा एक वर्ष सम्मका लागि बन्देज लगाउन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) र (२) अनुसारको निर्णयमा चित्त नबुझेमा सदस्यले साधारण सभा समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ र साधारण सभाको बहुमतले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

१२. सदस्यताबाट राजीनामा : (१) कुनै सदस्यलाई संस्थाको सेवा तथा सुविधा आफूलाई आवश्यक छैन भन्ने लागेमा सदस्यताबाट राजीनामा दिन सक्नेछ ।

तर, सदस्यता छाड्न चाहने सदस्यले संस्थाबाट लिएको ऋण वा अन्य कुनै वाँकी वक्यौता चुक्ता गर्न बाँकी रहेको खण्डमा त्यस्तो सदस्य र त्यस्तो सदस्यको जमानत बस्ने कुनै पनि सदस्यले राजिनामा दिन पाउने छैन ।

(२) सदस्य र त्यस्तो सदस्यको जमानत बस्ने सदस्यको राजिनामा स्वीकृत भई सकेको रहेछ भने पनि त्यस्तो व्यक्तिले संस्थालाई तिर्नु वुझाउनुपर्ने दायित्ववाट छुट पाउनेछैन ।

(३) दफा १३ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम सदस्यले सदस्यता छाड्नका लागि लिखित राजिनामा आर्थिक वर्ष समाप्त हुनु ३ महिना अगावै समितिलाई प्राप्त हुनेगरी

पेशगर्नु पर्नेछ । यस्तो राजिनामा चालु आर्थिक वर्षको अन्तिम दिनको भोलीपल्टदेखि लागु हुनेगरी समितिले स्वीकृत गर्नेछ ।

(४) संस्थाको कूल शेयर पूँजीको १० प्रतिशत भन्दा बढी मूल्यको शेयर खरिद गर्ने सदस्यले सदस्यता छाड्न चाहेमा कम्तिमा १२ महिना अगावै लिखित सूचना दिनु पर्नेछ ।

(५) सदस्यता छाड्न चाहने सदस्यलाई संस्थाको आर्थिक अवस्थाको विश्लेषणका आधारमा शेयरको यथार्थ मूल्य मूल्यांकन गरी शेयर रकम फिर्ता गरिनेछ ।

१३. पुनः सदस्यता : सदस्यतावाट दिएको राजीनामा समितिबाट स्वीकृत भई संस्थाको सदस्यताबाट हटेको व्यक्तिले पुनः सदस्यता प्राप्त गर्न चाहेमा राजिनामा स्वीकृत भएको मितिले एक वर्ष पछि मात्र पुनः रीतपूर्वक संस्थामा निवेदन दिएमा पुनः सदस्यता प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

१४. सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार : सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने छन:-

(क) एक सदस्य एक मतको मताधिकार प्रयोग गर्ने ।

(ख) साधारण सभाबाट निर्वाचित भई संस्थाको व्यवस्थापनको नेतृत्व लिने वा सरिक हुने ।

(ग) संस्थामा नियमित रुपमा बचत गर्ने र सोमा निर्धारित ब्याज प्राप्त गर्ने ।

(घ) संस्थाको वचत तथा ऋण नीतिको आधारमा ऋण प्राप्तगर्ने र सोको किस्ताबन्दी रुपमा साँवा तथा ब्याज नियमित रुपमा भुक्तानी गर्दै जाने ।

(ङ) सदस्य एवं समूहको हितमा संचालकहरुलाई आवश्यक सल्लाह र सहयोग पुऱ्याउने ।

(च) संस्थाको साधारण सभामा सहभागी भई छलफलमा भाग लिने तथा संस्थाको गतिविधिका वारेमा प्रश्न गर्ने ।

(छ) साधारण सभाको विभिन्न विषयमा गरिने निर्णयमा आफ्नो मतको प्रयोग गर्ने ।

(ज) संस्थाले सदस्यका लागि संचालन गरेका सुविधाको उपभोग गर्ने ।

(झ) सहकारीका प्रचलित कानून र सहकारीका सर्बमान्य सिद्धान्त बमोजिम संस्था नचलेको अवस्थामा संस्थाको स्वीकृत विनियम बमोजिम संस्था सुद्धिकरणको अभियानमा सक्रियता लिने ।

१५. सदस्यको सदस्यता खुल्ला रहने : अन्तराष्ट्रिय सहकारी सिद्दान्त बमोजिम संस्थाको बिनियम बमोजिम चल्न मन्जुरगर्ने संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रका कुनै पनि व्यक्तिका लागि संस्थाको सदस्यता सधै खुल्ला रहने छ ।

१६. सदस्यता प्राप्ती, पु:न प्राप्ती र राजीनामा स्वेच्छिक हुने : (१) सहकारीको अन्तराष्ट्रिय सिद्दान्त बमोजिम संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रका कुनै पनि व्यक्तिका लागि संस्थाको सदस्यता सधै खुल्ला रहने छ । यसै गरी संस्थाको सदस्यता त्याग गर्न चाहने कुनै पनि सदस्यताका लागि उसको राजीनामा स्वेच्छिक हुनेछ । तर संस्थालाई तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम भुक्तानी गर्नुका साथै कसैका लागि जमानी बसेको भए सो समेत फरफारक भएको हुनुपर्नेछ ।

(२) समितिले सदस्यहरुको दर्ता किताब अनुसूची-२ बमोजिमका कुराहरु उल्लेख हुनेगरी खडा गर्नेछ । शेयर सदस्यहरुको स्थायी ठेगाना, पेशा व्यवसाय, सम्पर्क फोन नम्बर, कारोवारको विवरण र सदस्यता मागको निवेदन तथा सदस्यता त्याग गरेको अभिलेख अध्यावधिक गरी राख्नेछ । कार्यक्षेत्र बाहिर बसोबास गर्ने वा अनधिकृत व्यक्तिलाई सदस्यता नदिइने र सदस्यता नदिई कारोवार गर्ने प्रवृतिलाई निरुत्साहित बनाई संस्थाको ख्याती बढाउने प्रयास समितिले गर्नेछ ।

परिच्छेद – ४

शेयर पूँजी

१७. शेयर पूँजी : (१) संस्थाको कूल शेयरपूँजी रु .... (अक्षेरुपी ....) हुनेछ । संस्थाबाट पुँजी संकलनका लागि प्रति शेयर रु.१००।- को दरले. ......(................) थान शेयर जारी गरिनेछ।

(२) संस्थाले सार्वजनिक रुपमा विज्ञापन गरी शेयर विक्री गर्ने छैन ।

(३) संस्थाले अर्को प्रारम्भिक सहकारी संस्थाको शेयर खरिद गर्ने छैन । तर, सहकारीको सिद्धान्त बमोजिम सहकारी संस्थाहरु वीच आपसी संम्फौता बमोजिम संयुक्त रुपमा कुनै कार्यक्रम संचालन गर्न वा संस्थाको हीतका लागि आर्थिक कारोवार गर्न सकिनेछ ।

(४) संस्थाले वाणिज्य बैंक वा वित्तीय संस्था वा अन्य कम्पनीको शेयर खरिद गर्ने छैन ।

तर, सहकारी बैंक वा आफू सदस्य रहेको सहकारीका संघहरुको शेयर खरीद गरी सहकारीको विकाशमा योगदान पुऱ्याउनेछ ।

(५) समितिले संकलित पूँजीको आधारमा उपरोक्तानुसारको कूल पूँजीमा साधारण सभाबाट अनुमोदन गराउने गरी पूँजी बृद्धि गर्दै लान सक्नेछ । यसका लागि संबन्धित सहकारी कार्यालयको स्वीकृति लिनेछ ।

१८. सदस्य बन्न कम्तीमा एक कित्ता शेयर खरीद गनुपर्ने : सदस्य बन्न कम्तीमा एक कित्ता शेयर खरीद गनुपर्ने छ ।

१९. थप शेयर खरीद गर्न सक्ने : संस्थाको कूल संकलित शेयरपूँजीको २० प्रतिशतमा नबढाई कुनै पनि सदस्यले जतिसुकै पनि शेयर खरीद गर्न सक्नेछन् ।

२०. शेयरको हस्तान्तरण वा फिर्ता : (१) कुनै सदस्यको सदस्यता कायम नरहेमा निजले शेयर खरीद गरी संस्थामा लगानी गरेको रकम संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको हिसावजाँच पश्चात निजले पाउनु पर्ने देखिएको रकम फिर्ता पाउनेछ ।

(२) संस्थाले कुनै सदस्यको मृत्यु भएमा वा निको नहुने गरि बहुलाएको प्रमाणित भएमा, निजको नाममा रहेको र संस्थावाट निजलाई प्राप्त हुने हक निजले कुनै हकवाला मनोनित गरेको रहेछ भने सो हकवालालाई र सो हकवाला नभए प्रचलित कानुन वमोजिमको

हकवालाको नाममा सहकारी नियमावलीको नियम, ८ को अधीनमा रही नामसारी गरिदिनेछ ।

२१. प्रवेश शुल्क : विनियमको दफा ९ अनुसार निवेदन स्वीकार भएको अवस्थामा निवेदकले प्रवेश शुल्क रु १००।- (पछि फिर्ता नहुने गरी) बुझाउनु पर्नेछ ।

२२. कृत्रिम छेकबार नलगाईने : सहकारी सिद्दान्त, मुल्य मान्यता एवं संस्थाको विनियम बमोजिम चल्न मन्जुर गर्ने कुनै पनि व्यक्तिलाई संस्थाको सदस्य बन्न तथा सदस्यता त्याग्न चाहने कुनै पनि व्यक्तिलाई कुनै प्रकारको कृत्रिम छेकबार लगाईने छैन ।

२३. शेयर प्रमाणपत्रः संस्थाले सदस्यहरुलाई शेयर खरीद गरे वापत अनुसूची-३ बमोजिम संस्थाको छाप लागेको र अधिकार प्राप्त पदाधिकारीको हस्ताक्षर भएको शेयर प्रमाण पत्र जारी गर्नेछ । शेयर प्रमाणपत्र हराएमा वा नासिएमा रु. १००।- तिरी सदस्यले अर्को प्रमाणपत्र प्राप्त गर्न सक्नेछन ।

२४. **सदस्यको दायित्व सीमित हुने :** (१) सदस्यको दायित्व आफूले लिएको शेयर रकमसम्म मात्र सीमित रहनेछ ।

(२) संस्थाको विनियमको पालना गर्नु सम्पूर्ण सदस्यहरुको दायित्व हुनेछ ।

परिच्छेद – ६

साधारण सभा, समिति तथा लेखा सुपरीबेक्षण समिति र कार्य संचालन विधि

२५. प्रारम्भिक साधारण सभा : (१) तदर्थ संचालक समितिले संस्था दर्ता भएको मितिले तीन महिना भित्र संस्थाको प्रारम्भिक साधारणसभा सम्पन्न गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समितिले प्रारम्भिक साधारणसभा नबोलाएको अवस्थामा कुनै सदस्यले प्रारम्भिक साधारणसभा वोलाईदिन सम्बन्धित दर्ता निकायमा निवेदन दिएमा वा त्यस्तो निवेदन नदिएमा पनि रजिष्ट्रारले सहकारी ऐन, नियम अनुसार प्रारम्भिक साधारणसभा बोलाउन सक्नेछ।

(३) संस्थाको कूल सदस्य संख्याको ५१ प्रतिशत सदस्यहरुको उपस्थिति भएमा प्रारम्भिक साधारण सभा संचालन गर्न गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) प्रारम्भिक साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार :–

(क) प्रारम्भिक साधारण सभा हुने अघिल्लो दिनसम्मको संस्थाको काम कारवाही र हरहिसावको जानकारी लिने र प्रश्तुत प्रतिबेदनहरु उपर छलफलगरी पारित गर्ने ।

(ख) चालु आर्थिक बर्षको लागि बार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृत गर्ने ।

(ग) विनियममा भएको व्यवस्था बमोजिम बनेको निर्वाचन समितिले विनियममा उल्लेख भए बमोजिम पदावधि रहने गरी संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिको निर्वाचन गर्ने ।

(घ) संस्थाले संचालन गर्ने व्यबसाय सम्बन्धी आन्तरिक कार्यबिधि पारित गर्ने ।

(ङ) विनियममा तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

२६. वार्षिक साधारण सभा : संस्थाको साधारण सभा संस्थाको सर्बोच्च अंग हुनेछ । संस्थाका सम्पूर्ण शेयर सदस्य भएको एउटा बार्षिक साधारण सभा हुनेछ ।

२७. विशेष साधारण सभा : (१) संस्थाको विशेष साधारण सभा देहायको अवस्थामा संचालक समितिले बोलाउन सक्नेछ । सूचना गर्ने प्रक्रिया नियमित साधारण सभामै अवलम्बन गरिनेछः-

(क) संस्थाको हिसाब जाँचको सिलसिलामा लेखापरीक्षकले पर्याप्त कारण देखाई संचालक समिति समक्ष सुझाव पेश गरेमा,

(ख) लेखा सुपरीबेक्षण समितिले यथेष्ट कारण समेत खोली समितिलाई लिखित सुझाव पेश गरेमा,

(ग) कुनै संचालकले उचित कारण खोली विशेष साधारण सभा बोलाउन माँग गरेको प्रस्ताव समितिद्वारा पारित भएमा,

(घ) संस्थाको कूल सदस्यको १५ प्रतिशत सदस्यले प्रर्याप्त कारण देखाई संचालक समिति समक्ष निवेदन दिएमा,

(ङ) संचालक समितिले कुनै विषयमा तत्कालै निर्णय लिन साधारण सभा डाक्न मनासिब देखेमा ।

(च) रजिष्ट्रार वा निजबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले आदेश दिएमा ।

(२) विशेष साधारणसभाका लागि गणपूरक संख्या कूल सदस्य संख्याको कम्तीमा ५१ प्रतिशत हुनेछ ।

(३) विशेष साधारण सभाको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले, अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र निजको पनि अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरुबाट छानिएका सदस्यले गर्नेछन् ।

(४) यो सभा जुन प्रयोजनका लागि डाकिएको हो सोही विषयमा मात्र छलफल गरी निर्णय गरिनेछ ।

(५) सहकारी ऐनको दफा ४० बमोजिम बिशेष साधारण सभा बोलाउन निर्देशन प्राप्त भएमा निर्देशन प्राप्त भएको मितिले ३५ दिन भित्र बिशेष साधारण सभाको बैठक बोलाईने छ । यसरी बोलाईएको साधारण सभाले उजुरी वा निरीक्षणका त्रममा देखिएका बिषयमा छलफल गरी सो को प्रतिबेदन तोकिएको अधिकारी समक्ष पेश गरिने छ ।

२८. साधारण सभाको बैठक : (१) प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले बढीमा ६ महिना भित्र संचालक समितिले वार्षिक साधारण सभा बोलाउने छ ।

(२) उप दफा (१) बमोजिम वार्षिक साधारण सभा नबोलाईएको अवस्थामा कुनै सदस्यले त्यस्तो सभा वोलाउन रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिएमा वा नदिएमा पनि उपदफा (१) मा तोकिएको म्याद समाप्त भएको मितिले ३५ दिनभित्र रजिष्ट्रार वा निजले तोकेको व्यक्तिले त्यस्तो सभा वोलाएमा सभा संचालनमा चाहिने सम्पूर्ण सहयोग एवं आर्थिक दायित्व संस्थाबाट व्यहोरिने छ ।

(३) उपदफा (१) र उपदफा (२) बमोजिम वार्षिक साधारण सभा बोलाउंदा सभा हुने स्थान, समय र मिति तथा छलफलका विषयहरु समेत खुलेको विवरण कम्तीमा एक्काईस (२१) दिन अगावै सदस्यहरुलाई सार्वजनिक रुपमा सूचना दिनुपर्ने कर्तव्य संचालक समितिले निर्वाह गर्नेछ । यस्तो सूचना राजधानीबाट प्रकाशित हुने बढी बिक्री हुने दैनिक पत्रिका मार्फत प्रकाशित गरिनेछ ।

(४) सहकारी संस्थाको वार्षिक साधारण सभाको गणपूरक संख्या तत्काल कायम रहेको सदस्य संख्याको कम्तिमा ५१ प्रतिशत हुनेछ ।

तर, पहिलो पटक गणपूरक संख्या नपुगेमा कम्तिमा ७ दिनको अर्को सूचना दिई सभा बोलाउनु पर्नेछ । दोश्रो पटक सभा बोलाउनु परेको अबस्थामा संचालक समितिको बहुमत सहित एक तिहाई सदस्यहरुको उपस्थिति भएमा साधारण सभाको गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) यदि संस्थाको सदस्य संख्या २ हजार वा सो भन्दा बढी भएमा संस्थाले वार्षिक साधारण सभा गर्दा समान कार्यसूचीमा तोकिए बमोजिम सदस्य संख्याको आधारमा स्थानीय तह वा त्यसका वडामा संचालक सदस्यहरुलाई पठाई साधारण सभागर्न र त्यस्तो सभाको निर्णय प्रमाणित गर्न प्रतिनिधिहरु छनौट गर्न सक्ने र त्यस्ता प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिको सभाले अन्तिम प्रमाणित गर्नेछ ।

(६) वार्षिक साधारणसभाको सभापतित्व समितिको अध्यक्षले गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र निजको पनि अनुपस्थितिमा उपस्थित सदस्यहरुले आफूमध्ये वाट छानेको सदस्यले सभाको सभापतित्व गर्नेछ ।

(७) वार्षिक साधारण सभामा छलफल गरिने सवै विषयहरु प्रस्तावको रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो प्रस्ताव सभामा उपस्थित सदस्यहरुको बहुमतबाट निर्णय गरिने छ मत बरावर भएमा सभापतिले निर्णायक मत दिनेछ ।

२९. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) साधारण सभाका काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन्ः-

(क) संचालक समितिले पेश गरेको वार्षिक कार्यक्रम उपर छलफल गरी स्वीकृती प्रदान गर्ने ।

(ख) वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिबेदन माथि छलफल तथा अनुमोदन गर्ने ।

(ग) संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिको निर्वाचन तथा बिघटन गर्ने ।

(घ) संचालक वा लेखा सुपरीबेक्षण समितिका पदाधिकारीलाई हटाउने ।

(ङ) संचालक समिति तथा लेखा स'परीबेक्षण समितिको प्रतिवेदन, तथा अन्य विवरणहरुमा समीक्षा गर्ने र पारित गर्ने ।

(च) सहकारी ऐन नियम विपरित नहुने गरी विनियम तथा अन्य आन्तरिक कार्यबिधि संशोधनको प्रस्ताव उपर छलफल गरी निर्णय गर्ने ।

(छ) लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्ने ।

(ज) संस्थाको विभाजन, एकीकरण, विघटन सम्वन्धी निर्णय गर्ने ।

(झ) पारिश्रमिक लगायतका सुबिधा तोक्ने ।

(ञ) संस्थाले लिन दिन सक्ने अधिकतम ऋण वा धरौटीको सीमा तोक्ने ।

(ट) मिनाहा सम्वन्धी प्रस्ताव उपर छलफल र निर्णय गर्ने ।

(ठ) संस्थाले संचालन गर्ने बिभिन्न व्यबसायहरु सम्बन्धी कार्यक्रमका सम्बन्धमा सम्बन्धमा छलफल गरी अनुमोदन गर्ने ।

(ड) विनियम वमोजिम वचत कोष तथा सदस्यले कारोवारमा गरेको योगदानका आधारमा संरक्षणपूँजी फिर्ता कोषबाट लाभांश वितरणगर्न स्वीकृति दिने ।

(ढ) एक तह माथिको सहकारी संघको सदस्यता लिन निर्देशन दिने तथा केन्द्रीय वा जिल्ला संघको प्रतिनिधित्व गर्न प्रतिनिधि तोक्ने ।

(ण) संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियम, कर्मचारी प्रशासन विनियम तथा वचत तथा ऋण नीति पारित वा अनुमोदन गर्ने तथा परिमार्जन गर्ने ।

(त) रजिष्ट्रार वा निजबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीले संस्थामा गरेको निरिक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल गर्ने र संचालकहरुलाई निर्देशन दिने ।

(थ) अध्यक्षको राजिनामा स्वीकृती गर्ने ।

(द) संचालक समितिलाई मार्गदर्शन गर्ने ।

(ध) संस्थाको विवादित विषयहरुमा आवश्यक निर्णय लिने ।

(न) संस्था संचालनका लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारीहरुको दरवन्दी स्वीकृत गर्ने वा थप घट गर्ने ।

(२) साधारण सभाको निर्णयहरु प्रमाणित गर्न संचालक समितिका सदस्यहरु र हाल कायम रहेका कूल संचालकको संख्या भन्दा न्यूनतम १ जना बढी हुने गरी शेयर सदस्यहरु मध्येबाट सभाले छनौट गर्नेछ । निर्णय पुस्तिका सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व संस्थाका प्रबन्ध संचालक वा अध्यक्ष स्वंयले जिम्मा लिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३०. साधारण सभाको निर्णय अनिबार्य हुने : (१) संस्थाको उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने सिलसिलामा देहायका कामका लागि साधारण सभाको निर्णय अनिबार्य हुनेछ ।

(क) संचालक समितिले पेश गरेको वार्षिक कार्यक्रम उपर छलफल गरी स्वीकृती प्रदान गर्न ।

(ख) वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिबेदन माथि छलफल तथा अनुमोदन गर्न ।

(ग) संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिको निर्वाचन तथा बिघटन गर्न ।

(घ) संचालक वा लेखा सुपरीबेक्षण समितिका पदाधिकारीलाई हटाउन ।

(ङ) संचालक समिति तथा लेखा सुपरीबेक्षण समितिको प्रतिवेदन, तथा अन्य विवरणहरुमा समीक्षा गर्ने र पारित गर्न ।

(च) सहकारी ऐन नियम विपरित नहुने गरी विनियम तथा अन्य आन्तरिक कार्यबिधि संशोधनको प्रस्ताव उपर छलफल गरी निर्णय गर्न ।

(छ) लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्न ।

(ज) संस्थाको विभाजन, एकीकरण, विघटन सम्वन्धी काम गर्न ।

(झ) संस्थाका पदाधिकारी लगायत अन्यका लागि पारिश्रमिक लगायतका सुबिधा तोक्न ।

(ञ) संस्थाले लिन दिन सक्ने अधिकतम ऋण वा धरौटीको सीमा तोक्न ।

(ट) मिनाहा सम्वन्धी प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न ।

(ठ) संस्थाले संचालन गर्ने बिभिन्न व्यबसायहरु सम्बन्धी कार्यक्रमका सम्बन्धमा सम्बन्धमा छलफल गरी अनुमोदन गर्न ।

(ड) विनियम वमोजिम वचत कोष तथा सदस्यले कारोवारमा गरेको योगदानका आधारमा संरक्षणपूँजी फिर्ता कोषबाट लाभांश वितरणगर्न ।

(ढ) एक तह माथिको सहकारी संघको सदस्यता लिन निर्देशन दिने तथा केन्द्रीय वा जिल्ला संघको प्रतिनिधित्व गर्न प्रतिनिधि तोक्न ।

(ण) संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियम, कर्मचारी प्रशासन विनियम तथा वचत तथा ऋण नीति पारित वा अनुमोदन तथा परिमार्जन गर्न ।

(त) अध्यक्षको राजिनामा स्वीकृती गर्न ।

(थ) संस्था संचालनका लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारीहरुको दरवन्दी स्वीकृत गर्ने वा थप घट गर्न ।

(२) संस्था तथा सदस्यको हित हुने खालका तत्काल नगरी नहुने कामका सम्बन्धमा संचालक समितिले निर्णय गरी कार्य सम्पन्न हुनासाथ लगत्तै बस्ने साधारण सभामा अनुमोदन गराईने छ ।

३१. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठक : संस्थाको आवश्यकतानुसार गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठक बस्नेछ ।

३२. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकका कार्यहरु : संस्थाको आवश्यकतानुसार संस्थाले एउटा नीतिको तर्जुमा गरी गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकका कार्यहरु गर्नेछ ।

३३. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकका कार्यव्यबस्थाः संस्थाको आवश्यकतानुसार संस्थाले एउटा नीतिको तर्जुमा गरी गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको कार्य व्यबस्थाहरु तोक्नेछ ।

३४. संचालक समिति : (१) संस्थामा **९ (नौ)** जना संचालकहरु रहेको एउटा संचालक समिति रहनेछ । समितिमा एकजना अध्यक्ष, एक जना उपाध्यक्ष, एक जना महासचिव र एक जना कोषाध्यक्ष सहित बाँकी ५ जना सदस्यहरु रहनेछन । संचालक समितिमा उपलव्ध भएसम्म तैतिस प्रतिशत महिला सदस्यको प्रतिनिधित्व गराईनेछ ।

(२) सदस्यहरुबाट समितिको निर्वाचन तोकिएबमोजिम लोकतान्त्रिक प्रक्रिया अनुरुप सम्पन्न गरिनेछ ।

(३) एकाघर परिवारबाट एक भन्दा वढी व्यक्ति एकै अवधिमा संचालकको पदमा वहाल रहन पाउने छैनन् ।

(४) संस्थाको ऋणी सदस्यले भाखा नाघेको ऋण चुक्ता नगरे सम्म समितिको कुनै पदमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन ।

(५) संचालकको पदावधि समाप्त हुनु अगावै नयाँ संचालक समितिको निर्वाचन गराउने दायित्व निर्वाह नगरी पदाबधि गुजारेको अवधि ३ महिना वितिसकेको भए ती संचालकहरु नयाँ संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन पाउने छैनन् ।

(६) भौगोलिक आधारमा गठित यस सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र बसोबास नगरी अन्यत्र बसोबास गर्न पुगेका सदस्य स्वतः सदस्यका लागि समेत अयोग्य हुने भएकाले संचालक समिति वा लेखा स'परीबेक्षण समितिको निर्वाचनमा उम्मेदवार हुन पाउने छैनन् ।

(७) संचालकहरुको पदावधि निर्वाचित भई शपथ गरेको मितिले ४ (चार) वर्षको हुनेछ । संचालकहरु संचालक समितिमा पुनःनिर्वाचित हुन सक्नेछन् ।

(८) कुनै संचालकको पद कुनै कारणबाट रिक्त भएमा सो रिक्त पदको पूर्ति साधारण सभावाट निर्वाचनद्धारा मात्र हुनेछ ।

(९) नयाँ समितिको निर्वाचन नभए सम्म सविककै समितिले विनियममा व्यवस्था भए वमोजिम संस्थाको कार्य संचालन गर्नेछ ।

देहायका अवस्थामा समितिको संचालक पद रिक्त भएको मानिनेछ :-

(क) अध्यक्ष बाहेक अन्य पदाधिकारीले अध्यक्ष समक्ष दिएको राजिनामा स्वीकृत भएमा र अध्यक्षको हकमा साधारण सभाले निजको राजिनामा स्वीकृत गरेमा ।

(ख) मृत्यु भएमा ।

(ग) संस्थालाई जानकारी नदिई संस्थाको कार्य प्रकृतिसँग मेल खाने निजि व्यापार संचालन गरेको प्रमाणित हुन आएमा ।

(घ) विनियमको दफा १०, ११ र १३ बमोजिम सदस्यता समाप्त भएमा ।

(ङ) समितिको कुनै सदस्य सोही संस्थाको कर्मचारी भई काम गरेमा ।

(च) विना सूचना लगातार ३ महिना सम्म वैठकमा अनुपस्थित भएमा ।

(छ) ६ महिना भन्दा बढी अबधिका लागि निरन्तर बस्ने गरी विदेश गएमा ।

(ज) समान प्रकृतिको अन्य सहकारी संस्थाको सदस्य वा संचालक वा कुनै समिति उपसमितिको पदाधिकारी भएको प्रमाणित हुन आएमा ।

तर उपरोक्त (ग) वा (ज) बमोजिम संचालकको वारेमा निर्णय लिनु अघि निजलाई सफाईको मौका वा उपरोक्त बमोजिमका जिम्मेवारी छाड्ने मनासिव माफिकको समय सीमा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(झ) देहायको कुनै पनि अवस्थामा साधारण सभाको बहुमतको निर्णयबाट संचालकलाई समितिको संचालक पदबाट हटाउन सक्नेछ :-

(क) आर्थिक हिनामिना गरी संस्थालाई हानी नोक्सानी पुर्‍याएमा,

(ख) अनधिकृत तवरले संस्थाको कारोबार सम्बन्धी बिषयको गोपनियता भंग गरेमा,

(ग) संस्थालाई जानकारी नदिई संस्थाको कार्य प्रकृतिसँग मेल खाने संस्थाको व्यबसायसंग प्रतिस्पर्धा हुने गरी निजि व्यापार संचालन गरेको प्रमाणित हुन आएमा,

(घ) निज शारीरिक वा मानसिक रुपमा काम गर्न नसक्ने भएमा,

(ङ) समितिको कुनै सदस्य सोही संस्थाको कर्मचारी भई काम गरेमा ।

(च) विना सूचना लगातार ३ महिना सम्म वैठकमा अनुपस्थित भएमा ।

(छ) ६ महिना भन्दा बढी अबधिका लागि निरन्तर बस्ने गरी विदेश गएमा ।

३५. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) सदस्यहरुको हितलाई ध्यानमा राखी समितिले देहाय वमोजिमका कार्यहरु गर्नेछः-

(क) सहकारीको मुल्य मान्यता र सिद्दान्त बमोजिम संस्थाको आर्थिक तथा प्रशासनिक कार्य संचालन गर्ने गराउने ।

(ख) निर्धारित मापदण्डका आधारमा सदस्यता विस्तार गर्ने वा खारेज गर्ने ।

(ग) संस्थाको स्वीकृत विनियम एवं स्वीकृत व्यबसयिक नीति निर्देशिकाको अधिनमा रही सहकारी बैंक वा आफू सदस्य रहेको सहकारीका संघबाट ऋण लिने वा अन्य सहकारी संस्थालाई ऋण दिने ।

(घ) संस्थाले संचालन गर्ने व्यबसायका लागि आवश्यक नीति निर्देशिका साधारण सभाबाट पारित वा अनुमोदन गराई लागू गर्ने ।

(ङ) कारोवारका हरहिसाव अध्यावधिक गरी गराई सोको विवरण प्रमाणित गर्ने ।

(च) संस्थाको व्यबसायसंग सम्बन्धित बिषयमा संचालक समितिको एक सदस्यको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय उप समिति गठन परिचालन तथा विघटन गर्ने । उप समितिका अन्य सदस्यहरु शेयर सदस्यमध्ये बाट सकेसम्म विषय बस्तुमा दखल राख्ने व्यक्तिहरु मनोनयन गर्ने ।

(छ) संस्थाको स्वीकृत दरबन्दीमा योग्यताका आधारमा व्यवस्थापक लगायत अन्य कर्मचारी छनौट गरी नियुक्ति गर्ने र कर्मचारीहरुको तलब भत्ता एवं सुविधा निर्धारण गर्ने ।

(ज) संस्था संचालन सम्बन्धमा आवश्यक सम्पूर्ण कानूनी कार्यहरु गर्ने र आवश्यकता अनुसार कानूनी सेवा लिने सम्बन्धी निर्णय गर्ने ।

(झ) संस्थाको योजना र वार्षिक बजेट साधारण सभामा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।

(ञ) संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिका रिक्त पद पूर्ति वा संचालकहरुको पदावधि सकिनु अगावै नयाँ समिति निर्वाचनको कार्य निष्पक्ष र स्वतन्त्र ढंगले सम्पन्न गर्न तोकिए बमोजिम निर्वाचन समिति गठन गर्ने ।

(ट) विनियममा व्यवस्था भएका प्राबधानका आधारमा प्रक्रियागत ढंगले सभा वोलाउने र सभाको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।

(ठ) साधारण सभाले निर्देश गरेका वा स्वीकृत गरेका कामहरु गर्ने ।

(ड) साधारण सभाको प्रत्यायोजित अधिकारका आधारमा समयमै निर्धारित प्रक्रिया पुरा गरी गराई संस्थाको हरहिसाब लेखा परीक्षण गराउने ।

(ढ) साधारण सभाको बैठकमा पेश गरिने प्रतिवेदनहरु, बजेट तथा कार्यक्रमहरु, नीतिका मस्यौदाहरु, महत्वपूर्ण निर्णय अनुमोदन आदिको तयारी गर्ने ।

(ण) संस्थाको व्यवस्थापन चुस्त राख्न वित्तीय विश्लेषण र अनुगमनको लागि PEARLS अनुगमन पद्धतिको अवलम्बन गर्ने । यसका लागि संस्थाका संचालक, लेखा सुपरीबेक्षण समिति का पदाधिकारी र कर्मचारीलाई आवश्यकता अनुसार तालिममा सहभागि गराउने व्यवस्था गर्ने।

(त) पदाधिकारी एवं कर्मचारीको ज्ञान, सीप र काममा रुची बढाउन तालिम एवं अध्ययन भ्रमणको कार्यक्रम बनाउने साथै कर्मचारीहरुका लागि Incentive Package को योजना बनाउने ।

(थ) कार्य सम्पादन तथा उपलब्धिको आधारमा पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रम बनाउने ।

(द) संचालक समितिका सदस्यहरुको जिम्मेवारी एवं कामको बाँडफांड गर्ने ।

(ध) प्रारम्भिक साधारणसभा, बार्षिक साधारणसभा तथा बिशेष साधारणसभाको बैठक बोलाउने।

(न) तोकिए बमोजिम अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

३६. समितिको बैठक : (१) संस्थाको कार्यसंचालनको लागि समितिको वैठक नियमित रुपमा वस्नेछ । समितिको दुई बैठक बीच ४५ दिन भन्दा बढीको अन्तर हुनेछैन । अध्यक्ष स्वंयले वा अध्यक्षको निर्देशानुसार तोकिएको मिति, स्थान र समयमा प्रबन्धकले समितिको वैठक बोलाउनेछ ।

(२) अध्यक्षले वैठकको अध्यक्षता गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्ष र निज पनि उपस्थित नभएको हकमा सदस्यहरुको बहुमतबाट छानिएको सदस्यले अध्यक्षता गरी छलफलका विषय माथि निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(३) समितिका एकाउन्न प्रतिशत संचालकह**रु** वैठकमा उपस्थित भए वैठक संचालनको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) समितिका कम्तीमा ४ जना संचालकहरुले समितिको बैठक डाक्न अध्यक्षलाई लिखित सूचना गरेमा ७ दिन भित्र समितिको बैठक बस्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

३७. लेखा सुपरीबेक्षण समिति : (१) साधारण सभाद्वारा निर्वाचनको प्रक्रियाबाट एकजना संयोजक, २ जना सदस्य भएको ३ जनाको लेखा सुपरीबेक्षण समितिको गठन हुनेछ ।

(२) संचालक समितिका अन्य पदाधिकारीको लागि उम्मेदवार हुन आवश्यक पर्ने योग्यता भएका शेयर सदस्यहरु लेखा सुपरीबेक्षण समितिको पदमा निर्वाचित हुन उम्मेदवार बन्न पाउने छन् ।

(३) लेखा सुपरीबेक्षण समितिको बैठक : लेखा सुपरीबेक्षण समितिको वैठक कम्तीमा वर्षको चार पटक बस्नेछ । बैठक बोलाउने अधिकार संयोजकलाई हुनेछ ।

(४). लेखा सुपरीबेक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) संस्थाको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्ने र समितिलाई सुझाव दिने ।

(२) समिति र उपसमितिहरुले गरेका काम कारवाही र खर्च संस्थाको विनियम, सहकारी सिद्धान्त र नियम सम्मत छ छैन जाँच गर्ने ।

(३) संस्थाको कुनै काम कारवाहीबाट यसका सदस्यहरुलाई हानी नोक्सानी पुग्ने अवस्था भएमा वा लेखा परीक्षणको कार्यमा संचालक वा व्यवस्थापनबाट उचित सहयोग प्राप्त नभएमा वा सुधारात्मक कदमहरु संस्थामा तुरुन्त अवलम्वन गर्नु पर्ने अवस्था देखिएमा विशेष साधारण सभा बोलाउन समिति समक्ष अनुरोध गर्ने ।

(४) लेखा परीक्षण सम्वन्धी प्रतिवेदन साधारण सभा समक्ष अनिवार्य रुपमा पेश गर्ने ।

(५) लेखा सुपरीबेक्षण समितिले साधारण सभामा पेश गर्ने प्रतिवेदनमा देहायका विवरण समेटिएको हुनेछः

(क) समितिको बैठक बसेको संख्या ।

(ख) गत वर्ष दिइएको सुझाव कार्यान्वयनको अवस्था ।

(ग) अघिल्लो आर्थिक वर्ष र प्रतिवेदन पेश गरिने आ.व.को तुलनात्मक आर्थिक विवरण

(घ) प्रतिवेदन गरिने आर्थिक वर्षको मुख्य मुख्य आर्थिक उपलब्धी एवं कारोवारका कमजोर पक्षहरु ।

(ङ.) सहकारी सिद्धान्तहरु, सहकारी ऐन नियमहरु एवं संस्थाको विनियमका व्यवस्थाहरुको पालनाको अवस्था ।

(च) संस्थाको स्वीकृत बचत तथा ऋण नीति एवं अन्य नीतिहरुको पालनाको अवस्था ।

(छ) कर्मचारी व्यवस्थापनका सवल पक्षहरु र दुर्वल पक्षहरु ।

(ज) संचालक समितिको कार्य प्रणाली र त्यसमा सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु ।

(झ) गत वर्ष सम्पन्न लेखापरीक्षणको गुणस्तर र सुधारका सुझावहरु ।

(ञ) संम्बन्धित सहकारी कार्यालय वा आफ्नो संस्था आबद्ध रहेको संघले संस्थाको कारोवारको जाँच वा अनुगमन गर्दा देखिएका कैफियत, संचालकहरुलाई दिइएको मुख्य मुख्य सुझावको विवरण तथा पालनाको अवस्था ।

(ट) संस्था संचालनमा व्यवस्थापन पक्षको समग्र मूल्यांकन, प्रभावकारिता, मितव्ययिता, दक्षता, क्रियाशीलता, कर्मचारीको मनोवलको अवस्था, व्यावसायीकता आदि पक्षको मूल्यांकन गर्ने ।

(६) **लेखा सुपरीबेक्षण समितिका पदाधिकारीहरुको पदावधि :**लेखा सुपरीबेक्षण समितिको पदावधि संचालक समितिको पदावधि सरह नै हुनेछ । नयाँ समितिको गठन नहुञ्जेल सम्मका लागि पुरानै समितिले कामकाज चलाउनेछ । निजहरु पुन निर्वाचित हुन सक्नेछन् ।

३८. उत्तरदायित्व शृंखला : संचालकहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय वमोजिमको हुनेछ :-

३९. अध्यक्षक लगायत पदाधिकारीको काम कर्तव्य र अधिकार :

(क) अध्यक्ष :

१. समितिको वैठक तथा साधारण सभाको वैठकको अध्यक्षता गर्ने ।साधारण सभाद्धारा स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा निर्णय र संचालक समितिका निर्णयहरुको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

२. संस्थाको चल, अचल सम्पत्तिको रेखदेख, संरक्षण एवं उचित प्रयोगको व्यवस्था मिलाउने।

३. संचालकहरुलाई आ-आफ्नो जिम्मेवारी वहन गर्न गराउन सहयोग र समन्वय गर्ने साथै आवश्यक निर्देशन दिने ।

४. संचालकका कुनै सदस्यले दिएको राजीनामा उचित र प्रयाप्त आधारमा स्वीकृतगर्ने ।

५. संस्थाको काम कारवाहीको सम्वन्धमा आवश्यकता अनुसार अन्य संघ, संस्था वा निकायमा संस्थाको तर्फवाट प्रतिनिधित्व गर्ने गराउने ।

६. समितिको वैठक नवसेको अवस्थामा अपर्झट कुनै कार्य गर्न आवश्यक भएको र तत्कालमा उक्त कार्य नभए संस्थालाई हानी नोक्सानी हुने भएमा सो कार्य गरी वा गराई आगामी वैठकमा अनुमोदनको लागि पेश गर्ने ।

७. साधारण सभा तथा समितिको वैठकमा कुनै विषयमा मतदान भै मत वरावर भएमा निर्णायक मत दिने ।

८. संस्थाको कुनै काम कारवाहीको सम्वन्धमा आवश्यकतानुसार जांचवुझ, निरीक्षण गर्ने, गराउने ।

९. संस्थालाई नेतृत्व प्रदान गर्ने र यसका लागि सदैव सक्रिय रहने ।

१०. संस्थाको हित तथा उद्देश्य प्राप्तिका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।

११. विनियमका व्यवस्थाहरुको पूर्ण पालना गर्न गराउन तदारुकता देखाउने ।

१२. सहकारीका सिद्धान्तहरु र सहकारी ऐन नियम तथा सहकारी विभागका निर्देशनहरुको पालना गर्ने गराउने ।

१३. सम्बन्धित सहकारी कार्यालयको निर्देशन तथा सुझावहरुको पालना गर्ने गराउने साथै यस विनियम बमोजिम दिनु पर्ने सूचना वा प्रतिवेदनहरु समयमा नै पेश गर्ने ।

१४. सहकारी विभाग वा सहकारी कार्यालय वा सहकारीका संबन्धित संघबाट गरिने अनुगमन निरिक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने एवं प्राप्त निर्देशन र सुझावहरुको पालना गर्ने गराउने ।

(ख) उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार,:

१. अध्यक्षको काममा सहयोग पुऱ्याउने ।

२. अध्यक्षले लिखित रुपमा प्रत्यायोजित गरेका वा तोकेका कार्यहरु गर्ने ।

३. अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सम्पूर्ण कार्यहरु गर्ने ।

४. समितिको बैठकमा अन्य सदस्य सरह भाग लिने र निर्णयमा मत दिने ।

५.	समितिको निर्णय अनुसार तोकिएको जिम्मेवारी वहन गर्ने ।

(ग) सचिवको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ : :

१.	अध्यक्षको निर्देशानुसार साधारण सभाको अधिवेशन तथा समितिको वैठक वोलाउने,

२.	साधारण सभा तथा समितिद्धारा पारित निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

३.	साधारण सभाको अधिवेशन र समितिको वैठकको कार्यसूची तयार गर्ने, सूचना

४.	निकाल्ने,

५.	वैठकको निर्णय पुस्तिका राख्ने र निर्णयहरु सदस्यहरुलाई पठाउने ।

६.	साधारण सभावाट निर्णय गर्नुपर्ने कुनै निर्णयहरु भए पुनः छलफल एवं निर्णयार्थ पेश

७.	गर्ने,

८.	साधारण सभा र संचालक समितिवाट भएको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

९.	कर्मचारी प्रशासन सम्वन्धि सम्पूर्ण कार्य गर्ने, गराउने ।

१०.	संस्थाको दैनिक प्रशासनिक कार्यमा स्वयं संलग्न रही प्रवन्ध, निरीक्षण निर्देशन दिने,

११.	अध्यक्षले तोकेको अन्य काम गर्ने गराउने ।

(घ) कोषाध्यक्षकोः काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

१.	संस्थाको आर्थिक कारोवार सम्वन्धि जिम्मा लिने,

२.	संस्थाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि उपयुक्त लेखा पुस्तिका नियमानुसार दुरुस्त राख्ने

३.	राख्न लगाउने,

४.	साधारण सभा तथा समितिले मागेका वखत संस्थाको दैनिक कारोवारसंग सम्वन्धित

५.	विवरण उपलव्ध गराउने ।

६.	संस्थाको आर्थिक कारोबारको नियमानुसार लेखापरीक्षण गराउने ।

(ङ) सदस्यहरुको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ : :

१.	संचालक समितिको वैठकमा नियमित रुपमा सहभागी हुने ।

२.	संस्थाको हित र विकास कार्यमा आवश्यक सहयोग पुऱ्याउने ।

३.	निर्णय अनुसार विभिन्न उप समितिहरुमा रही तोकिएको जिम्मेवारी वहन गर्ने ।

४.	बैठकबाट गरिने निर्णयहरु संस्थाको हीतका लागि हुनुपर्ने विषयमा सजग रहने ।

५.	सहकारीका सर्वमान्य सिद्धान्तहरु, सहकारी ऐन नियम, संस्थाको स्वीकृत

६.	विनियमावली र अन्य नीतिहरुको वर्खिलाप हुनेगरी संस्था संचालन हुन नदिने ।

७. संस्थासंग आवद्ध सम्पूर्ण सदस्यहरुको प्रतिनिधीको रुपमा सदस्यहरुको हित प्रवर्द्धन हुने काम गर्ने गराउने ।

परिच्छेद - ८

व्यवस्थापन

४०. व्यवस्थापको नियुक्ति : (१) समितिले संस्थाको व्यवस्थापन पक्षलाई स्वस्थ एवं प्रभावकारी रुपमा अघि बढाउनका लागि व्यवस्थापक एवं अन्य कर्मचारीहरुको योग्यता, छनौट, नियुक्ति, तलब निर्धारण र अन्य सुविधाहरु र सरुवा बढुवा सम्बन्धी व्यवस्था संस्थाको प्रशासनिक नियम साधारण सभाबाट अनुमोदन गराई लागू गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) वमोजिम व्यवस्थापक नियुक्ति हुन नसकेमा समितिले संस्थाको कुनै संचालकलाई प्रबन्धकीय कर्मचारीको रुपमा कार्य गर्ने गरि तोक्न सक्नेछ ।

(३) संस्थाले आफ्नो उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने कामका लागि कर्मचारी प्रशासन नियमावलीको तर्जुमा गरी सोही बमोजिम आवश्यक जिम्मेवारी तोकी कार्य संचालन गर्न सक्नेछ । यसका लागि आवश्यक सेवा शर्त तथा सुबिधाहरु तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४१. व्यवस्थापकको काम, कर्तव्य र अधिकार : व्यबस्थापको काम कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ-

(क) संस्थाको आर्थिक तथा प्रशासनिक कार्यको पूर्णजिम्मेवारी बहनगरी कोषाध्यक्षलाई सहयोगगर्ने,

(ख) संस्थाको सदस्यता आवेदन फारमहरु संकलन एवं वितरण तयार गरी समितिमा प्रस्तुत गर्ने र आवश्यक सूचनाहरु उपलब्ध गराउने,

(ग) साधारणसभा, समितिका सवै बैठकहरुमा भाग लिने र निर्णय लिने कामका लागि सदस्यहरुलाई आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने,

(घ) वार्षिक योजना तथा बजेट तयार गरी समिति समक्ष पेश गर्ने,

(ङ) समिति र साधारणसभाका बैठकहरुको विषय सूचि तयार गर्ने,

(च) संस्थाका सदस्यहरुलाई शैक्षिक एवं तालिम कार्यक्रमहरुको योजना बनाई शिक्षा उप-समिति मार्फत संचालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने,

(छ) संस्थाका सवै कर्मचारीहरुको कामकारवाहीहरु सुचारु रुपमा संचालन गराउने र कर्मचारी बीच समन्वय गर्ने,

(ज) समितिले तोकेका कामहरु गर्ने गराउने,

(झ) समितिप्रति उत्तरदायी हुने,

(ञ) जनसम्पर्कका अन्य कार्यहरु गर्ने, गराउने ।

४२. बिशेष जिम्मेवारी : संस्थाले आफ्नो उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने कामका लागि संचालक तथा कर्मचारीहरुलाई बिशेष जिम्मेवारी दिई कार्य संचालन गर्न सक्नेछ । यसका साथै समितिले आवश्यकतानुसार देहाय बमोजिम बिभिन्न उप-समिति तथा सल्लाहकारको समेत व्यबस्था गरी कार्य संचालन गर्न सक्नेछ। यसका लागि आवश्यक सेवा शर्त तथा सुबिधाहरु तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(क) सल्लाहकार : संस्थाको आफ्नो व्यबसाय संचालन गर्नका लागि आवश्यकतानुसार सल्लाहकार नियुक्ति गर्न सक्नेछ । यसका लागि आवश्यक सेवा शर्त तथा सुबिधाहरु तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(ख) ऋण उप-समिति : (१) ऋण उप-समितिमा एक जना संयोजक सहित तीन जना सदस्यहरु रहनेछन् । समितिले तोकेको समितिको एक जना संचालक संयोजक र बाँकी दुईजना सदस्यहरु समितिले शेयर सदस्यहरु मध्येबाट मनोनयन गर्नेछ ।

(२) संस्थाको ऋणी सदस्यले भाखा नाघेको ऋण चुक्ता नगरे सम्म ऋण उपसमितिको पदमा मनोनयन गरिने छैन ।

(३) उपदफा (१) वमोजिम गठित उपसमितिको पदावधि समितिको निर्णय बमोजिम हुनेछ।

(४) ऋण उपसमितिको बैठक : ऋण **उप**समितिको बैठक आवश्यकतानुसार जुन सुकै वेला पनि बस्न सक्नेछ। संयोजकले उप-समितिको बैठक बोलाउनेछ ।

५. ऋण उप-समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) साधारण सभाबाट पारित वचत तथा ऋण निर्देशिका र समितिले दिएको निर्देशनको अधिनमा रही सदस्यहरुबाट पेश हुन आएका निवेदन माथि अध्ययन गरी ऋण दिन मनासिव देखिएमा ऋण प्रदान गर्न समितिलाई सिफारिस गर्ने । यसो गर्दा सुरक्षणको अवस्था वारे विभिन्न प्रक्रिया अवलम्बन गरी जाँच गर्ने र सुरक्षित लगानीको स्पष्ट आधार उल्लेख गरी निर्णय लिने । यस्ता आधार अन्तर्गत सम्पत्तिको यथार्थ मूल्यांकन, स्थलगत अध्ययन र सर्जमिनका आधारमा प्रचलित बजारभाउ, धितो राखिने सम्पत्तिमा पारिवारिक खिचलो तथा मुद्दा मामला भए नभएको आदि विषयमा एकीन गर्नेछ ।

(२) सदस्यहरुवाट संस्थामा रहेको नगद मौज्दात भन्दा वढी ऋण माग भई निवेदन पेश हुन आएमा नगद मौज्दातको स्थिति, सदस्यहरुको आवश्यकता, ऋणको प्रकृति, ऋणको रकम र निवेदन दिएको मिति आदिलाई ध्यानमा राखी ऋण निवेदनमाथि प्राथमिकता निर्धारण गरी निर्णय गर्नेछ ।

(३) सदस्यवाट तोकिएको समयमा नै ऋण चुक्ता भयो भएन नियमित अनुगमन गर्ने गराउने काम गर्नेछ ।

(४) सदस्यद्धारा ऋणको सुरक्षण वापत राखिएका धितोपत्रहरुको समय समयमा निरीक्षण गर्नेछ ।

(५) सदस्यले आफूले लिएको ऋण चुक्ता गर्न ढिलो वा अटेर गरेमा ऋण असूली प्रकृया शुरु गर्ने र कानुनी कारवाहीको लागि समिति समक्ष समयमै पेश गर्नेछ र निर्णय भए बमोजिम गर्नेछ ।

(६) उपसमितिको आफ्नो काम कारवाही सम्बन्धी प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(ग) शिक्षा उप-समिति : (१) शिक्षा उपसमितिमा एक जना संयोजक सहित तीन जना सदस्यहरु रहनेछन् । समितिले तोकेको समितिको एक जना संचालक संयोजक र अन्य दुईजना सदस्यहरु समितिले मनोनयन गर्नेछ ।

(२) संस्थाको ऋणी सदस्यले भाखा नाघेको ऋण चुक्ता नगरे सम्म शिक्षा उपसमितिको कुनै पदमा मनोनयन गरिने छैन ।

(३) उपदफा (१) वमोजिम गठीत उप-समितिको पदावधि समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ।

(४) शिक्षा उपसमितिको बैठक : शिक्षा उप–समितिको बैठक आवश्यकतानुसार जुन सुकै वेला बस्न सक्नेछ । संयोजकले उपसमितिको बैठक बोलाउनेछ ।

(५) शिक्षा उपसमितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) सहकारीको अवधारणा, सहकारीका मूल्य मान्यता र सिद्धान्तका सम्बन्धमा सदस्यहरुलाई ज्ञान दिलाउनका लागि सहकारी सम्वन्धी तालिम , अर्न्तक्रिया, गोष्ठी, सेमिनारको आयोजना गर्ने ।

(२) संस्थाको सदस्य र गैर सदस्यहरुका वीचको भेदको वारेमा सदस्यलाई जानकारी दिने ।

(३) संस्थामा सकेसम्म नयाँ सदस्यहरु सामेल गराउन प्रयत्नशील रहने ।

(४) उपसमितिको आफ्नो काम कारवाही सम्बन्धी प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गर्ने ।

(घ) उत्पादन तथा बितरण उप-समिति : समितिले संस्थाको उद्देश्य र कार्यहरु संचालन गर्न आवश्यकतानुसार उत्पादन तथा बितरण उप-समितिको गठन गर्न सक्नेछ । समितिले त्यसरी उपसमितिको गठन गर्दा त्यस्तो उपसमितिले गनुपर्ने काम, कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि तथा निजहरुको शर्त तथा सुविधाहरु तोकि दिनेछ ।

(ङ) अन्य उप-समितिहरुको गठन : समितिले संस्थाको उद्देश्य र कार्यहरु संचालन गर्न आवश्यकतानुसार अन्य उप-समितिहरुको गठन गर्न सक्नेछ । समितिले त्यसरी उपसमितिको गठन गर्दा त्यस्तो उपसमितिले गनुपर्ने काम, कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि तथा निजहरुको शर्त तथा सुविधाहरु तोकिदिनेछ ।

४३. कर्मचारीको नियुक्ति तथा सेवाका शर्त : समितिले संस्थाको उद्देश्य परिपुर्ति गर्ने कार्यहरु सञ्चालन गर्न आवश्यकतानुसार एक मानव संशाधन नीति (कर्मचारी प्रशासन नीति) को तर्जुमा

गरी सोही बमोजिम आवश्यक कर्मचारीको नियुक्ति तथा निजहरुको सेवाका शर्त तथा सुविधाहरु तोकि दिनेछ।

परिच्छेद -७

वित्तीय व्यवस्था

४४. संस्थाको कोष : संस्थाको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरु रहनेछन् :

(क) शेयर लगायत संस्थाले आर्जन गरेका सवै किसिमका आम्दानी,

(ख) नेपाल सरकार वा गैरसरकारी संघ संस्थाबाट प्राप्त अनुदान रकम,

(ग) विदेशी सरकार वा अन्तरार्ष्ट्रिय दातृ संघ संस्थावाट प्राप्त अनुदानको रकम,

(घ) संस्थाले संकलन गर्ने नियमित वचत र सदस्यता वापत प्राप्त शुल्कहरु ।

(ङ) अन्य श्रोतवाट प्राप्त रकम ।

४५. कोषको सुरक्षा : (१) संस्थालाई प्राप्त हुने सवै प्रकारको रकम समितिले निर्णय गरेको कुनै वैंकमा संस्थाको नाममा आवश्यक खाता (चल्ती, वचत, मुद्दती) खोली जम्मा गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) वमोजिमको कोषको खाताको संचालन समितिको अध्यक्ष र प्रबन्ध संचालक वा व्यवस्थापकको संयुक्त दस्तखतवाट हुनेछ । कोषको सम्पूर्ण जिम्मा खाता संचालकहरुमा रहनेछ । कोषबाट रकम झिक्दा संस्थाको स्वीकृत विनियम बमोजिम स्पष्ट निर्णय भएको कामका लागि हुनुपर्छ । रकम चलनमा ल्याउने आधारहरु कानून सम्मत हुनुपर्नेछ । संस्थाको सम्पत्ति व्यक्तिगत प्रयोजनमा झिक्न वा प्रयोग गरिएको पाइएमा अख्तियार दुरुपयोग गरेको मानिनेछ ।

४६. कोषको उपयोग : (१) संस्थामा प्राप्त हुन आएको कोषको रकम विनियममा तथा कार्य योजनामा व्यवस्था भए वमोजिमको कार्यमा खर्च गरिनेछ ।

(२) संस्थाले विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्थावाट ऋण रकम प्राप्त गर्नु अघि नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृती लिनेछ ।

(३) खुद वचतको वाँडफाँड : ऐनको दफा ६८ बमोजिम संस्थाको कुनै बर्षको खुदबचत (Surplus) को रकमबाट कम्तीमा २५% रकम जगेडा कोषमा जम्मा गरी बाँकी रहन आएको रकमलाई शत प्रतिशत (१००%) मानी सोबाट ऐन को दफा ६९ बमोजिम कम्तीमा २५ प्रतिसत रकम संरक्षित पूजि फिर्ताकोष र ऐनको दफा ७० बमोजिम सुन्य दशमलव पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम सहकारी प्रबर्द्दन कोषमा छुट्याएर बांकी रहेको रकमलाई शत प्रतिसत मानी देहाय वमोजिमको कोषहरुमा बितरण गरिनेछ :-

(क)	सहकारी शिक्षा तथा तालिम कोष	१०%
(ख)	शेयर लाभाँस कोष	४५%
(ग)	संस्था विकास कोष	१०%
(घ)	घाटा पूर्ति कोष	१०%
(ङ)	सामुदायिक बिकास कोष	१०%
(च)	स्थिरीकरण कोष	५%
(छ)	अन्यजोखिम व्यबस्था कोष	५%
(ज)	सदस्य हितकोष	५%

१००%

४७. जगेडा कोष : संस्थाको जगेडा कोषमा देहाय वमोजिमको रकम रहनेछ :

(क) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा संस्थाले गरेको कारोवारको हिसाव जांच भएपछि खुद बचतवाट छुट्याइएको कम्तीमा २५ प्रतिशत रकम,

(ख) संस्था दर्ता भएको ३ बर्ष पछि प्राप्त हुने सदस्यता तथा प्रवेश शुल्क,

(ग) संस्थाले बिनियम बमोजिम आफ्ना सदस्यलाई बितरण गरे पश्चात बाँकी रहने रकमहरु,

(घ) संस्थालाई कुनै निकायबाट प्राप्त हुने पूँजीगत अनुदानका रकमहरु,

(घ) अन्य कुनै प्रकारले यस कोषमा जाने रकम ।

४८. संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष : (१) संस्थाले आर्जन गरेको खुद बचतबाट देहाय बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोषको बितरण गरिने छ ।

(क) संस्थाको सेवा तथा बस्तुको प्रत्यक्ष उपभोग गर्ने सदस्यहरुलाई,

(ख) संस्थाबाट लिएको ऋण समयमै भुक्तानी गरी बर्ष भरीमा प्राप्त व्याजको रकम ती सदस्यहरुलाई,

(ग) संस्थामा नियमित रुपमा बचत जम्मा गर्ने सदस्यहरुलाई ।

४९. लाभांश बितरण नगरिने : देहायमा उल्लेख भएका अवस्थामा लाभांश बितरण गरिने छैन :

(१) शेयर लाभाँश कोषबाट सदस्यहरुलाई लाभांश वितरणगर्दा शेयर पूँजीको १८% भन्दा बढी हुने गरी वितरण गरिनेछैन ।

(२) कर्मचारी बोनस कोषवाट कर्मचारीहरुलाई वोनस वितरण गर्दा दुई (२) महिनाको तलव बरावर भन्दा बढी हुने गरि वितरण गरिनेछैन ।

(३) शेयर लााभाँश कोष, संरक्षित पूँजीकोष र कर्मचारी बोनस कोषबाट रकम वितरणभई बाँकी हुन आउने रकम जगेडा कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

५०. जगेडा कोषमा रकम सार्नु पर्ने : संस्थाले देहाय बमोजिमका रकमहरु जगेडा कोषमा सारिने छ,

(१) संस्थाले बिनियम बमोजिम आफ्ना सदस्यलाई बितरण गरे पश्चात बाँकी रहने रकमहरु,

(२) संस्थाको कारोबारबाट आर्जिति खुद बचत (नाफा) मा आयकर व्यबस्था गर्नुभन्दा अगाडी बोनस ऐन २०३० बमोजिम छुट्याईएको कर्मचारी बोनस रकमबाट संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई बितरण गरिएको बढीमा ३ महिनाको तलब भन्दा बढी भएको कर्मचारी बोनस शिर्षकको रकम,

(३) संस्था मार्फत संचालन गर्ने भनी कुनै निकायबाट कुनै निश्चित कार्यक्रम संचालनार्थ प्राप्त हुने रकम ।

परिच्छेद–५

बचत निक्षेप संकलन, ऋण लगानी तथा तरलता सम्बन्धी व्यवस्था

५१. बचत/निक्षेप संकलन गर्न सक्ने : (१) संस्थाको आफ्ना सदस्यहरुबाट संस्थाको उद्देश्य परिपूर्तिगर्ने सिलसिलामा एक बचत नीति तयार गरी बचत संकलन गर्न सक्नेछ ।

(२) बचत परिचालनका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् -

(१) सदस्यले साधारण वचतको रुपमा संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको मिति देखि संस्थामा आफूले कबुल गरेको वचत रकमको किस्ताको भुक्तानी नियमित रुपमा गर्नुपर्नेछ । यस्तो नियमित बचत किस्ता अग्रिम रुपमा पनि जम्मा गर्न सकिनेछ ।

(२) सदस्यले संस्थाको वचत तथा ऋण नीतिको अधिनमा रही तीन महिना भन्दा वढी समयका लागि मुद्दती खातामा आवधिक वचतको रुपमा रकम जम्मा गर्न सक्नेछ र सो रकममा संस्थाले तोकेको ब्याज आवधिक रुपमा सदस्यले प्राप्त गर्नेछ ।

(३) सदस्यले उपदफा (१) वमोजिम जम्मा गरेको रकम जुनसुकै बेला पनि झिक्न सक्नेछ र साधारण वचतमा दिइने ब्याज सम्बन्धी व्यवस्था वचत तथा ऋण नीतिको अधिनमा रही समितिले समय समयमा तोके बमोजिम हुनेछ ।

(१) संस्थाले बचतमा प्रदान गर्ने ब्याज दर र ऋणमा लिने ब्याज दरको निर्धारण प्रचलित बजार दरको आधारमा गर्नेछ ।

(२) संस्थाले बजारमा प्रचलित ब्याज दर भन्दा अस्वभाविक रुपले बढी ब्याजमा बचत संकलन तथा ऋणको कारोबार गर्नेछैन ।

(३) संस्थाले सदस्यको बचतमा दिने ब्याज दर र ऋणमा लिने ब्याज दरको अन्तर औसत ६ प्रतिशत भन्दा बढी हुनेछैन ।

(४) समितिले सदस्यको विभिन्न उद्देश्यमूलक कार्यक्रम संचालनार्थ साधारण सभाले अनुमोदन गरे अनुरुप ऋण नीतिमा उल्लेख भए वमोजिम ऋणको किसिममा ब्याज तोक्नेछ ।

(५) संस्थाले बचत, ऋण, ब्याज निर्धारण आदि विषयहरुमा आवश्यक शर्त प्रक्रिया तथा कार्यविधिहरु वचत तथा ऋण नीतिमा व्यवस्था गर्नेछ । संस्थाले त्यस्तो वचत तथा ऋण नीति साधारण सभाबाट अनुमोदन गराई लागु गर्नेछ ।

(६) संस्थाले साधारण सभाबाट अनुमोदित वचत तथा ऋण नीति सम्बन्धित सहकारी कार्यालयमा पेश गर्नेछ ।

(८) संस्थाले निर्धारण गरेको ब्याज दरको विवरण प्रत्येक ६ महिनामा सम्बन्धित सहकारी कार्यालयमा पेश गर्नेछ ।

(९) संस्थाले व्याजदर परिवर्तन गरेमा सो को विवरण संस्थाको कार्यालयमा सबैले देख्ने गरी सूचना गर्नेछ । संस्थाले परिवर्तित व्याजदर सम्बन्धी विवरण परिवर्तन भएको ७ दिन भित्र सम्बन्धित सहकारी कार्यालयमा पेश गर्नेछ ।

(१०) संस्थाले सदस्यहरुका बीच लाभांश बितरण प्रयोजनको लागि नगद पद्धतिमा ब्याज आय लेखा राख्नेछ । नगदमा प्राप्त नभएको ब्याजलाई पाउनु पर्ने ब्याज हिसावमा खर्च लेखि व्याज मुल्तवी हिसावमा जम्मा गर्नेछ ।

५२. बचत निक्षेप संकलनमा सीमा : संस्थाले संकलन गर्ने वचतको सीमा देहाय वमोजिम हुनेछ :-

(१) संस्थाले शेयर पुँजीको बढीमा १५ गुणासम्म मात्र सदस्यहरुबाट बचत संकलन गर्नेछ ।

(२) संस्थाले सार्वजनिक रुपमा विज्ञापनगरी बचत निक्षेप संकलन गर्ने वा ऋण प्रवाह गर्नेछैन ।

(३) संस्थाले बचत निक्षेप संकलन गर्ने र कर्जाप्रवाह गर्ने कार्य आफ्नो सदस्यहरुका वीचमा मात्र सीमित रही गर्ने छ ।

(४) संस्थाले सहकारी बैंक तथा सहकारीका संघहरुका अलावा तोकिए बमोजिम निकायबाट मात्र बचत तथा ऋणको कारोवार गर्नेछ ।

५३. <u>ऋण दिन सक्ने</u> : (१) संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुलाई देहाय बमोजिम ऋण लगानी गर्न सक्नेछ ।

(क) आफ्ना सदस्यलाई आयमूलक सेवामूलक तथा रोजगारमूलक कार्यका लागि,

(ख) सदस्य तथा परिवारको आकस्मिक सामाजिक घटना आई परेमा,

(ग) सदस्य तथा परिवारको औषधोपचारका लागि,

(घ) सदस्य तथा परिवारलाई प्राबिधिक क्षेत्रमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्नका लागि ।

(२) कुनै सदस्यले संस्थाबाट ऋण लिनु पर्दा संस्थाले तोकेको ऋण निवेदन फारम भरी ऋण उप-समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) समितिले सदस्यको सदस्यता, बचत निक्षेप रकम, सदस्यहरुको जमानी वा अन्य स्वीकृत धितोको आधारमा ऋण उप-समिति समेतको सिफारिशमा ऋण प्रदान गर्नेछ ।

(४) समितिले वचत तथा ऋण नीतिको अधीनमा रही सदस्यलाई निश्चित रकम सम्मको ऋण प्रदान गर्न ऋण उपसमितिलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(५) संस्थाले कुनै एक सदस्यलाई संस्थाको प्राथमिक पुँजीको २० प्रतिशतमा ननघाई ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ । सदस्यले लिएको ऋणको साँवा र ब्याज पुरै भुक्तानी नगरेसम्म निजलाई पुनः ऋण गर्नेछैन ।

५४. <u>ऋण प्रबाहमा सीमा</u> : (१) संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुलाई देहायको सीमा भित्र रहि ऋण लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) समितिले सदस्यको सदस्यता, बचत निक्षेप रकम, सदस्यहरुको जमानी वा अन्य स्वीकृत धितोको आधारमा ऋण उप-समिति समेतको सिफारिशमा ऋण प्रदान गर्नेछ ।

(३) समितिले वचत तथा ऋण नीतिको अधीनमा रही सदस्यलाई निश्चित रकम सम्मको ऋण प्रदान गर्न ऋण उपसमितिलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(४) संस्थाले कुनै एक सदस्यलाई संस्थाको प्राथमिक पुँजीको २० प्रतिशतमा ननघाई ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ । सदस्यले लिएको ऋणको साँवा र ब्याज पुरै भुक्तानी नगरेसम्म निजलाई पुनः ऋण गर्नेछैन ।

(५) संस्थाले सदस्यलाई ऋण प्रदान गर्दा प्रदान गरिने ऋण रकमको कम्तिमा दोब्बर मूल्य बराबरको जायजेथा धरौटी राखी वा कुनै सदस्यको धन जमानीमा मात्र ऋण गर्नेछ । तर संस्थाले औचित्यताको आधारमा सामूहीक जमानीमा ऋण गर्न बाधा परेको मानिने छैन ।

(६) संस्थाले जेथा धितो राखी ऋण गर्दा ऋण लिने सदस्यको आफ्नै वा एका सगोलका परिवारका सदस्यको नाममा रहेको जेथा धितो नराखी अर्काको जेथाको आधारमा मात्र ऋण गर्नेछैन ।

(७) सामान्यतः संस्थावाट एकै अवधिमा संस्थाका संचालक समितिका ४९ प्रतिशत भन्दा बढी पदाधिकारीहरुले ऋण लिन सक्नेछैनन् ।

(८) सदस्यले जुन उद्देश्यका लागि संस्थावाट ऋण लिएको हो सोही उद्देश्य प्राप्तिका लागि ऋणको उपयोग गर्नुपर्नेछ ।

(९) संस्थाले संचालक समिति, लेखा सुपरीबेक्षण समिति तथा ऋण उप-समितिका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुले लिएको ऋणको विवरण तोकिए बमोजिम निकायमा पेश गरिनेछ ।

(१०) ऋण प्रक्रियामा सदस्य एवं पदाधिकारी वीच कुनै किसिमको विभेद गरिने छैन ।

५५. ऋण बाहेकको प्रयोजनमा बचत रकम लगाउन नहुने : संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुबाट संकलन गरेको बचत रकम ऋण बाहेक अन्य प्रयोजनमा लगाउने छैन ।

५६. साधारण सभाको स्वीकृति लिनुपर्ने : संस्थाको उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने सिलसिलामा देहायका कामका लागि साधारण सभाको स्वीकृती अनिबार्य हुनेछ ।

(क) संचालक समितिले पेश गरेको वार्षिक कार्यक्रम उपर छलफल गरी स्वीकृती प्रदान गर्न ।

(ख) वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिबेदन माथि छलफल तथा अनुमोदन गर्न ।

(ग) संचालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिको निर्वाचन तथा बिघटन गर्न ।

(घ) संचालक वा लेखा सुपरीबेक्षण समितिका पदाधिकारीलाई हटाउन ।

(ङ) संचालक समिति तथा लेखा सुपरीबेक्षण समितिको प्रतिवेदन, तथा अन्य विवरणहरुमा समीक्षा गर्ने र पारित गर्न ।

(च) सहकारी ऐन नियम विपरित नहुने गरी विनियम तथा अन्य आन्तरिक कार्यबिधि संशोधनको प्रस्ताव उपर छलफल गरी निर्णय गर्न ।

(छ) लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्न ।

(ज) संस्थाको विभाजन, एकीकरण, विघटन सम्वन्धी काम गर्न ।

(झ) संस्थाका पदाधिकारी लगायत अन्यका लागि पारिश्रमिक लगायतका सुबिधा तोक्न ।

(ञ) संस्थाले लिन दिन सक्ने अधिकतम ऋण वा धरौटीको सीमा तोक्न ।

(ट) मिनाहा सम्वन्धी प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न ।

(ठ) संस्थाले संचालन गर्ने बिभिन्न व्यबसायहरु सम्बन्धी कार्यक्रमका सम्बन्धमा सम्बन्धमा छलफल गरी अनुमोदन गर्न ।

(ड) विनियम वमोजिम वचत कोष तथा सदस्यले कारोवारमा गरेको योगदानका आधारमा संरक्षणपूँजी फिर्ता कोषबाट लाभांश वितरणगर्न ।

(ढ) एक तह माथिको सहकारी संघको सदस्यता लिन निर्देशन दिने तथा केन्द्रीय वा जिल्ला संघको प्रतिनिधित्व गर्न प्रतिनिधि तोक्न ।

(ण) संस्थाको आर्थिक प्रशासन विनियम, कर्मचारी प्रशासन विनियम तथा वचत तथा ऋण नीति पारित वा अनुमोदन तथा परिमार्जन गर्न ।

(त) अध्यक्षको राजिनामा स्वीकृती गर्न ।

(थ) संस्था संचालनका लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारीहरुको दरवन्दी स्वीकृत गर्ने वा थप घट गर्न ।

(२) संस्था तथा सदस्यको हित हुने खालका तत्काल नगरी नहुने कामका सम्बन्धमा संचालक समितिले निर्णय गरी कार्य सम्पन्न हुना साथ लगत्तै बस्ने साधारण सभामा अनुमोदन गराईने छ ।

५७. सदस्य केन्द्रियता : संस्थाले संचालन गर्ने कार्यहरु सदस्य केन्द्रित हुनेछ। आफ्ना सदस्यको माग पुरा भए पछि मात्र आफ्नो बस्तु तथा सेवाहरु अन्यमा बितरण गर्न बाधा पुग्ने छैन ।

५८. स्वार्थ बाझिने निर्णयमा सहभागिता प्रतिबन्ध : संस्थाले संचालन गर्ने कुनै पनि कार्यमा कार्यमा संस्था, पदाधिकारी तथा सदस्य समेतको अन्य सहभागितामा प्रतिबन्ध रहनेछ ।

५९. कर्मचारीसंगको कारोबारमा निर्बन्धन : संस्थाले आफ्ना कर्मचारीहरुसंग गरिने कुनै पनि कार्यमा कुनै प्रकारको बन्धन रहने छैन ।

६०. जोखिम मुल्याङ्कन : संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुसंगको कारोबारमा तोकिए बमोजिम जोखिम मुल्याङ्कनको व्यबस्था मिलाउने छ ।

(१) संस्थाबाट प्रवाहित हुने ऋणलाई देहाय बमोजिम ३ वर्गमा विभाजन गरी ऋण नोक्सानी कोषको व्यवस्था गरिने छ:

क्र.सं.	**ऋणको वर्गीकरण**	**भाखा नाघेको अवधि**	**ऋण नोक्सानी कोषको व्यवस्था**
१	असल ऋण	भाखा ननाघेको	१ प्रतिशत
२	शंकास्पद ऋण	१ वर्ष सम्म भाखा नाघेको	३५ प्रतिशत
३	खराव ऋण	१ वर्ष भन्दा बढी भाखा नाघेको	१०० प्रतिशत

(२) संस्थाले उपदफा (१) मा उल्लेख भए बमोजिमको ऋणको बर्गीकरण र ऋण नोक्सानी कोषको व्यवस्था गरी प्रत्येक वर्ष साउन महिना भित्र सम्बन्धित डिभिजन सहकारी कार्यालयमा विवरण पेश गर्नेछ ।

(३) संस्थाले आफ्ना सदस्यको शेयर प्रमाण-पत्र वा अन्य कुनै सहकारी संस्थाको सदस्यको शेयर प्रमाण पत्र धितो जमानी राखी ऋण गर्नेछैन ।

(४) समितिले संस्था दर्ता हुँदाका वखत आवेदक रहेका सदस्य वाहेक अन्य व्यक्तिको हकमा सदस्यको रुपमा तीन महिनासम्म संस्थामा नियमित बचत गरे पछि मात्र ऋण गर्नेछ ।

६१. कारोबार नगरिने : संस्थाले गैर सदस्य लगायत तोकिए भन्दा बाहेक व्यक्ति तथा निकायसंग कुनै प्रकारको कारोबार गरिने छैन । तर, सदस्यको माग बमोजिम ऋण बाहेकका बस्तु सेवा उपलव्ध गराई सके पछि संस्थाको उत्पादनको खरीद बिक्री तथा कच्चा पदार्थ खरीद बिक्री गर्नमा भने बाधा पर्ने छैन ।

६२. कारोबारको लेखा : संस्थाले आफ्नो कारोबारको लेखा तोकिए बमोजिम ढाँचा तथा संस्थाले एक नीतिको तर्जुमा गरी सोही बमोजिम लेखा अद्यावधि गरिने छ ।

६३. खाताबही : (१) संस्थाले आफ्नो कार्य संचालनको अभिलेखका साथै संस्थाले गरेको कारोबारको लेखा बिभागले तोकेको लेखामान तथा ढाँचा अनुसार राखिने छ ।

(२) दफा (१) बमोजिम अभिलेख तथा लेखा राख्दा अन्य कुराका अतिरिक्त देहाय वमोजिमका किताव, खातावही तथा बिवरण समेत राख्नेछ ।

(क) नियम (३) तथा यस बिनियमको दफा ७ (अनुसूची-२) बमोजिमको सदस्य दर्ता किताब,

(ख) प्रारम्भिक साधारणसभा, वार्षिक साधारणसभा, विशेष साधारणसभा, समिति, लेखा सुपरीबेक्षण समिति र उप-समितिहरुको छुट्टाछुट्टै निर्णय पुस्तिकाहरु,

(ग) नगद बहीखाता ,

(घ) संस्थाले अरु कुनै व्यक्ति वा संघ संस्थासंग कुनै कारोवार गरेका भए सो कारोवार देखाउने किताब,

(ङ) शेयर दर्ता किताब,

(च) मालसामानको मौज्दात (स्टक दर्ता) किताव,

(छ) ऋण लेनदेन गरेको दर्ता किताब,

(ज) बेरुजू एवं सम्परीक्षण किताब,

(झ) आम्दानी, खर्च, सम्पत्ति र दायित्व सम्बन्धी अलग -अलग खाता तथा सहायक खाताहरु, सबै कारोबार देखिने खाताहरु,

(ञ) बिभागले तोके बमोजिमको हिसाव परीक्षा सूची, आय व्यय र सिथिति बिवरण पत्र,

(ट) समय-समयमा बिभागले तोकिदिएको अन्य अभिलेख एवं खाताहरु ।

परिच्छेद - ९

बार्षिक हिसाव जाँच सम्बन्धी व्यवस्था

६४ **आन्तरिक हिसाव जाँच :** संस्थाले आफ्नो लेखा समिति मार्फत नियमित रुपमा आन्तरिक हिसाव जाँचको कार्य गर्ने गराउने छ । यसका साथै आवश्यकतानुसार आन्तरिक लेखापरीक्षक नियुक्ति गरी संस्थाको आन्तरिक हिसाव जाँच गराउन सक्नेछ ।

६५. **बार्षिक हिसाव जाँच सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) संस्थाले प्रत्येक वर्षको हिसाब-किताबको लेखापरीक्षण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र साधारण सभाले नियुक्त गरेका रजिष्टर्ड लेखापरीक्षकबाट गराई सक्नेछ ।

(२) लेखापरीक्षकले आफ्नो प्रतिवेदन वार्षिक साधारणसभा समक्ष स्वंय प्रस्तुत गर्नेछ ।

(३) लेखापरीक्षकको पारिश्रमिक साधारण सभाले तोके वमोजिम हुनेछ ।

(४) एउटै लेखापरीक्षकलाई लगातार तीन पटक भन्दा बढी नियुक्ति गरिने छैन ।

(५) साधारण सभाले लेखा परीक्षक नियुक्त गर्दा संबन्धित डिभिजन सहकारी कार्यालयमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि सूचिकृत भएको रजिष्टर्ड लेखापरिक्षकलाई मात्र गर्नेछ । लेखापरिक्षक नियुक्त गर्दा संबन्धित डिभिजन सहकारी कार्यालय मार्फत रजिष्ट्रार वा निजको अधिकार प्राप्त अधिकारी बाट स्वीकृति लिइनेछ ।

(६) साधारण सभाले लेखापरीक्षकको नियुक्ति र निजको पारिश्रमिक तोक्ने अधिकार संचालक समितिलाई दिन सक्नेछ ।

(७) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त देहायका विवरण समेत समाविष्ट भएको हुनेछ :

(क) संस्थाका पदाधिकारी वा कर्मचारीले सहकारीको मूल्य मान्यता र सिद्धान्त एवं प्रचलित सहकारी कानूनको पालना गरेका छन छैनन् ।

(ख) संस्थाका पदाधिकारी वा कर्मचारीले संस्थाको विनियम र साधारण सभाबाट स्वीकृत निति तथा निर्देशिकाहरुको पालना गरेका छन छैनन् ।

(ग) लेखापरीक्षक नियुक्तिमा सहमति दिंदा संबन्धित डिभिजन सहकारी कार्यालयले दिएको निर्देशन बमोजिमका विषयहरुमा संक्षिप्त टिप्पणी ।

(घ) विशेष गरी प्रतिवेदनमा बचत कर्ताको बचतको सुरक्षणको अवस्था के छ, लगानीहरु प्रयाप्त सुरक्षणको आधारमा गरिएको छ छैन, व्यवस्थापकहरुबाट फजुल खर्च रोक्ने तर्फ के कस्ता प्रयासहरु भएका छन वा छैनन् ।

(ङ) संस्थाका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरुले लिएको ऋण र पेश्कीका वारेमा लिएको अंक, रकम दिंदा अवलम्बन गरिएको प्रक्रिया, ऋणको भाखा नाघे ननाघेको र साँवा व्याज समयमै तिरे नतिरेको विवरण, पेश्की लिनुको प्रयोजन, आर्थिक अनुशासन आदि ।

(८) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनमा उपरोक्त विवरण समावेश नभएमा साधारण सभा वा संबन्धित सहकारी कार्यालयले अर्को लेखापरीक्षक नियुक्तगर्न निर्देश गर्न सक्नेछ वा त्यस्ता लेखापरीक्षकलाई त्यस संस्थाको आगामी वर्षहरुको लेखापरिक्षणगर्न अनुमति नदिन सक्नेछ ।

६६. **<u>बिद्युतीय प्रणालीको प्रयोगगर्दा जोखिम मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने</u>** : संस्थाले एक नीतिको तर्जुमा गरी बिद्युतीय प्रणाली मार्फत आफ्ना सदस्यले नेपाल भरको कुनै सहकारी संस्थाबाट आफ्नो खातामा रकम जम्मा गर्न र झिक्न सक्ने गरी अन्तर सहकारी कारोबार गर्न सक्नेछ। कारोबारको लेखा पालनको सिलसिलामा बिद्युतीय प्रणालीको प्रयोग गर्दा तोकिए बमोजिम जोखिम मूल्यांकन गर्ने छ ।

६७. **<u>अन्य आधारभूत कागजात</u>** : संस्थाले आफ्नो कारोबार संचालन गर्न आवश्यक अन्य आधारभूत कागजातहरुका सम्बन्धमा तोकिए बमोजिम हुने छन् ।

६८. **<u>एकिकृत सूचना प्रणालीमा आवद्धता</u>** : संस्थाले नेपाल सरकारले तोके बमोजिम एकिकृत व्यबस्थापन सूचना प्रणालीमा आवद्धता जनाउने छ ।

६९. **<u>रजिष्ट्रार वा रजिष्ट्रारबाट अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष प्रतिबेदन</u>** : संस्थाले प्रत्येक बर्ष देहायका बिवरणहरु सहितको प्रतिबेदन तोकिएको समयभित्र रजिष्ट्रार वा रजिष्ट्रारबाट अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष पेश गर्ने छ ।

(क) कारोबारको चौमासीक र बार्षिक प्रतिबेदन तथा लेखापरीक्षण प्रतिबेदन,

(ख) बार्षिक कार्यक्रम नीति तथा योजना,

(ग) खुद बचत सम्बन्धी नीति तथा योजना,

(घ) सञ्चालकको नाम तथा बाँकी कार्यवधिको सूची,

(ङ) साधारण सभाको बैठक सम्बन्धी जानकारी,

(च) शेयर सदस्य संख्या र शेयरपूँजी,

(छ) सञ्चालक वा सदस्यले लिएको ऋण तिर्न बाँकी रहेको बिवरण,

(ज) रजिष्ट्रार वा निजबाट अधिकारप्राप्त अधिकारीले समय समयमा तोकिदिएको अन्य बिवरण ।

७०. बित्तीय जानकारी एकाईमा प्रतिबेदन : संस्थाले नेपाल सरकारले तोकेको बित्तीय जानकारी एकाईले मागगरे बमोजिमका प्रतिबेदनहरु तोकिए बमोजिम उक्त निकायमा पेश गर्ने छ ।

७१. साधारण सभामा जानकारी गराउनुपर्ने : संस्थाले आफ्नो बर्ष भरीको आर्थिक कारोबार तथा अन्य कार्यको बिवरण तोकिए बमोजिम ढाँचा तथा समयभित्र साधारण सभा समक्ष पेश गर्ने छ ।

७२. हकवालाको मनोनयन :: (१) सदस्यले हकवाला मनोनीत गर्दा कम्तीमा दुई जना संस्थाको सदस्यहरुको रोहबरमा लिखत तयार गरी गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो लिखतमा मनोनीत गर्ने सदस्य र साक्षीहरु समेतको सहीछाप गरेको हुनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हकवाला मनोनीत गर्ने सदस्यले एकभन्दा बढी शेयर नलिएको अवस्थामा एउटा व्यक्तिलाई मात्र हकवाला मनोनीत गर्नु पर्नेछ ।

(३) कुनै सदस्यले उपदफा (२) को अधिनमा रही एकजना भन्दा बढी व्यक्तिहरुलाई मनोनीत गरेकोमा त्यस्ता प्रत्येक व्यक्तिलाई हस्तान्तरण हुने शेयर र हकको दामासाही स्पष्ट रुपले लिखतमा खुलाउनु पर्नेछ । अन्यथा प्रचलित कानुन अनुसार हुनेछ ।

७३. हकदावी वा नामसारी : (१) कुनै सदस्यको मृत्यु भएमा निजको नाममा रहेको शेयर र संस्थाबाट निजलाई प्राप्त हुने कुनै प्रकारको हक विनियमको दफा ७२ बमोजिम मनोनीत गरेको कुनै हकवाला भए सो हकवाला र त्यस्तो हकवाला नभए प्रचलित कानून बमोजिमको हकवालाको नाममा नामसारी गर्न सकिनेछ ।

तर, त्यस्तो हकवाला संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्नका लागि विनियममा तोकिएको योग्यता नभएमा सदस्यको मृत्यु भएको मितिले ६ महिना भित्र सदस्यताको लागि योग्य अरु कुनै हकवालाको नाममा नामसारी गरी पाउँ भनी दरखास्त दिन सक्नेछ र संस्थाले सो हकवालाको नाममा नामसारी गरी दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मृत सदस्यको हक हकवालाले नामसारी गराई लिन नचाहेमा संस्थाले निजले पाउने शेयर र बचत रकम त्यस्तो हकवालालाई फिर्ता गरिदिनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि मृत सदस्यको हकवाला नावालक रहेमा वा निजको मानसिक सन्तुलन ठीक नरहेमा मृत सदस्यले पाउने सम्पूर्ण रकम कम्तीमा दुई जना साक्षीको रोहवरमा त्यस्तो हकवालाको संरक्षकलाई फिर्ता गरिनेछ ।

७४. निर्बाचन : (१) संस्थाको विनियमको अधीनमा रही सञ्चालक समिति र लेखा सुपरीवेक्षण समितिको निर्वाचन गर्न सञ्चालक समितिले निर्वाचन समिति गठन गर्नेछ ।

(२) समितिले निर्णय गरी तोकेको एक सामाजिक वा बौद्धिक रुपले प्रतिष्ठित स्थानीय व्यक्ति वा सहकारीको क्षेत्रमा अनुभव हासिल गरेको व्यक्तिको संयोजकत्वमा संस्थाको सदस्यहरु मध्ये एकजना सदस्य (निर्वाचनमा उम्मेदवार नहुने), सम्भव भएसम्म कानून सम्बन्धि ज्ञान भएको तथा स्थानिय निकायको सहकारी क्षेत्र हेर्ने कार्यालयको एक जना कर्मचारी प्रतिनिधि रहने गरी जम्मा तीन सदस्य भएको निर्वाचन समिति गठन गर्नेछ ।

(३) निर्वाचन समितिले उपदफा (१) मा उल्लेखित पदाधिकारीहरुको निर्वाचन प्रजातान्त्रिक प्रक्रिया बाट सम्पन्न गर्नेछ ।

(४) निर्वाचन समितिले निर्वाचन प्रक्रिया अन्तर्गत प्रकाशन गरेका निर्वाचन कार्यक्रम, सदस्यहरुलाई गरेको सार्वजनिक सूचना, निर्णयहरु, प्रयोगमा ल्याएका विभिन्न कागजात एवं मनोनयन फारम साथ उम्मेदवारले पेशगरेका आवश्यक प्रमाणहरु सील्ड गरी सुरक्षित साथ राख्ने जिम्मेवारी नयाँ निर्वाचित सञ्चालक समितिको हुनेछ ।

(५) निर्वाचन समितिलाई आफ्नो काम सम्पन्न गर्न गराउन समिति र संस्थाको कार्यालय व्यवस्थापनले साधन श्रोत र आवश्यक जनशक्ति उपलब्ध गराउनेछ ।

७५. **सपथ ग्रहण :** सञ्चालक समिति र लेखा सुपरीबेक्षण समितिका पदाधिकारीहरुले तोकिए बमोजिम साधारण सभा समक्ष सपथ लिनुपर्नेछ । शपथ ग्रहण अनुसूची-४ बमोजिम हुनेछ ।

७६. **एकिकरण वा बिभाजन र विघटन :** (१) संस्थाको साधारणसभाको दुईतिहाई सदस्यको वहुमतले संस्थाको उद्देश्यसंग मेल खाने दुई वा दुई भन्दा बढी सहकारी संस्थाहरु गाभी एकीकरण गर्न वा संस्थालाई भौगोलिक कार्यक्षेत्रको आधारमा दुई वा दुई भन्दा बढी सहकारी संस्थामा बिभाजनगर्ने निर्णय गरेमा सहकारी ऐनको दफा ८७ बमोजिमको प्रक्रियाको पालना गरि गरिनेछ ।

(२) संस्थाको साधारणसभाको तत्काल कायम रहेका बहुमत सदस्य संख्याको निर्णयले संस्था विघटन गर्ने निर्णय गरेमा संस्थाको विघटन हुनेछ । संस्थाको विघटन गर्दा ऐनको दफा ८८ वमोजिमको प्रकृया अपनाईनेछ ।

७७. **कार्यान्वयन अधिकारी** : संस्थाले सम्पत्ति सुद्धीकरण ऐन तथा बिभागबाट जारी भएको निर्देशनका आधारमा एक कार्यान्वयन अधिकारीको नियुक्ति गरी संस्थाले तोकिए बमोजिम कार्य सम्पादन गर्ने, गराउने छ ।

७८. **मध्यस्थता सम्बन्धी व्यवस्था :** संस्थाको कुनै प्रकारको विवाद उत्पन्न भएमा सो बिबाद निरुपणका लागि ऐनको दफा १४३ बमोजिम सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

७९. **समानता र समता** : संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुबीच कुनै प्रकार भेदभाव गर्ने छैन । संस्थाले सदस्यहरुबीच सदैव समता र समानताको नीति अवलम्बन गर्नेछ ।

८०. **बिनियम संशोधन/पुनरलेखन :** संस्थाको कूल सदस्य संख्या मध्ये कम्तीमा ५१ प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित भएको साधारण सभामा दुई तिहाई सदस्यहरुको बहुमतको निर्णयबाट

संस्थाले आफ्नो विनियम पुनरलेखन गर्न सक्नेछ । यसरी संशोधन/पुनरलेखन भएको विनियम सहकारी ऐन बमोजिम सम्बन्धित निकायमा पेश गरी रजिष्ट्रार वा निजको अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट स्वीकृति दिएपछि लागु हुनेछ ।

८१. **साधारण सभाले कार्यबिधि बनाउन सक्ने** : संस्थाले आफ्नो व्यबसाय संचालनका लागि आवश्यक कार्यबिधि (नीतिहरु) बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

८२. **व्याख्या गर्ने अधिकार** : यस विनियमको व्याख्या गर्ने अधिकार साधारण सभालाई हुनेछ । साधारण सभाबाट पनि सुल्भिन नसकेमा सहकारी ऐन, नियम बमोजिम हुनेछ ।

८३. **ऐन, नियमावलीसंग बाझिएकोमा अमान्य हुने** : (१) यस विनियममा उल्लेखित कुनै व्यवस्थाहरु सहकारी ऐन, नियम र सहकारीका सिद्धान्तहरुसंग बाझिने भएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

(२) यस विनियममा उल्लेख नभएका विषयहरुको बारेमा सहकारी ऐन, नियम र सहकारीका सिद्धान्तहरु बमोजिम संस्थाको काम कारवाही संचालन गरिनेछ ।

परिच्छेद-१०

विविध

८४. **आबद्धता** : सहकारीको सिद्धान्त बमोजिम सहकारी वीच पारस्परिक सहयोगको अभिबृद्धि गर्न यो संस्थाको दर्ता भई प्रारम्भिक साधारण सभा सम्पन्न भए सम्बन्धित जिल्ला सहकारी संघ लिमिटेड लगायतका सम्बन्धित निकायहरुमा आवद्दता लिइनेछ । संस्थाको वित्तीय क्षमताका आधारमा राष्ट्रिय सहकारी बैंकको शेयर खरिद गरी सदस्यता लिइनेछ र सहकारी बैंकको विकासमा टेवा पुऱ्याइनेछ।

८५ बैंकिङ्ग कारोवार गर्नुपरेमा नेपाल राष्ट्र बैंकको पूर्व स्वीकृती लिएर मात्र गरिनेछ ।

८६ कुनै सदस्य संस्थाको सञ्चालक वा लेखा सुपरीबेक्षण समितिको पदमा उम्मेदवार हुँदा सदस्य स्वयंले प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो नाम कालो सूचीमा नपरेको, कर्जा कारोवारमा अनियमित नगरेको, संस्थामा तिर्न बुझाउनपर्ने ऋण बाँकी नरहेको, संस्थामा अन्य तिर्न बुझाउनु पर्ने बाँकी बक्यौता नभएको, र संस्थाको स्वीकृत कार्यक्षेत्र भित्र बसोबास गरी रहेको भनी स्व-घोषणापत्रमा सहीछापगरी मनोनयन पत्रसाथ निर्वाचन समितिसमक्ष पेशगर्नु पर्नेछ । कुनै दावी विरोध परी उपरोक्त विवरण झुट्टा ठहरेमा निर्वाचन समितिले मनोनयन रद्द गर्नेछ ।

८७. संस्थाको बचत, लगानी तथा सबै सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने सामूहिक जिम्मेवारी सञ्चालकहरुको हुनेछ । यस बारेमा स्पष्ट कार्य विभाजन भएकोमा सोही बमोजिम व्यक्तिगत रुपमा बढी जिम्मेवार ठहऱ्याई कुनै पदाधिकारीलाई थप कारवाही प्रक्रिया चलाउन यस व्यवस्थाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

८८. संस्थाले ऋण उप-समितिको सिफारिसमा ऋण प्रदान गर्ने र ऋण उप-समितिका पदाधिकारीले आफ्नो सिफारिसको जिम्मेवारी वहन गर्नु पर्नेछ ।

८९. संस्थाका सदस्यहरुका बिच संस्थापक सदस्य, शेयर सदस्य र साधारण सदस्य आदि रुपमा वर्गीकरण गरी विभेद गरिने छैन ।

९०. संस्थाले सहकारी मूल्य मान्यता र सिद्धान्तहरुमा आधारित रही आचार संहिता तयार गरी लागु गर्नु पर्नेछ ।

९१. संस्थाको प्रमाण पत्रमा उल्लेख भएबमोजिम संस्थाको नाम, दर्ता नं. दर्ता मिति र दर्ता भएको सहकारी कार्यालयको नाम र कार्यक्षेत्र समेत खुलाई नेपाली भाषा, (देवनागरी लिपि)मा साईनवोर्ड लेखी संस्थाको कार्यालयमा सबैले देख्ने गरी राखिने छ ।

९२. संस्थाको कुनै सदस्य एकै प्रकृतिको एक भन्दा वढी संस्थाको सदस्य, संचालक समिति वा लेखा सुपरीबेक्षण समितिको कुनै पदमा उम्मेदवार हुन सक्नेछैन ।

९३. संस्थाको सदस्यले आफूले लिएको ऋण चुक्ता नगरेसम्म यस विनियम वमोजिम गठन हुने कुनै पनि उप-समितिको पदमा उम्मेदवार हुन पाउने छैन ।

९४. **आर्थिक वर्ष** : (१) संस्थाको आर्थिक वर्ष श्रावण १ गतेदेखि आषाढ मसान्तसम्मको अवधिलाई मानी गणना गरिनेछ ।

(२) समितिले संस्थाको आर्थिक कारोवारको विवरण आर्थिकवर्ष समाप्त भएको मितिले बढीमा ६ (छ) महिनाभित्र स्वीकृत लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराई साधारणसभामा पेश गरीनेछ ।

९५ **अविश्वासको प्रस्ताव राख्न सकिने** : (१) साधारण सभाका पाँच प्रतिशत सदस्यले समितिको कुनै निर्वाचित सदस्यलाई हटाउनु पर्ने वा समितिलाई विघटन गर्नुपर्ने औचित्य छ भनी साधारणसभामा प्रस्ताव पेश गरेमा अविश्वासको प्रस्ताव ल्याइएको मानिने छ ।

(२) समितिको कुनै सदस्यप्रति ल्याईएको अविश्वासको प्रस्ताव उपर सो सदस्यले साधारण सभामा उपस्थित भई आफ्नो स्पष्टीकरण र सफाई पेश गर्न पाउने छ ।

(३) साधारणसभाको बहुमतबाट अविश्वासको प्रस्ताव पारित भएमा वा समिति विघटन गर्ने निर्णय भएमा त्यस्तो पदाधिकारी तथा सदस्य पदबाट हट्ने वा समितिको विघटन हुनेछ ।

९६. **घर जग्गा खरिद** : संस्थाको कार्यालय, कारखाना, गोदाम वा अन्य प्रयोजनका लागि घर/जग्गा खरिदगर्दा संस्थाको कोषको विश्लेषण अनिवार्य रुपमा गरिनेछ । सम्पत्ति खरिद तथा बिक्रीको लागि साधारण सभाको स्वीकृति लिइनेछ । अनुत्पादक सम्पत्ति खरिदगर्न सदस्यबाट संकलित वचत रकमको प्रयोग गरिने छैन । साधारण सभामा सदस्यहरुको स्वीकृति लिएर घर/जग्गा खरिद गरी संस्थाप्रति जनविश्वास बढाउन छुट्टै कोष सिर्जना गरी खरिद प्रक्रिया अघि बढाउन सकिने छ । त्यस्तै विविध कोषहरुको प्रयोग एवं संकलित शेयरको केही अंश प्रयोग गरी घर जग्गा खरिद गर्न सभाको निर्णय बमोजिम समितिले आवश्यक पहल गर्नेछ ।

खरिद बिक्री प्रक्रियामा पारदर्शीता कायम गर्ने एवं निर्धारीत प्रक्रिया पुरा गरी गराई मात्र सो कार्य गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

९७. **आपसी सुरक्षण सेवा सञ्चालन गर्ने** : बीमा समितिबाट स्वीकृत योजनाको शर्त बन्देज अनुसार आफ्ना सदस्यहरुको बालीनाली वा बस्तुभाउ जस्ता योजनामा उल्लेखित कारणले भएको क्षतिको निश्चित अंशपूर्ति गर्नेगरी निर्धारित अधिकतम सीमा र शुल्कसम्मको आपसी सुरक्षण सेवा सञ्चालन गर्ने ।

९८. **सदस्यहरुको सूचना पाउने अधिकार** : संस्थाका कुनै सदस्यले आर्थिक अवस्था र कुनै अमुक कारोवारका वारेमा जानकारी मागगरेमा उपलब्ध गराउनु सञ्चालक र व्यवस्थापकको कर्तव्य हुनेछ । अन्य सदस्यहरुको व्यक्तिगत खाता कानून बमोजिम बाहेक गोप्य राखिनेछ । संस्थाको अनुगमन गर्न अख्तियारी पाएको निकाय वा कर्मचारीले संस्थाका सबै कारोवार जाँच गर्दा एवं थप विवरण माग गरी संस्थाको गतिविधि माथि निगरानी राख्दा सञ्चालक एवं कर्मचारीहरुले सहयोग पुऱ्याउने छन् ।

९९. **वाँकी बक्यौता असूल उपर गर्ने** : सदस्यले संस्थावाट लिएको ऋण चुक्ता नगरेमा बाँकी ऋण रकम, सोमा लाग्ने व्याज र विलम्ब शुल्क समेत निजको घर-घराना (जायजेथा) बाट सहकारी ऐन, नियममा तोकिए बमोजिमको कार्यविधि अपनाई संस्थाले असूल उपर गर्नेछ । संस्थाले रकम असूल उपरगर्दा लाग्ने वा लागेको सम्पूर्ण खर्चको रकम समेत सम्वन्धित ऋृणी सदस्यबाट नै असूल उपर गरिनेछ । असूल उपरको कार्यवाहीगर्दा लिलाम बढाबढबाट उठेको रकम संस्थाको दायित्व फरफारक गरी बाँकी रहन आएको रकम सम्बन्धित सदस्यलाई फिर्ता गरिनेछ ।

१००. **तरलता** : (१) संस्थाले कुल बचत रकमको कम्तिमा १० (दश) प्रतिशत रकम अनिवार्य रुपमा तरलताको रुपमा राख्नेछ । यस प्रयोजनको लागि नगद मौज्दात, मुद्दति हिसाब र सरकारी ऋृण पत्रमा गरेको लगानीलाई समेत तरल सम्पत्ति मानिनेछ ।

(२) संस्थाले उपदफा (१) बमोजिमको तरलता रकम मध्ये कम्तिमा पाँच (५) प्रतिशत नगद मौज्दात राख्नु पर्नेछ । अनिवार्य रुपमा राख्नु पर्ने यस्तो नगद मौज्दात सहकारी बैंक, एवं अन्य बैंक वा वित्तीय संस्थाहरुमा राखिएको मुद्दती हिसाबलाई समेत समावेश गरी गणना गरिनेछ ।

(३) संस्थाले तरलताको गणना गर्दा प्रत्येक महिनाको अन्तिम दिनलाई आधार मान्नेछ ।

(४) संस्थाले तरलता समेत खुलेको कारोवार सम्वन्धी आर्थिक विवरण संस्थाको कार्यालयमा मासिक रुपमा प्रकाशन गर्नेछ ।

(५) संस्थाले तरलता सम्बन्धी विवरण समेतको प्रतिवेदन सम्बन्धित सहकारी कार्यालयमा प्रत्येक ६ महिनामा पेश गर्नेछ ।

१०१. **समितिका सदस्य अवैतनिक हुने** : सञ्चालक समिति एवं अन्य समिति वा उप-समितिका पदाधिकारी लगायत सदस्यहरु अवैतनिक हुनेछन् । तर, उनीहरु मध्ये कसैले प्रबन्ध

सञ्चालकका रुपमा कार्यगरी पारिश्रमिक लिन वा कुनै तोकिए बमोजिम बिशेष काम गरि लिएको सोधभर्ना रहेछ भने यो दफाले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

अनुसूची- १

(विनियमको दफा ३ (२) (ख) संग सम्बन्धित)

संस्थाको चिन्ह र छाप

संस्थाको चिन्ह वा छापको लोगो यस प्रकार हुनेछ ।

अनुसूची-२

(विनियमको दफा १६ (२) सँग सम्वन्धित)

.... सहकारी संस्था लि.

सुनापति गाउँपालिका - .... रामेछाप

बागमती प्रदेश

सदस्य दर्ता किताव

क.सं	बाजेको नाम, थर	बाबु/ ससुराको नाम	पति/ पत्नीको नाम	सदस्यको नाम, थर	उमेर	ठेगाना	पेशा	खरिद गरेको शेयर संख्या	सदस्य भएको मिति	मनोनित हकवालाको नाम	उमेर	ठेगाना सम्पर्क नं समेत	औठा छाप	फोटो र फोटोमा पर्नेगरी सहीछाप	कैफियत

अनुसूची- ३

(विनियमको दफा २३ संग सम्वन्धित)

.... सहकारी संस्था लि.

सुनापति गाउँपालिका - .... रामेछाप

बागमती प्रदेश

शेयर प्रमाण-पत्र

सदस्यता नं............. मितिः

....

.... जिल्ला .... महागाउँपालिका/उप-महागाउँपालिका/गाउँपालिका/गाउँपालिका .... नं वडा .... (स्थान) स्थायी ठेगाना भै हाल .... जिल्ला .... महागाउँपालिका/उप-महागाउँपालिका/गाउँपालिका/गाउँपालिका ... नं वडा .... (स्थान) बस्ने श्री .... .को नाती नातिनि, श्री .... को छोरा/छोरी, श्री .... को श्रीमान/श्रमिती, श्री/सुश्री/श्रीमती .... ले यस संस्थाको प्रति शेयर रु, १००।- का दरले ..... कित्ता शेयर खरिद गर्नु भएकोले यो प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ ।

....

....

प्रमाण-पत्र पाउनेको सही सचिव/ प्रबन्धक अध्यक्ष

(पछाडी)

विवरण

क्र.सं	मिति	बिवरण	थपेको शेयर संख्या	बिक्री गरेको शेयर संख्या	बाँकी शेयर संख्या	कैफियत/ दस्तखत

अनुसूची- ४

(बिनियमको दफा ७५ संग सम्बन्धित)

.... सहकारी संस्था लि.

सुनापति गाउँपालिका - .... रामेछाप

बागमती प्रदेश

शपथ ग्रहण

म .... (शपथ कर्ताको नाम) सदस्य नं : ....

.... सहकारी संस्था लि.को ... औं साधारण सभा समक्ष यो प्रतिज्ञा गर्दछु, मेरो सामर्थ्यले भ्याएसम्म संचालक समिति/लेखा सुपरीबेक्षण समितिको .... (पद) का नाताले सवै काम तथा वैठकहरुमा नियमित रुपले भाग लिनेछु तथा संस्थाको विकास र सदस्यको हितका लागि इमान्दारी तथा पवित्र हृदयले पक्षपात रहित तरीकाबाट निर्णय लिनेछु ।

सपथ ग्रहण गर्ने पदाधिकारीको,	**शपथ गराउने अधिकारीको,**
दस्तखत :	दस्तखत :.............................
नाम :	नाम :
पद :	पद :
मिति :	मिति :

बिनियम जाँची स्वीकृतार्थ पेशगर्ने,	**बिनियम स्वीकृतगर्ने,**
दस्तखत :	दस्तखत : ....
नाम :	नाम : ....
पद :	पद : ....
कार्यालय : सुनापति गाउँपालिका कार्यालय, रामेछाप	कार्यालयः सुनापति गाउँपालिका कार्यालय, रामेछाप
मिति : २०. ./ .../...	मिति : २०. ./ .../...

अनुसूची-१५

बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार नगर्ने संस्था दर्ताको आवेदन दिने व्यक्ति र सदस्यको पहिचानसम्बन्धी कागजात तथा विवरणको सामान्य ढाँचा

(दफा ३ उपदफा (२) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

क. व्यक्तिगत विवरण

१. नाम, थर :

२. जन्म मिति :

३. नागरिकता प्रमाण-पत्र नं. : राष्ट्रिय परिचयपत्र नं : ....

४. नागरिकता प्रमाण-पत्र जारी गर्ने कार्यालय :

५. लिङ्ग : ☐ महिला ☐ पुरुष ☐ अन्य

ख. पारिवारिक विवरण

६. आमाको नाम :

७. बाबुको नाम :

८. बाजेको नाम :

९. वैवाहिक स्थिति : ☐ विवाहित ☐ अविवाहित ☐ एकल

१०. पति वा पत्नीको नाम, थर :

ग. पेशाको विवरण

११. आफ्नो मुख्य पेशा

☐खेतीपाती ☐व्यवसाय (खुलाउने...

☐नोकरी (खुलाउने ... ☐वैदेशिक रोजगारी (खुलाउने ...

☐अन्य (खुलाउने ...

१२. स्थायी लेखानम्बर भए :

१३. पति वा पत्नीको मुख्य पेशा

☐खेतीपाती ☐व्यवसाय (खुलाउने ...

☐नोकरी (खुलाउने ... ☐वैदेशिक रोजगारी (खुलाउने ...

☐अन्य (खुलाउने ... ...

१४. आफैं वा परिवारको कुनै सदस्य उच्च पदीय राजनीतिक, प्रशासनिक वा साङ्गठनिक भूमिकामा रहे, नरहेको ☐रहेको ☐नरहेको

१५. आफैं वा परिवारको कुनै सदस्य उच्च पदीय राजनीतिक, प्रशासनिक वा साङ्गठनिक

भूमिकामा भए विवरण

(१) नाम :

(२) नाता :

(३) पद वा सार्वजनिक भूमिका :

घ. रहन सहनको विवरण

१६. स्थायी ठेगाना

(१) प्रदेश : (२) महा/उपमहा/गाउँपालिका/गाउँपालिका :

(३) वडा : (४) गाउँ/टोल :

(५) घर नं. : (६) सम्पर्क नं.:

१७. अस्थायी ठेगाना

(१) प्रदेश : (२) महा/उपमहा/गाउँपालिका/गाउँपालिका :

(३) वडा : (४) गाउँ/टोल :

(५) घर नं. :

१८. संस्थाको कार्यक्षेत्रको बसोबास : ☐ स्थायी ☐ अस्थायी

१९. मतदाता परिचय-पत्र नं. : २०. मतदानस्थल : ...

ङ. सहकारी सदस्यता

२१. संस्थाको सदस्य बन्नुको उद्देश्य :

२२. आफैं अर्को सहकारी संस्थाको पनि सदस्य भए, नभएको

☐ भएको ☐ नभएको

२३. आफैं अर्को सहकारी संस्थाको पनि सदस्य भएको भए विवरण

सि. नं.	संस्थाको नाम, ठेगाना	सदस्यता नं
(१)		
(२)		
(३)		
(४)		
(५)		

च. आयस्रोतको विवरण

२४. वार्षिक पारिवारिक (आफ्नो, पति वा पत्नीको र एउटै भात भान्छाका सदस्यहरूको) आम्दानी (जग्गाको खुद आयस्ता, नोकरीको पारिश्रमिक, व्यवसायको मुनाफा, इत्यादि)

☐ रु. ४ लाखसम्म

☐ रु. ४ लाखभन्दा बढी रु. १० लाखसम्म

☐ रु. १० लाखभन्दा बढी रु. २५ लाखसम्म

☐ रु. २५ लाखभन्दा बढी रु. ५० लाखसम्म

☐ रु. ५० लाख बढी

छ. हकवाला सम्बन्धी बिवरण :

हकवालाको फोटो

नाम : नाता, सम्बन्ध :

ठेगाना : नागरिकता नम्बर :

२५.अभिलेखमा राख्नयोग्य थप विवरण वा द्रष्टव्य ...

....

छ. स्व-घोषणा

(१) मैले पेस गरेको यो विवरणमा भविष्यमा कुनै परिवर्तन आएमा त्यस्तो परिवर्तन भएका मितिले ३५ दिनभित्र संस्थामा पेस गर्नेछु ।

(२) मैले माथि पेस गरेको मेरो सम्पूर्ण विवरण ठीक, दुरुस्त छ । झुठ्ठा ठहरे कानुनबमोजिम सहुँला, बुझाउँला ।

औंठाछाप

दायाँ	बायाँ

सदस्यताको लागि आवेदन गर्नेको

दस्तखत : ....

नाम :...............................

मिति :.................................

सम्पर्क नं : ....

ज. संलग्न कागजातहरू

☐ नेपाली नागरिकताको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि

झ. सिफारिस (दर्ता भएपश्चात् हुने सदस्यको हकमा)

यसमा उल्लेख भएका श्री ... . लाई म राम्ररी चिन्दछु । निजले मेरो रोहबरमा सहीछाप गरेका हुन् । मैले जानेबुझेसम्म निजले पेस गरेको विवरण ठीक भएकाले निजको निवेदनअनुसार सहकारी संस्थाको सदस्यता प्रदान गर्न सिफारिस गर्दछु ।

(१) सिफारिसकर्ता सदस्यको

दस्तखत :

नाम ....

सदस्यता नं. : .....

(२) सिफारिसकर्ता सदस्यको

दस्तखत :

नाम..................

सदस्यता नं. : .....

<u>कार्यालय प्रयोजनका लागि</u>

सञ्चालक समितिको बैठक नं : मिति : निर्णय नं : सदस्यता नं :

सदस्यता सम्बन्धी बिवरणमा चढाउन कर्मचारीको नाम : दस्तखत : ....

बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्था दर्ताको आवेदन दिने व्यक्ति र सदस्यको पहिचानसम्बन्धी कागजात तथा विवरणको सामान्य ढाँचा
(दफा ३ उपदफा (२) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

क. व्यक्तिगत विवरण

१. नाम, थर :

२. जन्म मिति :

३. नागरिकता प्रमाण-पत्र नं. : राष्ट्रिय परिचय पत्र नं : ....

४. नागरिकता प्रमाण-पत्र जारी गर्ने कार्यालय :

५. लिङ्ग : ☐महिला ☐पुरुष ☐तेस्रो

ख. पारिवारिक विवरण

६. आमाको नाम :

७. बाबुको नाम :

८. वैवाहिक स्थिति : ☐विवाहित ☐अविवाहित ☐एकल

९. पति वा पत्नीको नाम, थर :

१०. परिवारको किमिस

☐संयुक्त र एकै भातभान्छा

☐संयुक्त तर अलग भातभान्छा

☐छुट्टिभिन्न वा एकसरुवा (न्युक्लियर)

ग. पेसाको विवरण

११. आफ्नो मुख्य पेसा

☐खेतीपाती

☐व्यवसाय (खुलाउने... ... ...)

☐नोकरी (खुलाउने ... ...)

☐वैदेशिक रोजगारी (खुलाउने ... ...)

☐अन्य (खुलाउने ... ...)

१२. स्थायी लेखा नम्बर :

१३. पति वा पत्नीको मुख्य पेसा

☐खेतीपाती

☐व्यवसाय (खुलाउने ... ...)

☐नोकरी (खुलाउने ... ...)

☐वैदेशिक रोजगारी (खुलाउने .. . .)

☐अन्य (खुलाउने ... ...)

१४. आफू, पति वा पत्नीबाहेक परिवारमा अर्को मुख्य कमाउने सदस्य

१४.१ नाता :

१४.२ पेसा :

☐खेतीपाती

☐व्यवसाय (खुलाउने ... ...)

☐नोकरी (खुलाउने ... ...)

☐वैदेशिक रोजगारी (खुलाउने ... ...)

☐अन्य (खुलाउने ... ...)

१५. आफैं वा परिवारको कुनै सदस्य उच्च पदीय राजनीतिक, प्रशासनिक वा साङ्गठनिक भूमिकामा रहे, नरहेको ☐रहेको ☐नरहेको

१६. आफैं वा परिवारको कुनै सदस्य उच्च पदीय राजनीतिक, प्रशासनिक वा साङ्गठनिक भूमिकामा भए विवरण

(१) नाम :

(२) नाता :

(३) पद वा सार्वजनिक भूमिका :

घ. रहनसहनको विवरण

१७. स्थायी ठेगाना

(१) प्रदेश :

(२) महा/उपमहा/गाउँपालिका/गाउँपालिका :

(३) वडा :

(४) गाउँ/टोल :

(५) घर नं. :

(६) सम्पर्क नं :

(७) इमेल आई.डी :

१८. अस्थायी ठेगाना

(१) प्रदेश :

(२) महा/उपमहा/गाउँपालिका/गाउँपालिका :

(३) वडा :

(४) गाउँ/टोल :

(५) घर नं. :

१९. संस्थाको कार्यक्षेत्रको बसोबास : ☐ स्थायी ☐ अस्थायी

२०. मतदाता परिचय-पत्र नं. :

२१. मतदानस्थल : ....

२२. संस्थाको कार्यक्षेत्रमा वर्षमा बिताउने अवधि :

२३. राहदानी नं. भएमा :

ङ. सहकारी सदस्यता

२४. संस्थाको सदस्य बन्नुको उद्देश्य :

२५. आफैँ अर्को सहकारी संस्थाको पनि सदस्य भए, नभएको

☐ भएको ☐ नभएको

२६. आफैँ अर्को सहकारी संस्थाको पनि सदस्य भएको भए विवरण

सि. नं.	संस्थाको नाम, ठेगाना	सदस्यता नं.
(१)		
(२)		
(३)		
(४)		
(५)		

२७. आफूबाहेक परिवारको सदस्य अर्को सहकारी संस्थाको सदस्य भए, नभएको

☐भएको ☐नभएको

२८. आफूबाहेक परिवारको सदस्य अर्को सहकारी संस्थाको सदस्य भएको भए विवरण

सि. नं.	नाम, थर,	नाता	संस्थाको नाम, ठेगाना	सदस्यता नं.
(१)				
(२)				
(३)				
(४)				
(५)				

२९. आफैं अन्य सहकारी संस्थाको पनि सदस्य भएको भए दोहोरो वा बहुसंस्थामा सदस्यताको प्रयोजन

… … … … … … …

… … … … … … …

३०. आफूबाहेक परिवारको सदस्य अन्य सहकारी संस्थाको सदस्य भएको भए दोहोरो वा बहुसंस्थामा सदस्यताको प्रयोजन

… … … … … … …

… … … … … … …

३१. परिवारको अर्को सदस्य पनि यसै संस्थाको सदस्य भए, नभएको :

☐भएको ☐नभएको

३२. परिवारको अर्को सदस्य पनि यसै संस्थाको सदस्य भएको भए विवरण

सि. नं.	नाम, थर	सदस्यता नं.
(१)		
(२)		
(३)		

च. **आयस्रोतको विवरण**

३३. वार्षिक पारिवारिक (आफ्नो, पति वा पत्नीको र एउटै भातभान्छाका सदस्यहरूको) आम्दानी (जग्गाको खुद आयस्ता, नोकरीको पारिश्रमिक, व्यवसायको मुनाफा, इत्यादि)

☐ रु. ४ लाखसम्म

☐ रु. ४ लाखभन्दा बढी रु. १० लाखसम्म

☐ रु. १० लाखभन्दा बढी रु. २५ लाखसम्म

☐ रु. २५ लाखभन्दा बढी रु. ५० लाखसम्म

☐ रु. ५० लाख बढी

३४. रु. ४ लाखभन्दा बढी वार्षिक पारिवारिक आम्दानी भए पछिल्लो आर्थिक वर्षको आय र स्रोतको विवरण

सि. नं.	स्रोत	रकम (रु.)
(१)	खेतीपाती	
(२)	व्यवसाय	
(३)	स्वदेशी रोजगारी	
(४)	वैदेशिक रोजगारी	
(५)	अन्य (खुलाउने... ... ...)	

छ. वित्तीय कारोबारको विवरण

३५. प्रारम्भमा संस्थामा जम्मा गर्ने वा हालसम्म संस्थामा जम्मा गरिसकेको रकमको विवरण

सि.नं.	बापत	रकम (रु.)
(१)	सेयर	
(२)	बचत	
(३)	अन्य (खुलाउने.........)	

३६. संस्थाको खातामा अनुमानित राखनधरनको रकमकलम

क. वर्षमा कारोबार गर्ने पटक : ...

ख. वर्षिक रूपमा जम्मा गर्ने अनुमानित रकम : रु.

३७. संस्थासँग अनुमानित ऋणधनको रकमकलम : रु.

छ. हकवाला सम्बन्धी बिवरण :

हकवालाको फोटो

नाम : नाता, सम्बन्ध :

ठेगाना : नागरिकता नम्बर :

३८. अभिलेखमा राख्नयोग्य थप विवरण वा द्रष्टव्य

....

ज. स्व-घोषणा

(१) मैले पेस गरेको यो विवरणमा भविष्यमा कुनै परिवर्तन आएमा त्यस्तो परिवर्तन भएको मितिले ३५ दिनभित्र संस्थामा पेस गर्नेछु ।

(२) मैले माथि पेस गरेको मेरो सम्पूर्ण विवरण ठीक, दुरुस्त छ । झुठ्ठा ठहरे कानुनबमोजिम सहुँला, बुझाउँला ।

दस्तखत :

नाम :

	दायाँ	बायाँ
औँठाछाप		

मिति :

झ.संलग्न कागजातहरू

☐ नेपाली नागरिकताको प्रमाणको प्रतिलिपि

☐ मतदाता परिचय पत्रको प्रतिलिपि

ञ. सिफारिस (दर्ता भएपश्चात् हुने सदस्यको हकमा)

यसमा उल्लेख भएका श्री ... ... लाई म राम्ररी चिन्दछु । निजले मेरो रोहबरमा सहीछाप गरेका हुन् । मैले जानेबुझेसम्म निजले पेस गरेको विवरण ठीक भएकाले निजको निवेदनअनुसार सहकारी संस्थाको सदस्यता प्रदान गर्न सिफारिस गर्दछु ।

सिफारिसकर्ता सदस्यको	**सिफारिसकर्ता सदस्यको**
दस्तखत :	दस्तखत :
नाम :	नाम :
सदस्यता नं. :	सदस्यता नं. :

कार्यालय प्रयोजनका लागि			
सञ्चालक समितिको बैठक नं :	**मिति :**	**निर्णय नं :**	**सदस्यता नं :**
सदस्यता सम्बन्धी बिवरणमा चढाउन कर्मचारीको नाम :		**दस्तखत : ....**	

सहकारी सिद्धान्त सम्मतिको जाँच

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
१.	दरखास्तवालाहरु सबै जना प्राथमिक उत्पादक वा वास्तविक श्रमिक वा सर्वसाधारण उपभोक्ता हुन् ।	☐	☐	
२.	दर्ता गर्न संस्थाको कार्यकारण मिल्दो आवश्यक साझा बन्धन (Common bond) छ ।	☐	☐	
३.	विनियमको दफा (८) मा सदस्यताका लागि योग्यतामा संस्थाले दिने सेवा उपयोग गर्ने अवस्थामा हुनुपर्ने भनिएको छ ।	☐	☐	
४.	विनियमको दफा (१५) मा संस्थाको सदस्यता सेवा उपयोग गर्न सक्ने सबैलाई संस्थापक सदस्यहरु बराबरको हैसियतमा प्राप्त हुने गरी खुल्ला रहने प्रत्याभूति छ ।	☐	☐	
५.	विनियमको दफा (१७) मा एक शेयरको मूल्य रु. १००।- । राखिएको छ, एक शेयर किन्ने संस्थाको सेवा उपयोग गर्न सक्ने कसैले पनि निर्बाध सदस्या प्राप्त गर्ने सुनिश्चितता छ र (२२) मा कृत्रिम छेकबार नलगाइने उल्लेख हुनुका साथै विपन्न वर्गका कसैलाई कृत्रिम छेकबार लगाउने गरी न्यूनतम संख्यामा शेयर किन्नुपर्ने भन्ने खालको वा प्रवेश शुल्कतर्फ वा अन्यत्र कतै कुनै सर्त राखिएको छैन ।	☐	☐	
६.	सदस्यहरुको निरन्तर सहभागिताका लागि पायक मिल्ने गरी विनियमको दफा (३१) मा गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको व्यवस्था छ र तदनुसार (दफा ३४ मा) सञ्चालक समितिको गठन विधिको प्रावधान पनि राखिएको छ ।	☐	☐	
७.	विनियमको दफा (४६) मा संस्थाको कुनै वर्षको खुद बचतबाट जगेडा कोषमा घटीमा २५ प्रतिशत छुट्याएर बाँकी हुने रकम मध्येबाट सहकारी शिक्षा कोषका साथै सामुदायिक विकास कोषमा निश्चित प्रतिशत राख्ने व्यवस्था गरिएको छ ।	☐	☐	
८.	संस्थाको नाम देहायबमोजिम छ : • देवनागरीमा अर्थ खुल्ने कम्तीमा दुई अक्षरको • सहकारीका साथै अन्तमा लिमिटेड शब्द परेको, • अनुवाद गरी अंग्रेजीमा नराखिएको बरु नेपाली नाम नै अंग्रेजी अक्षरमा राखिएको । • कल्याण, उपकार, परार्थजस्ता स्वावलम्बनको सहकारी भावनासँग मेल नखाने शब्दहरु नराखिएको, • सहकारी संगठनका मौलिकताभन्दा भिन्न स्वभावका संगठन जनाउने गरी सामाजिक व्यवसाय वा व्यवसायी अथवा सामाजिक उद्यम वा उद्यमी नभनिएको, • संकेत अक्षर प्रयोग नगरिएको, • कुनै निकाय समूह वा व्यक्तिबाट प्रवर्धित भनी नजनिएको, • स्वीकृतभन्दा बेसी कार्यक्षेत्र नबुझाउने	☐	☐	

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
	• अर्को कुनै संस्थाको नाममा उपसर्ग वा प्रत्यय नलागेको • 'बैंक', 'फाइनान्स', 'वित्तीय संस्था', 'इन्भेष्टमेन्ट', 'डेभलपमेन्ट' वा 'कम्पनी' जस्तो शब्द नपरेको र • स्थानीय तहमा वा छिमेकमा एकै नाम नदोहोरिएको ।			
९.	संस्थाको विषय स्थानीय तहको सहकारी कानुनमा पहिचान गरिए बमोजिम छ वा अन्य उत्पादनमूलक, उपभोगजन्य वा श्रममा आधारित संस्थाको रुपमा दर्ता गर्न निर्विवाद औचित्व छ ।	☐	☐	
१०.	महिला संस्थाहरुमा महिलामात्रको सदस्यता हुनेमा बाहेक अन्य कुनै संस्थामा लिङ्गको आधारमा भेदभाव हुने गरी विनियममा कुनै प्रावधान राखिएको छैन् ।	☐	☐	
११.	साधारण सदस्यहरु कसैलाई पनि सदस्यता लिएको एकबर्ष व्यतीत नभई सञ्चालकमा उम्मेदवार बन्न नपाउने र निर्वाचित भइसकेपछि संस्थाको खर्चमा दिने प्रशिक्षण लिनुपर्ने व्यवस्थाबाहेक शैक्षिक प्राप्ति, अनुभव, खरिद गर्नुपर्ने शेयरको संख्या वा रकम वा त्यस्तै कुनै मानदण्ड राखेर नेतृत्व तहमा निर्वाचित हुन नसक्ने खालको व्यवस्था विनियममा (खास गरी दफा ३४, ३७, वा ३९ मा) छैन् ।	☐	☐	
१२.	संस्था सञ्चालनमा सबै महत्वपूर्ण विषयहरुमा साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य हुने प्रावधान विनियमको दफा (३०) मा छ ।	☐	☐	
१३.	सञ्चालक समितिका सदस्यहरु मध्ये उपलब्ध भएसम्म कम्तीमा ३३ प्रतिशत महिला पर्ने गरी प्रत्येक निर्वाचनमा कम्तीमा तीनोटा फरक गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकहरुबाट महिला सदस्यहरु मध्येबाट मात्र उम्मेदवार बन्ने र साथै अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षमध्ये प्रत्येक निर्वाचनमा फरक पर्ने गरी कम्तीमा एउटा पदमा महिला सदस्यहरुमध्येबाट उम्मेदवार बन्ने सकारात्मक प्रावधान विनियम (दफा ३४ र ३७) मा छ ।	☐	☐	
१४.	अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित समुदायका सदस्यहरुका साथै आर्थिक सामाजिक रुपमा सीमान्तीकृत समूहका सदस्यहरुको सहभागितालाई बढावा दिन प्राथमिकता, छुट, सुविधालगायतका सकारात्मक प्रावधान विनियम (दफा ७९) मा छ ।	☐	☐	
१५.	पूर्व सहकारी शिक्षा ? ।		☐	

अनुसूची -१८

सहकारी विधि सम्मतिको जाँच

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
१.	फरक परिवारका न्यूनतम संख्या पुग्ने उपस्थितिमा पहिलो प्रारम्भिक भेला बसी अनुसूची ४ मा उल्लिखित कार्यसूचीमा छलफल गरेर निर्णयहरु भएको देखिने कारबाई पुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि छ ।	☐	☐	
२.	फरक परिवारका न्यूनतम संख्या पुग्ने उपस्थितिमा दोश्रो प्रारम्भिक भेला बसी अनुसूची ५ मा उल्लिखित विषयमा छलफल गरेर निर्णयहरु भएको देखिने कारबाई पुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि छ ।	☐	☐	
३.	प्रस्तावित संस्थाको विनियमका प्रत्येक पृष्ठको शिर-पुछारमा तदर्थ (संचालक) समितिका प्रत्येकले र अटेसम्मका अरु सदस्यहरुले सहीछाप गरेका दुई सक्कलै प्रतिहरु छन् ।	☐	☐	
४.	तदर्थ संचालक समितिका प्रत्येकले शिर-पुछारमा सहीछाप गरेका प्रस्तावित संस्थाको अनुसूची ६ को नमुनामा तयार पारिएको कार्ययोजनाका दुई सक्कलै प्रतिहरु छन् ।	☐	☐	
५.	तदर्थ संचालक समितिको अध्यक्षले दस्तखत गरेको अनुसूची ७ मा रु. १०।- को टिक टाँस भएको दरखास्त छ ।	☐	☐	
६.	दरखास्तवालाहरु सबै जनाले सहीछाप गरेको अनुसूची ८ को जस्तै संस्था दर्ता कार्यका लागि अधिकार प्रत्यायोजन-पत्र छ ।	☐	☐	
७.	दरखास्तवालाहरु सबै जनाको नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्रको आफैँले सक्कलबमोजिम नक्कल ठीक, दुरुस्त छ भनी सहीछाप गरेको र तदर्थ स्रचालक समितिका प्रत्येकको सम्भव भएसम्म नोटरी पब्लिकबाट समेत प्रमाणित गराएको प्रतिलिपि संलग्न छ ।	☐	☐	
८.	दरखास्तवालाहरु कम्तीमा पनि बचत तथा ऋणको विषयगत संस्था भए गाउँपालिकामा ३० जना, श्रमिक संस्था भए १५ जना र अन्य विषयगत वा .... (उद्देश्य)संस्था भए ३० जना फरक परिवारका पर्दछन् ।	☐	☐	
९.	छिमेक वा समुदाय साझा बन्धन हुने संस्थाको हकमा दरखास्तवालाहरु सबै जना वडा भित्र स्थायी रुपमा वा कम्तीमा ८५ प्रतिशत स्थायी रुपमा र बाँकी पनि स्थायित्व रहने गरी नै बसोबास गरिरहेका हुन् भन्ने व्यहोरासहित वडा कार्यालयबाट संस्था दर्ता गरिदिन सिफारिस भइआएको छ ।	☐	☐	
९.क	पेशाको साझा बन्धन हुने संस्थाको हकमा दरखास्तवालाहरु सबै जना त्यस्तो पेसाको सीप भएका वा उत्पादन कार्यमा संलग्न रहेका व्यक्तिहरु हुन् भन्ने शैक्षिक संस्था वा सम्बन्धित निकायको प्रमाण पत्र वा वडा कार्यालयको सिफारिस पत्रका साथै वडा कार्यालयको सिफारिस पत्रका साथै वडा कार्यालयबाट सबै जना प्रस्तावित संस्थाको कार्यक्षेत्रका स्थायी बासिन्दा हुन् वा कम्तीमा ३० प्रतिशत स्थायी रुपमा र बाँकी पनि विगत दुई वर्षदेखि स्थायित्व रहने गरी नै बसोबास गरिरहेका हुन् भन्ने बेहोरा खुलाएर संस्था दर्ता गरिदिन प्रमाण-पत्रहरु भए तीसमेत राखी सिफारिस भइआएको छ ।	☐	☐	

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
९. ख	अर्को संगठनको साझा बन्धन हुने संस्थाको हकमा दरखास्तवालाहरु सबै जना त्यस्तो संगठनका सदस्यहरु हुन् वा त्यसअन्तर्गत कार्यरत छन र प्रस्तावित संस्थाको कार्यक्षेत्रमा बसोबास वा कामकाज गर्दछन् भन्ने बेहोरा खोली प्रत्येकको सदस्यता वा नियुक्तिको प्रमाणपसमेत राखी सम्बन्धित संगठनको आधिकारिक सिफारिस-पत्र प्राप्त भएको छ ।	☐	☐	
१०.	सि.नं. ९, ९ क, ९ ख को प्रयोजनका लागि कार्यक्षेत्रबाहिरको नागरिकता भएका दरखास्तवालाहरुको हकमा नेपाली नागरिकताको प्रमाण-पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपिका साथै कार्यक्षेत्रभित्र बसोबास गरेको पुष्टि मिल्ने देहायको कुनै एक प्रमाणको प्रमाणित प्रतिलिपि समेत छ : ● मतदाता परिचय-पत्र ● बसाईसराईको प्रमाण-पत्र ● विवाह दर्ता प्रमाण पत्र ● जग्गाधनी पुर्जा, तिरो वा विद्युत महसुल तिरेको रसिद वा ● खटनपटन-पत्र वा श्रमिकको रुपमा काम गरिबसेको निस्सा ।	☐	☐	
११.	दरखास्तवालाहरु सबै जनाले गाउँपालिकाभित्र सोही प्रकृतिको अर्को कुनै संस्थाको सदस्यता लिएको छैन र साथै पहिले कुनै सहकारी संस्थामा संलग्न रही ऋण नतिरेको, रकम हिनामिना वा कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थाको कालो सूचीमा परेको पनि छैन भनी अनुसूची ९ को ढाँचामा स्व-घोषणा गरेका छन् ।			
१२.	विषयगत बचत तथा ऋण संस्था, बचत तथा ऋणको कारोबारसमेत गर्ने अन्य विषयको कुनै संस्था वा .... (उद्देश्य) संस्था भए विनियमको दफा (६) मा संस्थाको कार्यक्षेत्र एक वडामात्र रहने प्रावधान उल्लेख छ र अन्य संस्था भएता पनि एकै वडामात्र कार्यक्षेत्र छ वा एकभन्दा बढी वडाहरु भए संस्थाको विशेष आवश्यकता (जस्तै तीनोटा वडा भएर बग्ने खोलामा जलविद्युत उत्पादन गर्ने योजना) का कारण प्रस्ट औचित्य छ ।	☐	☐	
१३.	विनियमको दफा (४६) मा संस्थाको कुनै वर्षको खुद बचतबाट जगेडा कोषामा कम्तीमा २५ प्रतिशत छुट्याउने व्यवस्थाका साथै त्यसपछि बाँकी रहने रकमलाई १०० प्रतिशत मानी सोको कम्तीमा २५ प्रतिशत संरक्षितपुँजी कोषमा र ०.५ प्रतिशत सहकारी प्रवर्धन कोषमा छुट्टयाउनुपर्ने उल्लेख गरिएको छ ।	☐	☐	
१४.	संस्थाको व्यावसायिक योजना, सदस्यताको आधार र श्रोत परिचालनका पक्षहरु समेतको समुचित विश्लेषण गरिएको अनुसूची १० मा उल्लिखित विषयहरु समावेश भएको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन छ ।	☐	☐	
१५.	दरखास्तवालाहरुले शेयर र प्रवेश शुल्कवापत जम्मा गरेको रकम तदर्थ (संचालक) समितिका कोषाध्यक्षको जिम्मामा छ भन्ने बेहोरा खुल्ने अनुसूची ११ बमोजिमको भर्पाई छ ।	☐	☐	
१६.	दरखास्तवालाहरुको सहीछाप परेको फोटोसहित अनुसूची १२ मा र तदर्थ संचालक समितिका सदस्यहरुको अनुसूची १३ मा थप विवरणसमेत प्राप्त छ ।	☐	☐	
१७.	दिइएको वडामा दिइएको विषयको वा .... (उद्देश्य) संस्थाहरु मिश्रित र महिलामात्रका कति-कतिसम्म दर्ता गर्ने भनी कानुनबमोजिम निर्धारित मानदण्डले हुने संख्या पुगेको छ, छैन् ।	☐	☐	

अनुसूची -१९

सुशासकीय मानकको जाँच

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
१.	सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण कानुनअन्तर्गत निकायबाट जारी भएको निर्देशनअनुसार दरखास्तवालाहरुको पहिचान तथा सम्पुष्टि हुने विवरण र कागजात प्राप्त भएको छ ।	☐	☐	
२.	उपभोक्ता संस्था भए विनियममा सदस्यहरुबाट कुनै पनि प्रकारको बचत संलकन गर्ने उद्देश्य (दफा ४) वा कार्य (दफा ५) मा छैन ।	☐	☐	
३.	उत्पादक वा श्रमिकको संस्था वा .... (उद्देश्य)संस्था भए विनियममा सदस्यहरुको बचत परिचालन गर्ने उद्देश्य (दफा ४) वा कार्य (दफा ५) मा राखिएको छ भने नियमित बचत मात्र संकलन गर्ने भनी उद्देश्य भए रुप र कार्य भए रुप र रकम प्रस्टै खुलाइएको छ ।	☐	☐	
४.	सि.नं. ३ को संस्थाको हकमा पुनः विनियमको दफा (५१) मा सदस्यहरुबाट संकलन गरिएको बचत रकमको जम्मा दायित्व जहिल्यै संस्थाको प्राथमिक पुँजी कोष (अर्थात शेयर पुँजी र जगेडा कोष) को (दफा ५२) १५ गुनाभन्दा बढी नहुनुका साथै त्यस्तो बचत रकमको जम्मा दायित्व र सदस्यतर्फी वार्षिक खरिद विक्रीसमेतको जम्मा कारोबारको ३० प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी सीमा तोकिएको छ ।	☐	☐	
५.	बचत तथा ऋणको विषयगत संस्था भए बचत खातामात्र खोल्न सक्ने (अर्थात् चल्ती वा मुद्दती खाता खोल्न नसक्ने) तथा जम्मा संकलित बचत दायित्वको रकम जुनसुकै बखत प्राथमिक पुँजी कोष (अर्थात् शेयर पुँजी र जगेडा कोष) को १५ गुनाभन्दा बढी हुन नहुने गरी विनियमका दफा (५१) र (५२) मा प्रस्ट जनाइएको छ ।	☐	☐	
६.	संस्थाको व्यावसायिक कार्ययोजना सहकारी ढाँचा (Co-operative Model) मा तर्कसम्मत, सम्भाव्य र सदस्यहरुको आर्थिक प्रकृतिसँग ठीक-ठीक मिल्दो (जस्तै जुत्ताकर्मीको संस्थाको हकमा छाला विक्री, जुत्ता खरिद, जुत्ता उत्पादन कार्यशाला निर्माण आदि) छ। नमिल्दो -जस्तै जुत्ताकर्मीकै संस्थाको हकमा तरकारी खरिद, उपभोक्ता पसल संचालन, साइकल मर्मत कार्यशाला निर्माण आदि) छैन ।	☐	☐	
७.	विनियमको दफा (६१) मा सदस्यहरुबाट संस्थाले संकलन गरेको बचतको रकम साधारण गरेको बचतको रकम साधारण सभाबाट पारित बचत परिचालन निर्देशिकाअनुसार सदस्यहरुलाई नै ऋण दिन, तरलताका लागि नगदै राख्ने वा नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ट्रेजरी बिल वा विकास ऋणपत्र खरिद गर्ने बाहेक कुनै प्रयोजनमा लगाउन नपाइने गरी प्रतिबन्ध लगाइएको छ ।	☐	☐	
८.	विनियमका दफा (५५) मा संस्थाले कम्पनीको शेयर खरिद गर्न वा निजी फर्म, विद्यालय, कलेज, नर्सिङ होम वा नाफामा सहभागी हुने खालको आयोजनामा आफ्नो कोषको रकम लगाउन नहुने प्रावधान राखिएको छ ।	☐	☐	

क्र.सं.	नियामक सरोकारको विषय	रुजु ☐	बेरुजु ☐	कैफियत
९.	उत्तरदायित्व शृङ्खलामा असर पर्ने गरी कार्यकारी अध्यक्ष वा प्रबन्ध संचालकजस्ता प्रावधान विनियममा (दफा ३८,३९ वा अन्यत्र) कतै छैन ।	☐	☐	
१०.	सम्पत्ती शुद्धिकरण निवारण कानुन अन्तर्गतको दायित्व पूरा गर्न आवश्यक व्यवस्थाहरु विनियममा (खास गरी दफा ३५ र ७७ मा) गरिएका छन् ।			
११.	कसैलाई पनि सदस्यता लिएको तीन महिना व्यतीत नभई ऋण नदिइने व्यवस्थाका (दफा ५७)	☐	☐	
१२.	एकीकृत सूचना प्रणालीमा आबद्धताको व्यवस्था विनियम (दफा ६८) मा राखिएको छ ।	☐	☐	
१३.	सूचनाको हक प्रत्याभूत गर्नुका साथै अग्रतापूर्ण खुलासाका लागि विनियमका प्रस्ट प्रांवधान (दफा ५८) छ ।	☐	☐	
१४.	संचालक वा लेखा समितिका सदस्यहरुलाई ऋण प्रदान गर्ने वा उनीहरुको सुविधाका साथै व्यवस्थापकको पारिश्रमिक तोक्ने सम्बन्धमा वाञ्छित सीमाङ्कनसहितका प्रावधानहरु विनियम (दफा २९, ३०, ५६ र १०१) मा छन् ।	☐	☐	
१५.	नियामक निकायका निर्देशन लगायत आम सदस्यहरुका सरोकारका विषयहरु साधारण सभामा जानकारी गराउनुपर्ने व्यवस्था विनियम (दफा ५,२५,३४,७० र ७१) मा राखिएको छ ।	☐	☐	

अनुसूची-२०

दर्ता कार्यप्रवाह तालिका

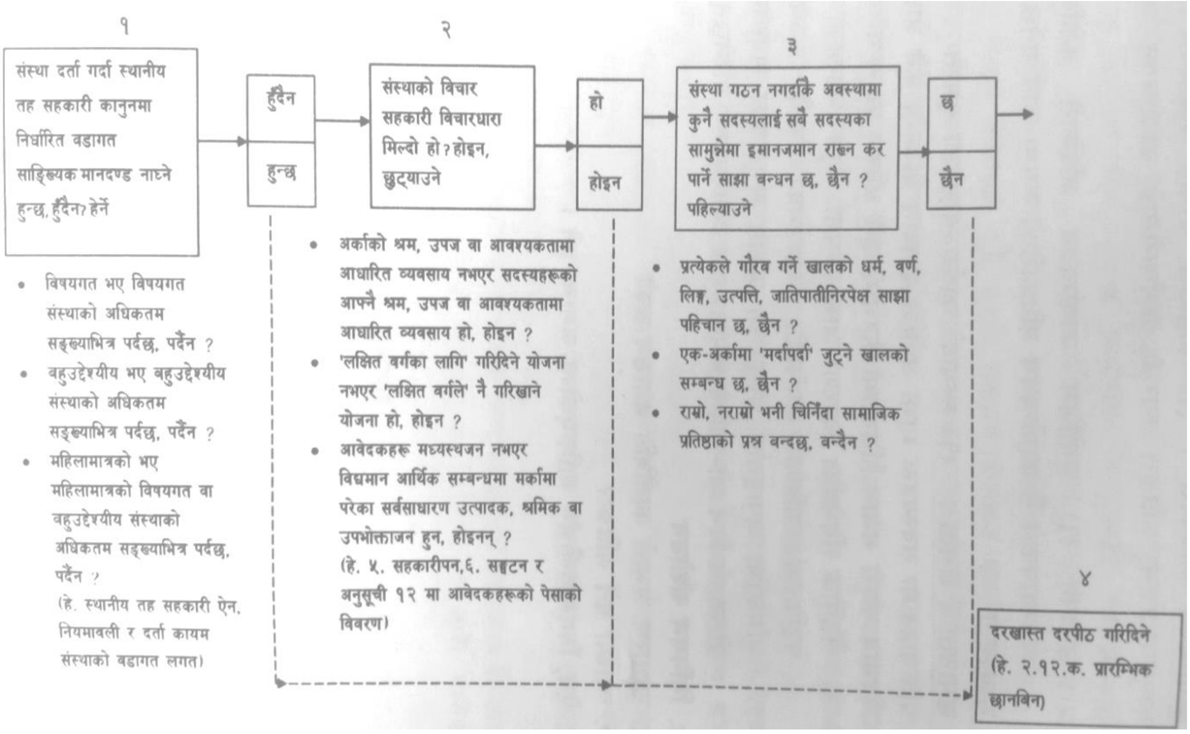

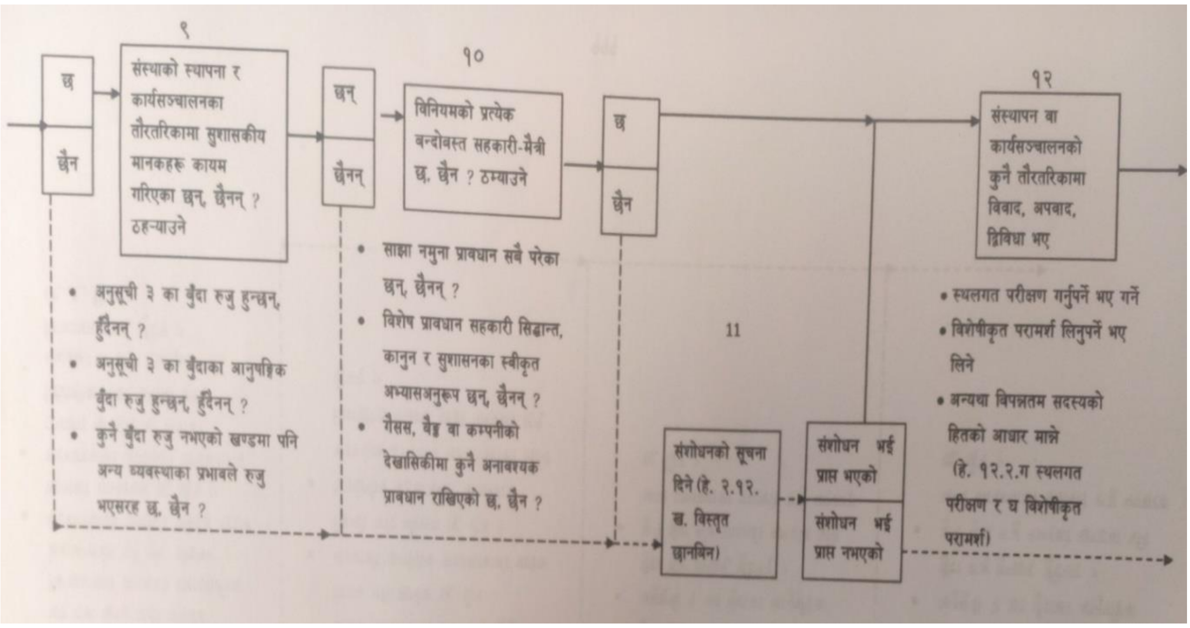
९
छ
छैन
संस्थाको स्थापना र कार्यसञ्चालनका तौरतरिकामा सुशासकीय मानकहरू कायम गरिएका छन्, छैनन् ? ठह-याउने
• अनुसूची ३ का बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• अनुसूची ३ का बुँदाका आनुषङ्गिक बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• कुनै बुँदा रुजु नभएको खण्डमा पनि अन्य व्यवस्थाका प्रभावले रुजु भएसरह छ, छैन ?
१०
छन्
छैनन्
विनियमको प्रत्येक बन्दोवस्त सहकारी-मैत्री छ, छैन ? ठम्याउने
• साझा नमुना प्रावधान सबै परेका छन्, छैनन् ?
• विशेष प्रावधान सहकारी सिद्धान्त, कानुन र सुशासनका स्वीकृत अभ्यासअनुरूप छन्, छैनन् ?
• गैसस, बैङ्क वा कम्पनीको देखासिकीमा कुनै अनावश्यक प्रावधान राखिएको छ, छैन ?
छ
छैन
11
संशोधनको सूचना दिने (हे. २.१२. ख. विस्तृत छानबिन)
संशोधन भई प्राप्त भएको
संशोधन भई प्राप्त नभएको
१२
संस्थापन वा कार्यसञ्चालनको कुनै तौरतरिकामा विवाद, अपवाद, द्विविधा भए
• स्थलगत परीक्षण गर्नुपर्ने भए गर्ने
• विशेषीकृत परामर्श लिनुपर्ने भए लिने
• अन्यथा विपन्नतम सदस्यको हितको आधार मान्ने
(हे. १२.२.ग स्थलगत परीक्षण र घ विशेषीकृत परामर्श)

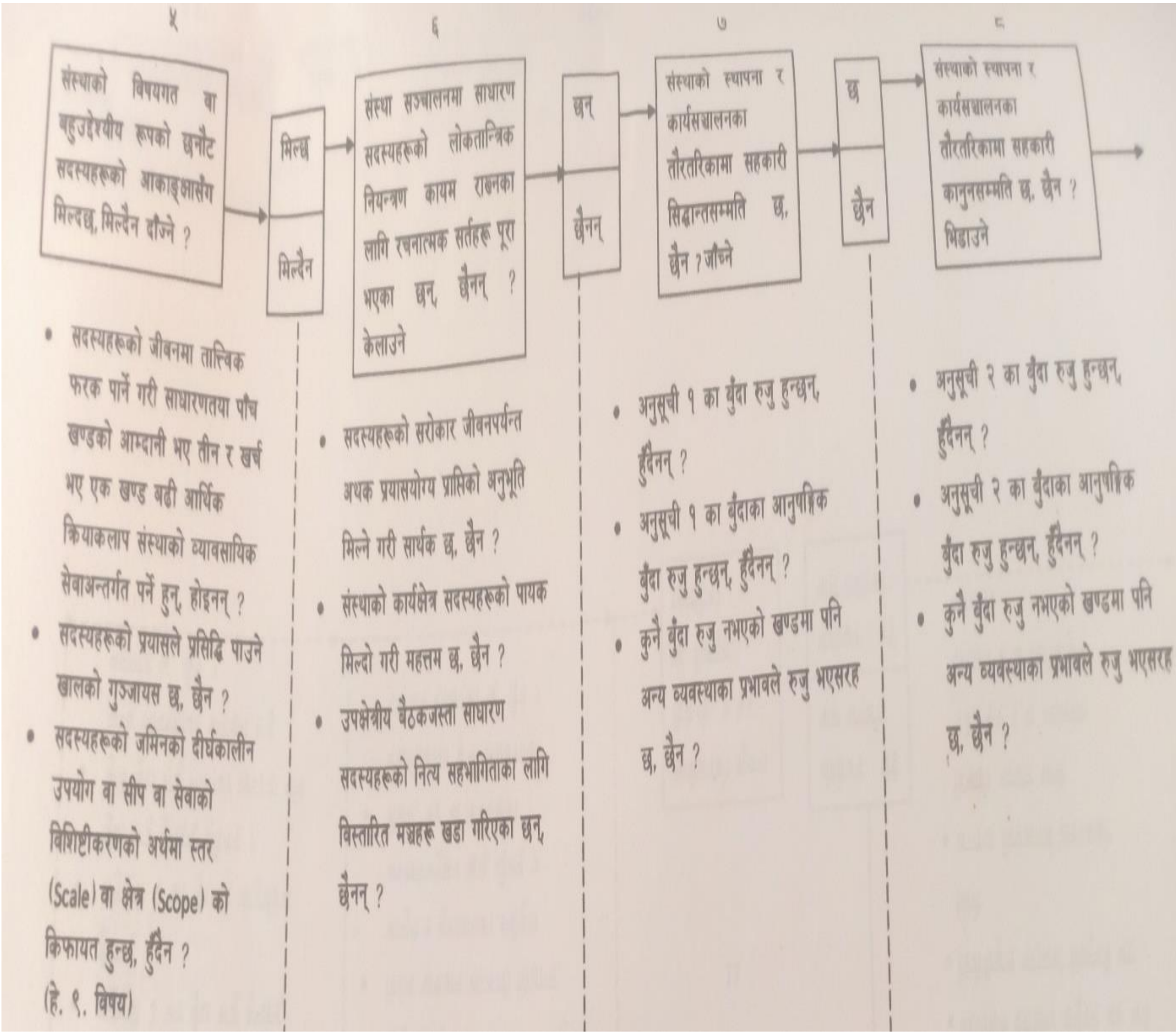
५
संस्थाको विषयगत वा बहुउद्देश्यीय रूपको छनौट सदस्यहरूको आकाङ्क्षासँग मिल्दछ, मिल्दैन दाँज्ने ?
• सदस्यहरूको जीवनमा तात्विक फरक पार्ने गरी साधारणतया पाँच खण्डको आम्दानी भए तीन र खर्च भए एक खण्ड बढी आर्थिक क्रियाकलाप संस्थाको व्यावसायिक सेवाअन्तर्गत पर्ने हुन्, होइनन् ?
• सदस्यहरूको प्रयासले प्रसिद्धि पाउने खालको गुञ्जायस छ, छैन ?
• सदस्यहरूको जमिनको दीर्घकालीन उपयोग वा सीप वा सेवाको विशिष्टीकरणको अर्थमा स्तर (Scale) वा क्षेत्र (Scope) को किफायत हुन्छ, हुँदैन ?
(हे. ९. विषय)
मिल्छ
मिल्दैन
६
संस्था सञ्चालनमा साधारण सदस्यहरूको लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम राख्नका लागि रचनात्मक सर्तहरू पूरा भएका छन्, छैनन् ? केलाउने
• सदस्यहरूको सरोकार जीवनपर्यन्त अथक प्रयासयोग्य प्राप्तिको अनुभूति मिल्ने गरी सार्थक छ, छैन ?
• संस्थाको कार्यक्षेत्र सदस्यहरूको पायक मिल्दो गरी महत्तम छ, छैन ?
• उपक्षेत्रीय बैठकजस्ता साधारण सदस्यहरूको नित्य सहभागिताका लागि विस्तारित मञ्चहरू खडा गरिएका छन्, छैनन् ?
छन्
छैनन्
७
संस्थाको स्थापना र कार्यसञ्चालनका तौरतरिकामा सहकारी सिद्धान्तसम्मति छ, छैन ? जाँच्ने
• अनुसूची १ का बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• अनुसूची १ का बुँदाका आनुषङ्गिक बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• कुनै बुँदा रुजु नभएको खण्डमा पनि अन्य व्यवस्थाका प्रभावले रुजु भएसरह छ, छैन ?
छ
छैन
८
संस्थाको स्थापना र कार्यसञ्चालनका तौरतरिकामा सहकारी कानुनसम्मति छ, छैन ? भिडाउने
• अनुसूची २ का बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• अनुसूची २ का बुँदाका आनुषङ्गिक बुँदा रुजु हुन्छन्, हुँदैनन् ?
• कुनै बुँदा रुजु नभएको खण्डमा पनि अन्य व्यवस्थाका प्रभावले रुजु भएसरह छ, छैन ?

अनुसूची - २१

सुनापति गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
हिलेदेबी, रामेछाप

सहकारी संघ/संस्था दर्ता किताबको नमूना

दर्ता नं	निर्णय मिति	संस्थाको नाम, ठेगाना	बर्गिकरण	सदस्य संख्या				जम्मा शेयर पूँजी	जम्मा प्रवेश शुल्क	अध्यक्षको नाम, थर	दर्ता गर्ने अधिकारीको दस्तखत	कैफियत
				महिला	पुरुष	अन्य	जम्मा					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

सुनापति गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
रामेछाप, बागमती प्रदेश, नेपाल

प.सं.- २०../.... (संस्था दर्ता) मितिः २०....../..../.....

संस्था दर्ता पश्चात संस्थामा पठाउने पत्रको नमूना

श्री अध्यक्ष,

.... सहकारी संस्था लिमिटेड

सुनापती गाउँपालिका,

................, रामेछाप ।

तपाईं समेतले रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ को दफा ३ (१) बमोजिम सहकारी संस्था गठन गरी दफा ५(२) बमोजिम कागजात राखी दफा ५(१) बमोजिम दरखास्त दिनु हुँदा प्राप्त दरखास्त उपर दफा ६(१) बमोजिम जाँचबुझगर्दा उपयुक्त देखिएकोले मिति २०८........... को निर्णयानुसार दफा ५ (२) बमोजिम संस्था दर्ता गरी .... सहकारी संस्था लिमिटेड, सुनापती गाउँपालिका-......., रामेछापको नाममा प्रमाणपत्र र दफा १७ (२) बमोजिम स्वीकृत भएको विनियम १ प्रति संलग्न राखी पठाइएको छ ।

अतः उक्त संघीय सहकारी ऐन तथा यसपछि पारित हुने नियमावलीको परिधि भित्र रही विनियम बमोजिम संस्था संचालन गर्नुहुन र तपसीलमा तोकिए बमोजिम काम कारवाही समेत गरी सो को जानकारी तथा प्रगति समयभित्र पठाउनु हुन र दर्ता भएको १ महिनाभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालयबाट स्थायी लेखानम्बर लिने तथा नियमित रुपमा मासिक प्रगति विवरण पठाउन र कोपोमिस समेत अद्याबधिकगर्न समेत गर्नहुन समेत जानकारी गराईन्छ ।

१. विनियममा तोकिए बमोजिमको उद्देश्य तथा रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिएबमोजिम कार्यक्षेत्र भित्र सीमित रही कारोवार सञ्चालन गर्न हुन ।
२. प्रारम्भिक साधारणसभा गर्नु अघि आफ्ना शेयर सदस्यलाई पूर्व सहकारी शिक्षा प्रदान गर्न हुन ।
३. प्रारम्भिक साधारणसभा सम्पन्न भए पश्चात ताकिएबमोजिम निकायमा आवद्धता लिनु हुन ।
४. प्रारम्भिक साधारण सभा - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिए बमोजिम गर्न हुन ।
५. वार्षिक साधारण सभा - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ तोकिए बमोजिम गर्न हुन ।
६. वचत तथा ऋण परिचालन - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिएबमोजिम गर्न हुन।
७. अभिलेख राख्ने - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिए बमोजिम गर्न हुन ।

८. विवरण उपलब्ध गराउनुपर्ने - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिए बमोजिम गर्न हुन।
९. लेखा तथा लेखापरीक्षण - रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिएबमोजिम गर्नहुन ।
१०. बार्षिक प्रतिबेदन पेश गर्नुपर्ने- रामेछाप गाउँपालिका सहकारी ऐन २०७५ मा तोकिए बमोजिम गर्न हुन।
११. बैंकिङ कारोवार तथा अन्य कारोबार गर्नुपरेमा सम्बन्धित निकायको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र गर्न हुन ।

संस्थाको विवरणः-

१. नाम :- .... सहकारी संस्था लिमिटेड

२. ठेगानाः- सुनापती गाउँपालिका-....., रामेछाप ।

३. उद्देश्य :- .... ।

४. कार्यक्षेत्र : सुनापती गाउँपालिका .... मात्र ।

५. दायित्व :- सीमित

६. शेयर सदस्य :- .

(क) महिला :.

(ख) पुरुष :-..

७. शेयर पूँजी :.

८. अध्यक्षको नाम **:- .... , सुनापती गाउँपालिका, वडा नं. ...., रामेछाप ।**

फोन न. ....

९. दर्ता गर्ने निर्णय मिति :- **२०**....../....../......

१०. दर्ता नम्बर :- .

११. दर्ता मिति :- **२०**....../....../......

....

दर्ता गर्ने अधिकारीको नाम, थर :.

दर्जा :- **प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत**

बोधार्थः-

श्री सहकारी बिभाग

(संस्था संगठन शाखा) नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।

संस्था अनुगमन प्रयोजनार्थ

अनुसूची -२३

सहकारी संस्थाको सामान्य निरीक्षण प्रतिवेदन

(नियमित अनुगमनका लागी)

१. संस्थाको नामः

ठेगानाः दर्ता नं.: दर्ता मितिः

२. (क) निरीक्षण गरेको मिति : (ख) अघिल्लो निरीक्षण मिति :

३. सदस्य संख्या :

४. चुक्ता शेयर रकम :

५. संस्थाको मुख्य कारोबार :

६. (क) संचालक समितिको बैठक कति अवधिमा हने गरेको छ ?

(ख) सो बैठकमा कति जना उपस्थित हुने गरेको छ ?

(ग) संचालक तथा कर्मचारीहरु संयुक्त बैठक कति अवधिमा बस्ने गरेको छ ?

(घ) कर्मचारीहरुको बैठक कती अवधिमा बस्ने गरेको छ ?

७. (क) संचालक समितिका निर्णयहरु, ऐन, नियम र विनियम अनुकुल छ छैन ?

(ख) सो निर्णयले निम्न मध्ये कुन क्षेत्रमा सकारात्मक वा नकारात्मक कस्तो प्रभाव पारेको छ ?

१. संस्थाको कारोवार :

२. संस्थाको कर्मचारी :

३. संस्थाको सदस्य :

८. (क) ऐन , नियम र विनियम खाता वही राखेको छ छैन ?

(ख) खातापत्रमा अध्यावधिक लेखा पालन गरेको छ छैन ?

(ग) संस्थाले राख्नुपर्ने अभिलर्खहरु राखेको छ छैन ?

९. नगद मौज्दात ठीक दुरुस्त छ छैन ?

१०. निधर्ाित कार्यक्रम तथा बजेट बमोजिम कार्यान्वयन गरेको छ छैन ?

११. संस्थाके नगद रजिन्सी हनामिना रबाँकी बक्यौदा राख्न दिएको छ छैन ?

१२. (क) अघिल्लो निरीक्षणमा देखाएको त्रृटी, समस्याके सुधार र सुधावको कार्यान्वयनमा भएको छ छैन ?

(ख) देखा परेको समस्याहरु के के छन् ?

(ग) समस्या सामाधानका उपायहरु के के हुन् ?

मितिः

निरीक्षण गर्ने व्यक्तिको दस्तखत

नामः

पदः

सहकारी संस्थाको सघन अनुगमन गर्दा प्रयोग गरिने फारमको ढाँचा

सघन अनुगमन फारम

१) सहकारी संस्थाको नाम :-

२) दर्ता नं :- मिति :- दर्ता भएको कार्यालय :-

३) ठेगाना :-

४) शेयर पूँजी :- (प्रति शेयर रु :-

५) कार्यक्षेत्र :-

६) संचालक समितिको सदस्य संख्या :- (कार्यकाल :- बर्ष) (बैठक भत्ता :-रु. ....

७) कर्मचारी संख्या :- (बजार प्रतिनिधि :- नियुक्ति दिए/नदिएको :

८) सफ्टवेयर :-

९) शेयर सदस्य संख्या :-

जम्मा :-	पुरुष :-	महिला :-	संस्थागत :-

१०) निक्षेपकर्ताहरुको संख्या

जम्मा :-	पुरुष :-	महिला :-	संस्थागत :-

११) ऋणीहरुको संख्या

जम्मा :-	पुरुष :-	महिला :-	संस्थागत :-

१२) संस्थाको प्रारम्भिक साधारण सभा भएको मिति :-

कुल सदस्य संख्या :-

उपस्थित सदस्य संख्या :

- पछिल्लो साधारण सभा भएको मिति :

  कुल सदस्य संख्या : ....

  उपस्थित सदस्य संख्या : ....

- पछिल्लो संचालक समिति निर्बाचन मिति :-

  निर्बाचन समितिको चयन :-

- सदस्यहरुलाई सभाको सुचना दिने माध्यम र प्रकृया:-

१३) संस्थाले तयार पारेको कार्य संचालन नियमाबलीहरु, नीतिहरु, कार्यबिधिहरु :-

- ....

१४) संस्थाले गठन गरेको उपसमितिहरु :-

- ....

१५) पछिल्लो साधारण सभाबाट पारित भएका बिषयहरु :-

- ....

१६) संस्थाको बर्तमान कर्जा प्रकृति वा किसिमहरु (ब्याजदर सहित) :-

शिर्षक	दर	शिर्षक	दर

१७) संस्थाको बर्तमान निक्षेपका प्रकारहरु (ब्याजदर सहित) :-

शिर्षक	दर	शिर्षक	दर

१८) निम्न कारोवारहरु गरे नगरेको :- सुनचाँदी कर्जा, गल्ला कर्जा, चल्ती खाता, ओ.डी.कर्जा, आफ्नै शेयरको सुरक्षणमा ऋण लगानी, घर जग्गा किनबेच :

- ....
- ....

१९) ऐन नियममा तोकिए वमोजिमका सम्वन्धित कार्यालयमा पठाउने गरेको विवरणहरु :-

- ....
- ....

२०) खुद बचत (नाफा) को कम्तिमा २५ प्रतिशत जगेडा कोषमा जम्मा गरे नगरेका ?

२१) शेयर पुंजीको बढिमा १५ प्रतिशत लाभाँस वितरण गरे नगरेको ?

२२) संस्थाले कुनै प्रकारको चन्दा, आर्थिक सहयोग प्रदान गरे नगरेको ?

२३) एउटै लेखापरीक्षक लगातार ३ पटक भन्दा बढी नियुक्ति भएको छ छैन ?

२४) संस्थाको कूल चुक्ता शेयरपूँजीको २० प्रतिशत भन्दा वढी एउटै व्यक्ति वा निकाय विशेष (सरकारी समेत) लाई शेयर विक्रि भएको छ ☐ छैन ☐

२५) संस्थाले कर्जामा लिने सेवाशुल्क लगायतका अन्य अतिरिक्त रकमहरु :-

- ....

२६) संस्थाको निक्षेप र कर्जा वीचको ब्याजदर अन्तर :-

- ....
- ....

२७) कर्जा तथा सापटमा पाकेको व्याज नगद प्राप्ति Cash Basis को आधारमा आम्दानी जनाएको र निक्षेपमा प्रदान गर्ने व्याज Accural Basis मा लेखांकन गरेको छ ☐ छैन? ☐

२८) संस्थाको कूल पूँजी कोषको १०% भन्दा बढी एकै व्यक्तिलाई ऋण लगानी भएको छ ☐ छैन ☐

२९) वचत तथा ऋण नीति तयार गरे ☐ नगरेको ☐

३०) संचालक र लेखा सुपरीबेक्षण समिति सदस्यका उम्मेदवारहरुले मनोनयनका साथमा शेयर प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, कार्यक्षेत्रभित्र स्थायी बसोवास गरेको प्रमाण, संस्थासंग कुनै बक्यौता नरहेको प्रमाण, कर्जा कालोसुचिमा नपरेको स्व-घोषणा आदि कागजात पेश गरे ☐ नगरेको ☐

३१) संचालक समिति निर्बाचित भएको मितिले १५ दिनभित्र संचालकहरुको फोटो र तीन पुस्ते सहितको २ प्रति विबरण पेश गरे नगरेको :

३२) संस्थाले ऋण उपसमितिको सिफारीसमा ऋण लगानी गरे नगरेको :

३३) सदस्यहरुलाई कारोवारी, साधारण र संस्थापक भनि बिभेद गरे नगरेको :

३४) साधारण सभा सम्पन्न भएको १५ दिन भित्र लेखापरीक्षण प्रतिबेदन, अध्यक्षले प्रमाणीत गरेको सभाका निर्णयको प्रतिलिपि, सदस्यहरुको उपस्थिति विबरण माइ जोगमाइ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गरे नगरेको :

३५) तोकिए बमोजिम कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरे नगरेको :

३६) संचालक समिति, लेखा समिति, ऋण उप समिति सदस्यहरुले संस्थाबाट लिएको कर्जाको विबरण चौमासिक रुपमा सम्बन्धित कार्यालयमा पेश गरे नगरेको :

३७) संस्था दर्ता हुँदाका बखतका बाहेक अन्य सदस्यहरुका हकमा सदस्य बनेको तीन महिना नियमित बचत गरेपछि मात्र ऋण लगानी गर्नुपर्ने पालना भए नभएको :

३८) विनियमको परिधि भित्र रही विभिन्न कोषहरुमा रकम बाँडफाँड गरेको छ छैन :

३९) संचालकहरुले संस्थाबाट उपभोग गरिरहेको बित्तिय तथा अन्य सुबिधाहरु :-

४०) संस्थाबाट कर्जा प्रवाह गर्दा माग गरिने कागजातहरु, धितो मुल्यांकन लगायत अन्य प्रकृयाहरु :-

४१) पछिल्लो आन्तरिक र बाह्य लेखापरीक्षकहरुका मुल कैफियतहरु :-

४२) ऋण स्वीकृत गर्ने अख्तियारी कसलाई दिइएको छ ? र कसरी दिइएको छ ?

४३) कर्जा तथा निक्षेपको ब्याजदर परिबर्तन भएको सुचना सदस्यहरुलाई कसरी दिईन्छ ?

४४) संस्थाको प्रचलित बिनियम बमोजिम संचालक समितिको बैठक बस्ने गरे नगरेको

४५) संस्थाले साधारण जगेडा कोष बाहेकका कोषहरु तिनको उद्देश्य अनुसार उपयोग गर्ने गरे नगरेको

४६) संस्थाले कर्जा प्रवाह, निक्षेप संकलन र शेयर बिक्रिका लागि बिज्ञापन गर्ने गरे, नगरेको

४७) नगद रकमको ढुकुटी, काउन्टर तथा मार्गस्थल बीमा गरे/नगरेको (गरेको भए, बीमा रकम र म्याद) :-

४८) नगदको विबरण खुल्ने Cash Book, Day Book राख्ने गरे नगरेको, नगदको जिम्मेवारी बांडफांड गरे नगरेको, ढुकुटीबाट कारोवारका लागि नगद झिक्दा/राख्दा सो को विबरण राख्ने गरे नगरेको, ढुकुटीको सांचोको जिम्मेवारी क्यासियर र ब्यवस्थापकले लिने गरे नगरेको ।

४९) संस्थाले समानान्तर सहकारी संस्थाहरुसंग शेयर, निक्षेप र कर्जा/सापटी कारोवार गरेको भए त्यसको विबरण :-

५०) संस्थाका बर्तमान संचालकहरु समानान्तर सहकारी संस्था, बैंक तथा बित्तिय संस्थाको संचालक पदमा समेत बहाल भएको भए त्यसको विबरण :-

उल्लेखित विषयहरु तथा जानकारी यस संस्थाको आधिकारिक व्यक्ति/व्यक्तिहरुसंग संकलन भएको हो भनि सहि गर्ने

आधिकारिक व्यक्तिको नाम :

हस्ताक्षर :

निरीक्षण टोलीको नाम	पद	हस्ताक्षर

-
-
-

मिति :

प्रतिबेदन

अनुसूची -२५

श्री .... सहकारी संस्था लि.

....

सञ्चालक, लेखा तथा अन्य समिति, उप-समितिहरुमा रहेका सदस्यहरुको बिवरण

समितिको नाम	
पद	
निर्बाचन भएको मिति र कार्याबधि	
सदस्यको नाम	
सदस्यको नाम (अंग्रेजीमा)	
सदस्यता नम्बर	
जारी भएको मिति	
नागरिकता नम्बर	
जारी भएको मिति र जिल्ला	
राष्ट्रिय परिचयपत्र नं	
जन्म मिति	
शेयर प्रमाण पत्र नं	
शेयर परिमाण	
बाजेको नाम	
बुबा, आमाको नाम	
स्थायी ठेगाना	
जिल्ला	
गाउँपालिका/गाउँपालिका	
वडा नं, टोल	
प्रदेश	
सम्पर्क टेलिफोन नम्बर	
हालको ठेगाना	
जिल्ला	
गाउँपालिका/गाउँपालिका	
वडा नं, टोल	
प्रदेश	
सम्पर्क टेलिफोन नम्बर	
मुख्य व्याबसाय	
स्थायी लेखानम्बर	
ईमेल	
सदस्यको नागरिकताको Scan Copy	

अनुसूची -२६

श्री .... सहकारी संस्था लि.

....

सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	बिवरण	कार्यान्वयन गर्नुपर्ने	गरेको	नगरेको
१	कार्यान्वयन अधिकारी	तोकेको/नतोकेको		
२	आन्तरिक कार्यबिधि लागु	गरेको/नगरेको		
३	FIU मा सीमा कारोबारको प्रतिबेदन पेश	गरेको/नगरेको		
४	सीमा कारोबारको सांख्यिक बिवरण	गरेको/नगरेको		
५	FIU मा शंकास्पद कारोबारको प्रतिबेदन पेश	गरेको/नगरेको		
६	शंकास्पद कारोबारको सांख्यिक बिवरण	गरेको/नगरेको		
७	चौमासीक प्रतिबेदन पेश	गरेको/नगरेको		
८	चौमासीक प्रतिबेदन पठाएको मिति			
९	जम्मा शेयर सदस्य संख्या			
१०	अद्याबधिक हुन बाँकी शेयर सदस्य संख्या			
११	शेयर सदस्यको जोखिम बर्गिकरण	गरेको/नगरेको		
	गरिएको भएमा			
१२	उच्च जोखिम			
१३	मध्यम जोखिम			
१४	न्यून जोखिम			

श्री .... सहकारी संस्था लि.

....

२०७... साल .... महिनाको समष्टिगत विवरण

१.	साधारणसभा भएको मिति	:	
२.	जम्मा उपस्थिति संख्या	:	महिला ...... पुरुष ....
३.	साधारण सभा भएको स्थान	:	
४.	लेखापरीक्षण भएको अन्तिम आ.व.	:	
५.	लेखापरीक्षकको नाम	:	
६.	पेशागत प्रमाण पत्र र स्था.ले.नं	:	
७.	सञ्चालक समिति	:	महिला .... पुरुष : ....
८.	आन्तरिक लेखापरीक्षण भएको अन्तिम मिति	:	
९.	सदस्य संख्या	:	महिला .... पुरुष : ....
१०.	कर्मचारी	:	महिला ....पुरुष : ....
११.	कूल शेयर पूँजी	:	
१२.	जगेडा कोष	:	
१३.	अन्य कोषहरु	:	
१४.	बचत/निक्षेप	:	
१५.	बाह्य ऋण	:	
१६.	चालु दायित्व (भुक्तानी दिनुपर्ने)	:	
१७.	**जम्मा दायित्व**	:	
१८.	नगद, बैक तथा शेयर लगानी	:	
१९.	सदस्यमा बाँकी रहेको ऋण	:	
२०.	अन्य चालु सम्पत्ति (पाउनु पर्ने)	:	
२१.	फर्निचर कार्यालय सामान	:	
२२.	**जम्मा सम्पत्ति**	**:**	
२३.	**आय बिवरण दाखिला गरे/नगरेको**	**:**	

माइन्युट्स तथा कार्यक्रमका केही झलकहरु

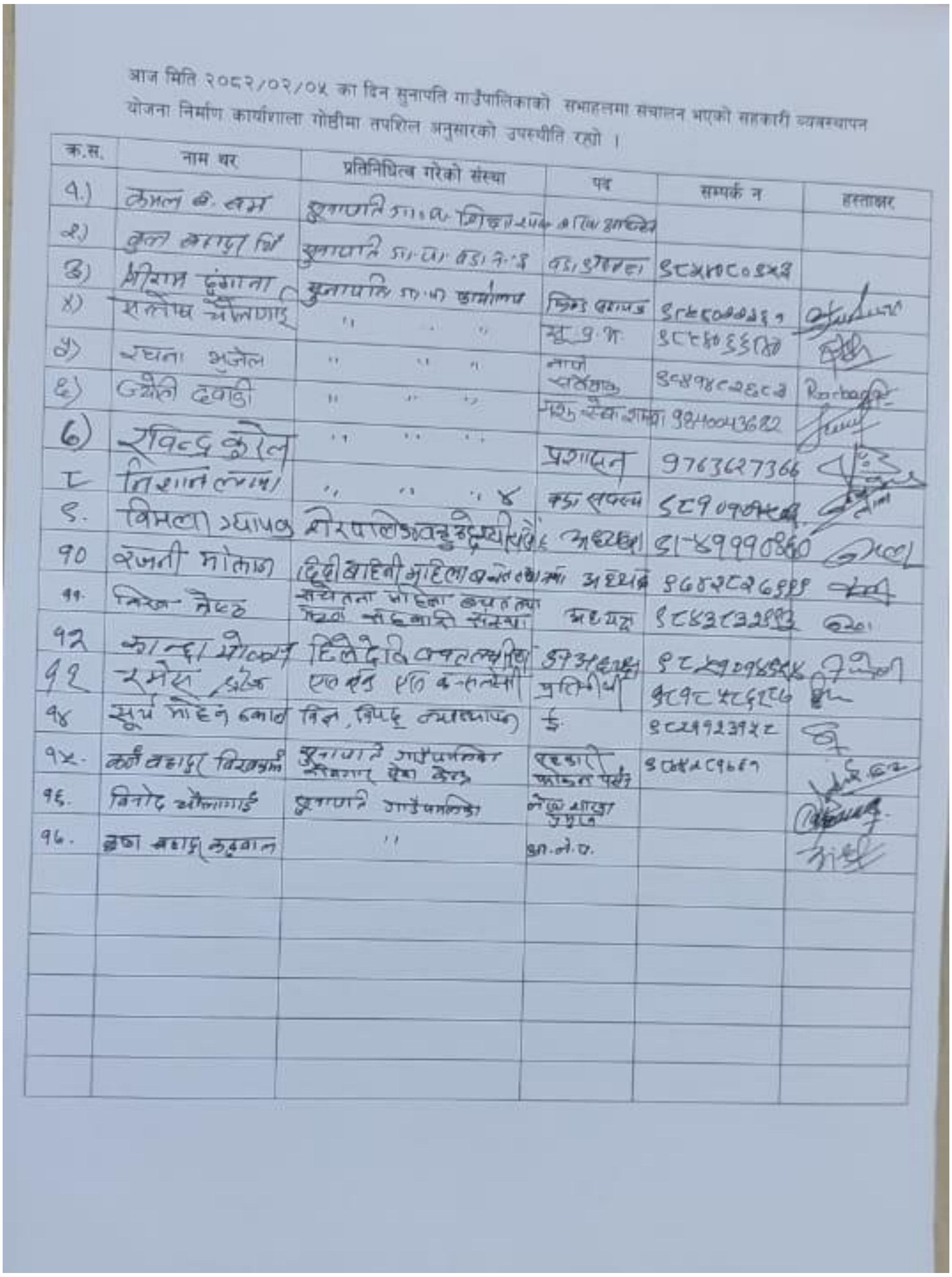

आज मिति २०८२/०२/०५ का दिन सुनापति गाउँपालिकाको सभाहलमा संचालन भएको सहकारी व्यवस्थापन योजना निर्माण कार्यशाला गोष्ठीमा तपशिल अनुसारको उपस्थीति रह्यो ।

क.स.	नाम थर	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था	पद	सम्पर्क न	हस्ताक्षर
१.)	कमल ब. बम	सुनापति गा.पा. शिक्षा शाखा	[illegible]		
२.)	[illegible]	सुनापति गा.पा. वडा नं. ३	वडा अध्यक्ष	[illegible]	
३.)	श्रीराम ढुंगाना	सुनापति गा.पा. कार्यालय	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४.)	सन्तोष [illegible]	” ” ”	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५.)	रचना भुजेल	” ” ”	नापी सर्वेक्षक	[illegible]	[illegible]
६.)	[illegible]	” ” ”	[illegible]	9840043682	Rachana
6)	रविन्द्र कोइराला	” ” ”	प्रशासन	9763627366	[illegible]
८	निशान्त लामा	” ” ” ४	[illegible]	[illegible]	[illegible]
९.	विमला [illegible]	[illegible]	अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]
१०	रजनी [illegible]	[illegible]	अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]
११.	[illegible]	सचेतना महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]
१२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१३	रमेश [illegible]	[illegible]	प्रतिनिधि	[illegible]	[illegible]
१४	सूर्य मोहन [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५.	[illegible]	सुनापति गाउँपालिका [illegible]	सहकारी [illegible]	[illegible]	[illegible]
१६.	विनोद [illegible]	सुनापति गाउँपालिका	लेखा शाखा प्रमुख		[illegible]
१७.	[illegible]	”	[illegible]		[illegible]